

Румен Пенин, Георги Якимов

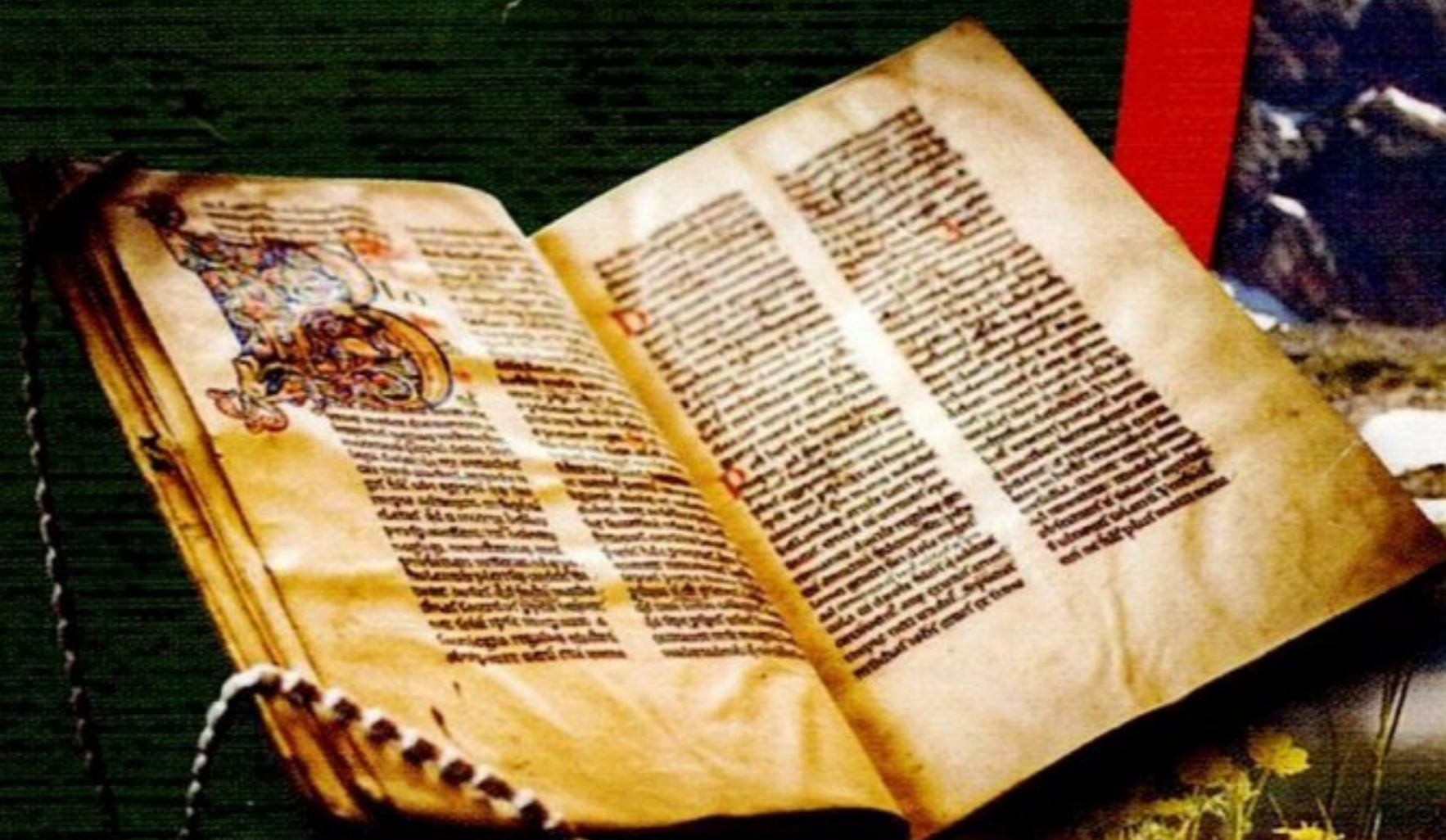
РАБОТНИ ЛИСТОВЕ С ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАЧИ

ПО ЧОВЕКЪТ
И ОБЩЕСТВОТО

3 клас

Работа с контурни карти,
изображения, занимателни
и тестови задачи

ИЗДАТЕЛСТВО
АТЛАСИ

Румен Пенин
Георги Якимов

РАБОТНИ ЛИСТОВЕ
с ПРАКТИЧЕСКИ
ЗАДАЧИ
по
Човекът и обществото
за **3^о** **клас**

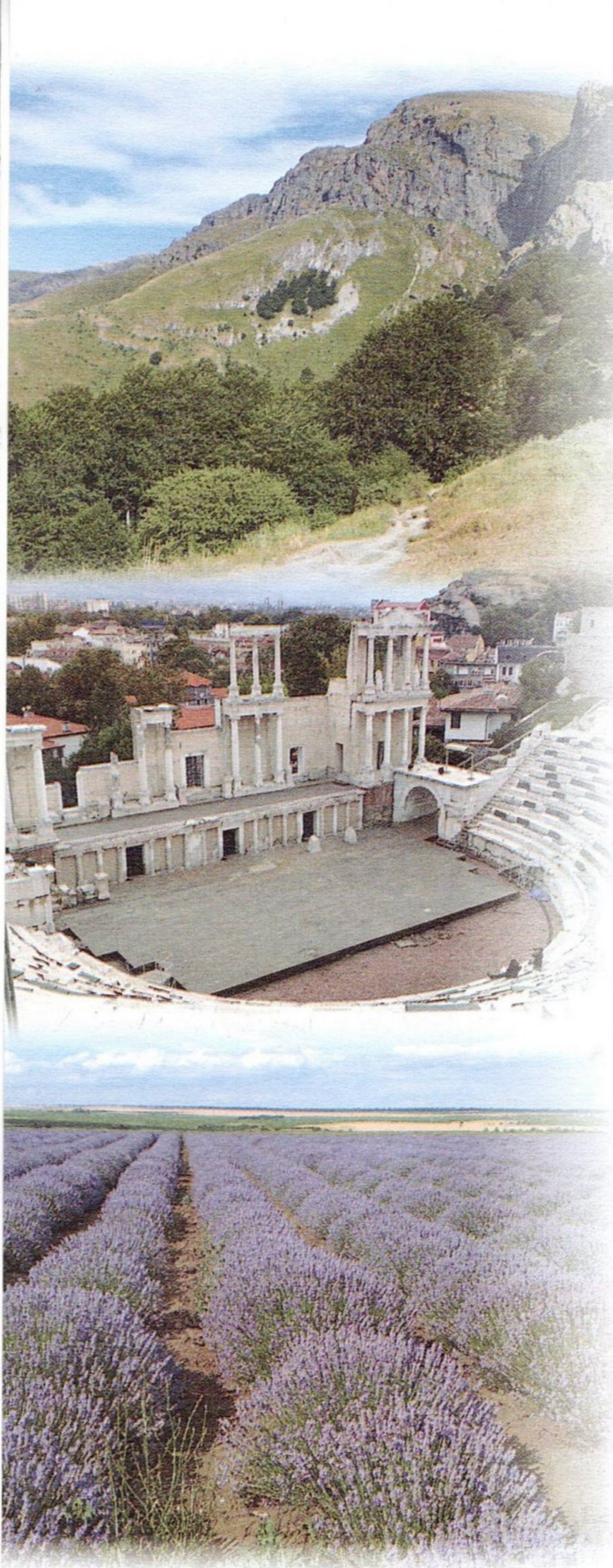
**ПОМАГАЛО ЗА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ
И ИЗБИРАЕМИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ**

*Работа с контурни карти, изображения,
занимателни и тестови задачи*

Име на ученика _____

клас _____, училище _____

селище _____

Предложеният комплект от работни листове има за цел да породи у децата увереност, че могат да се справят успешно с учебното съдържание по човекът и обществото и да решават практически задачи, благодарение на придобитите нови знания.

В помагалото са използвани различни техники на учене, с помощта на които се повишава интересът към изучаваните теми за българската природа, за трудовата дейност на хората в селищата на България, за родното минало през вековете. Задачите стимулират желанието за работа на учениците и засилват тяхната удовлетвореност от преодоляването на трудностите по пътя към по-задълбочено познание.

Структурата на помагалото е свързана с тази на учебника, но дава по-широки възможности за практическа работа. Към почти всички теми има и работни контурни карти. Това е добър подход на съчетаване на придобитите знания с изграждане на пространственото мислене на учениците. Към тези карти има конкретни задачи, които развиват уменията на учениците. Задачите ги стимулират да научат нови неща по предвидените по програмата теми, както и да проверят сами знанията си. Задачите отбелязани със знака (*) изискват работа с компютър и интернет, за откриване на допълнителна информация по темата, под контрола на родител или учител.

Работните листове с практически задачи са в помощ и на учителите, които могат да ги използват за работа в клас или за домашна работа, с цел осъществяване на различни дейности:

- пълноценна работа при разработването и овладяването на дадена тема или част от нея;
- забавно трениране на техники за запомняне на определени важни дати и данни, както и ориентиране във времето и пространството;
- проучване на нови факти и тълкуване на изображения, като така по-лесно се разбират новите понятия;
- съсредоточаване върху лични и обществени ценности.

Помагалото е в помощ на родителите и близките, които могат по интересен и забавен начин да проверят знанията на децата си и да помогнат в овладяването на учебния материал чрез своя опит и познание.

Предложените работни листове с практически задачи са ценен ресурс за по-пълноценното овладяване на новите знания и за проверка на наученото.

РАБОТНИ ЛИСТОВЕ с ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАЧИ по човекът и обществото за 3. клас

Автори

© Румен Любенов Пенин, 2020

© Георги Якимов Стойчев, 2020

Графичен дизайн, корица

© Камен Стоянов, 2020

Издателство

© „Издателство Атласи“ ООД, 2020

ISBN 978-619-238-158-5

Авторите

СЪДЪРЖАНИЕ

Условни знаци, използвани в контурните карти	4
Обществото, в което живеем	5
Празници и обичаи – ценното наследство от дедите ни	6
Моята древна и красива родина – България	7
България – част от Европейския съюз	8
България на картата на Европа (<i>работа с контурна карта</i>)	9
Пред картата на нашата родина – България	10
България на картата на Балканския полуостров (<i>работа с контурна карта</i>)	11
Многоликият свят на българската природа – повърхнина на България	12
Повърхнина на България (<i>работа с контурна карта</i>)	13
Сезоните на България са нейно богатство	14
Водата – безценно природно богатство	16
България – водно богатство (<i>работа с контурна карта</i>)	17
Растителният свят на България	18
България – растителен свят (<i>работа с контурна карта</i>)	19
Животинският свят на България	20
България – животински свят (<i>работа с контурна карта</i>)	21
Да опазим нашето най-ценно богатство – природата	22
Опазване на българската природа (<i>работа с контурна карта</i>)	23
Стопански дейности: растениевъдство и животновъдство в България	24
Трудова дейност на хората – растениевъдство и животновъдство (<i>работа с контурна карта</i>)	25
Стопански дейности – промишленост, транспорт, туризъм и търговия	26
Трудова дейност на хората – промишлена дейност (<i>работа с контурна карта</i>)	27
Трудова дейност на хората – транспорт и туризъм (<i>работа с контурна карта</i>)	28
<hr/>	
Миналото	29
Траките	30
Древна Тракия (<i>работа с контурна карта</i>)	31
Древните българи и славяни	32
Образуване на Дунавска България. Държава и общество	33
Образуване и укрепване на Дунавска България (681 – 852 г.) (<i>работа с контурна карта</i>)	34
Покръстване на България и създаване на славянската писменост	35
Златният век на средновековна България	36
Могъщество на Първото българско царство при цар Симеон Велики (893 – 927) (<i>работа с контурна карта</i>)	37
Второто българско царство. Възстановяване, могъщество и гибел	38
Възстановяване, възход и могъщество на Второто българско царство (1185 – 1241 г.) (<i>работа с контурна карта</i>)	39
Падане на Второто българско царство под османска власт (14. век) (<i>работа с контурна карта</i>)	40
Българското общество и приносите на България в средновековна Европа	41
Положението на българите в Османската империя	42
Опорите на българското общество под османска власт	43
Хайдутите – народни закрилници	44
Въстания на българите срещу Османската власт през 17. век (<i>работа с контурна карта</i>)	45
Българското възраждане. Епоха на промени	46
Стопански промени през Възраждането (18. – 19. век) (<i>работа с контурна карта</i>)	47
Първите народни будители. Новобългарското училище и независима църква	48
Българската възрожденска просвета, култура и църква (18. – 19. век) (<i>работа с контурна карта</i>)	49
Борци за освобождение	50
Борци за освобождение (<i>работа с контурна карта</i>)	51
Априлско въстание 1876 г.	52
Априлско въстание 1876 г. (<i>работа с контурна карта</i>)	53
Освобождение на България от османска власт	54
Освобождение на България от османска власт (1877 – 1878 г.) (<i>работа с контурна карта</i>)	55
България – природни забележителности (<i>работа с контурна карта</i>)	56
България – културни забележителности (<i>работа с контурна карта</i>)	57
Аз правя карта на моята родина България (<i>работа с контурна карта</i>)	58
ОБОБЩИТЕЛЕН ТЕСТ	59

Условни знаци, използвани в контурните карти

ГЕОГРАФСКИ КАРТИ

	река
	плавателен канал
	езеро, язовир
	минерален извор
	проход
	връх с височина в метри
	държавна граница
	столица
	град
	курорт
	автомагистрала
	главен път
	летище
	пристанище

	природна граница на Балканския полуостров
	граница на национален парк
	граница на природен парк
	очертание на планина
	резерват

Промислена дейност (производство на:)

	кораби
	машини
	текстил
	дървен материал и мебели
	хранителни продукти

Природни и културни забележителности

	обект от световното природно и културно наследство
	ждрело, пролом
	пещера
	живописни скали
	вековно дърво
	историческа развалина
	крепост
	тракийска гробница
	манастир
	черква
	паметник

ИСТОРИЧЕСКИ КАРТИ

	граници
	седалище, важен център
	крепост
	съсредоточаване и действия на войски
	важна битка

	поход на армия
	път на чета
	място и дата на важно историческо събитие
	железопътна линия
	мост

3 март 1878 г.
Копривщица
20 април 1876 г.

Занаятчийство

	железарство и ковачество
	въглищарство
	дърводелство, столарство, бъчварство
	абаджийство, шивачество, гайтанджийство
	кожарство, кожухарство и обушарство
	килимарство
	грънчарство
	мандраджийство, сладкарство, пекарство

Просвета и култура

	книжовна школа		килийно училище
	читалище		взаимно училище
	училище		новобългарско училище
	българска печатница		девическо училище
	книжарница		класно училище
	място и година на построяване на български храм		
	1849 г.		
	място и година на създаване на Българска екзархия		
	1870 г.		

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ез. езеро	г. година	брит. британски
зал. залив	н. нос	дат. датски
пр. проток	о. остров	исп. испански
р. река	о-ви острови	ит. италиански
яз. язовир		фр. френски

НАЧИН НА ИЗПИСВАНЕ НА ОБЕКТИ И ПЕРИОДИ

ЧЕРНО МОРЕ	име на море или океан	БЪЛГАРИЯ	име на държава
<i>Бургаски залив</i>	име на морски залив,	АЗИЯ	име на континент
<i>Босфор</i>	проток,	Сердика (София)	старо и съвременно име на селище
<i>Дунав</i>	река	н. Калиакра	име на географски нос
ДОБРУДЖА	име на историко-географска област	Мусала	име на връх
ДУНАВСКА РАВНИНА	име на равнина, низина, поле	о. Крит	име на остров
<i>Бургаска низина</i>			
<i>Софийско поле</i>			
(893 – 927)	период на управление на владетел		
(1877 – 1878 г.)	период на историческо събитие		

Задача 1. Открий и подчертай НЕВЯРНОТО в текста:

Сред положителните събития в живота на хората са семейните празници, наводненията, залесяването, изсичането на горите, честването на националния празник, среща с приятели.

Задача 2. Кое от техническите нововъведения е част от живота ти? Отбележи със знака ✓.

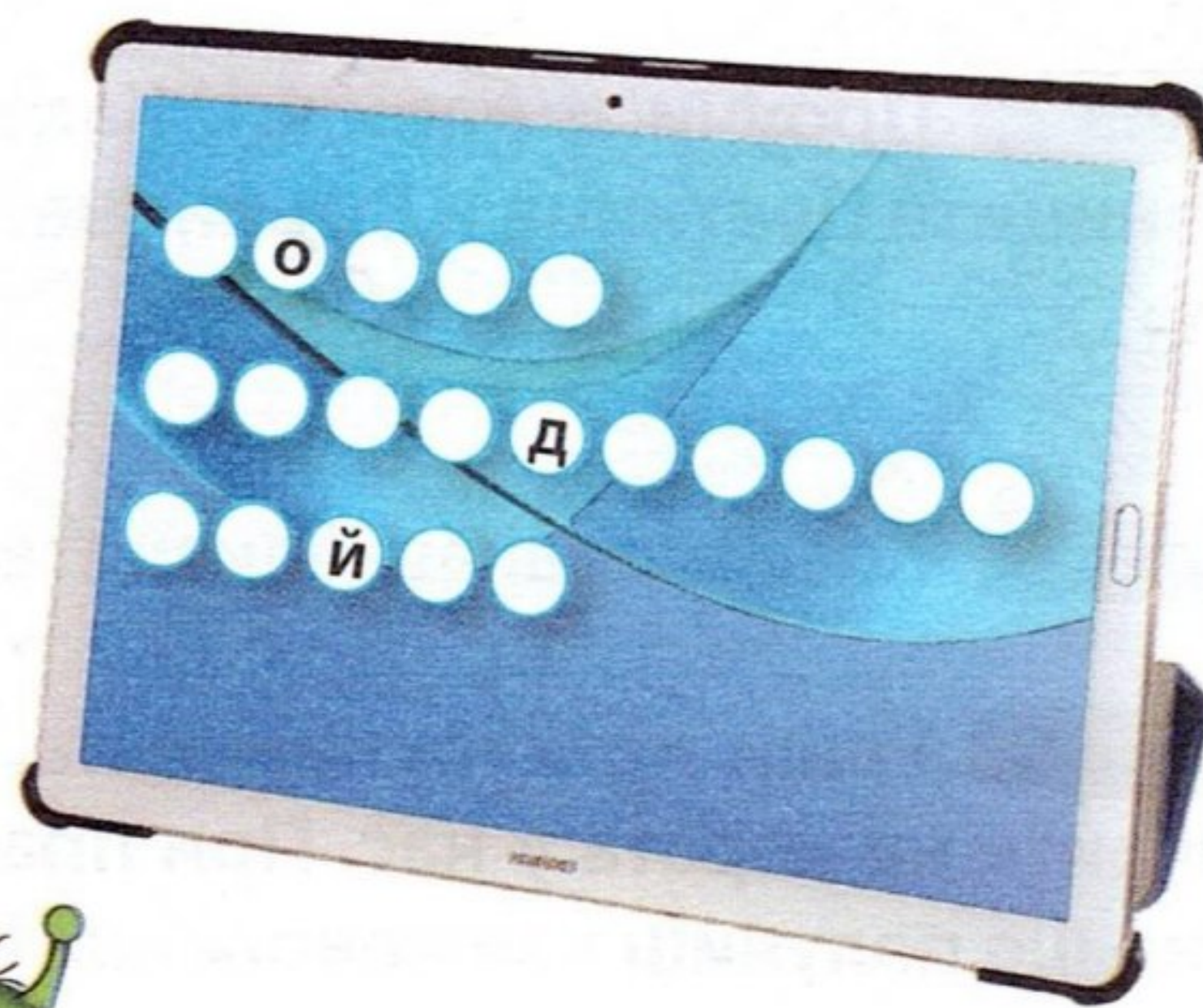

Задача 3. Какви права и задължения имаш в семейството си?

Права: _____

Задължения: _____

Задача 4. Попълни на екрана на таблета три негативни събития в живота на хората.

Задача 5. Напиши три много радостни и положителни за теб събития.

1. _____

2. _____

3. _____

Задача 6. Отбележи със знака ✓ верния отговор.

Кое от посочените НЕ е общност?

училищен клас

спортен отбор

личен лекар

Ако искаш да направиш отвисоко снимка на училището ти ще използваш:

дрон

компютър

телевизор

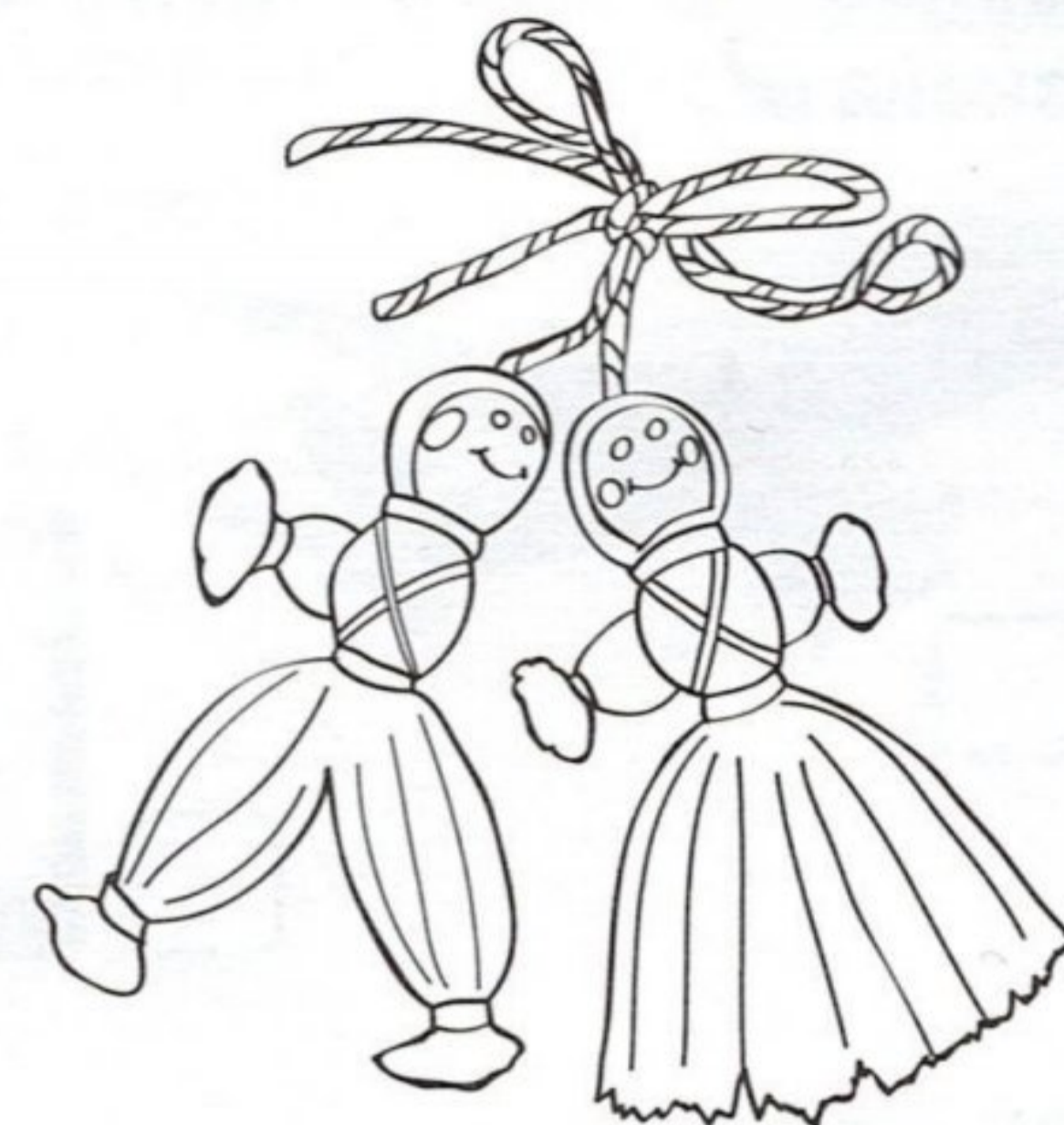
Празници и обичаи – ценното наследство от дедите ни

Задача 1. На кой зимен празник може да наблюдаваме обичая „Ледено хоро“?

Задача 2. Напиши имената на хора, които празнуват на Ивановден.

Задача 3. Коя е сестрата на „Малък“ и „Голям Сечко“?

Задача 4. Оцвети мартеничките:

Задача 5. Кой празник се отбелязва на 14 януари?

- Пасха Василица Харутюн Задиг

Задача 6. На кой мюсюлмански празник децата искат прошка от по-възрастните членове на семейството?

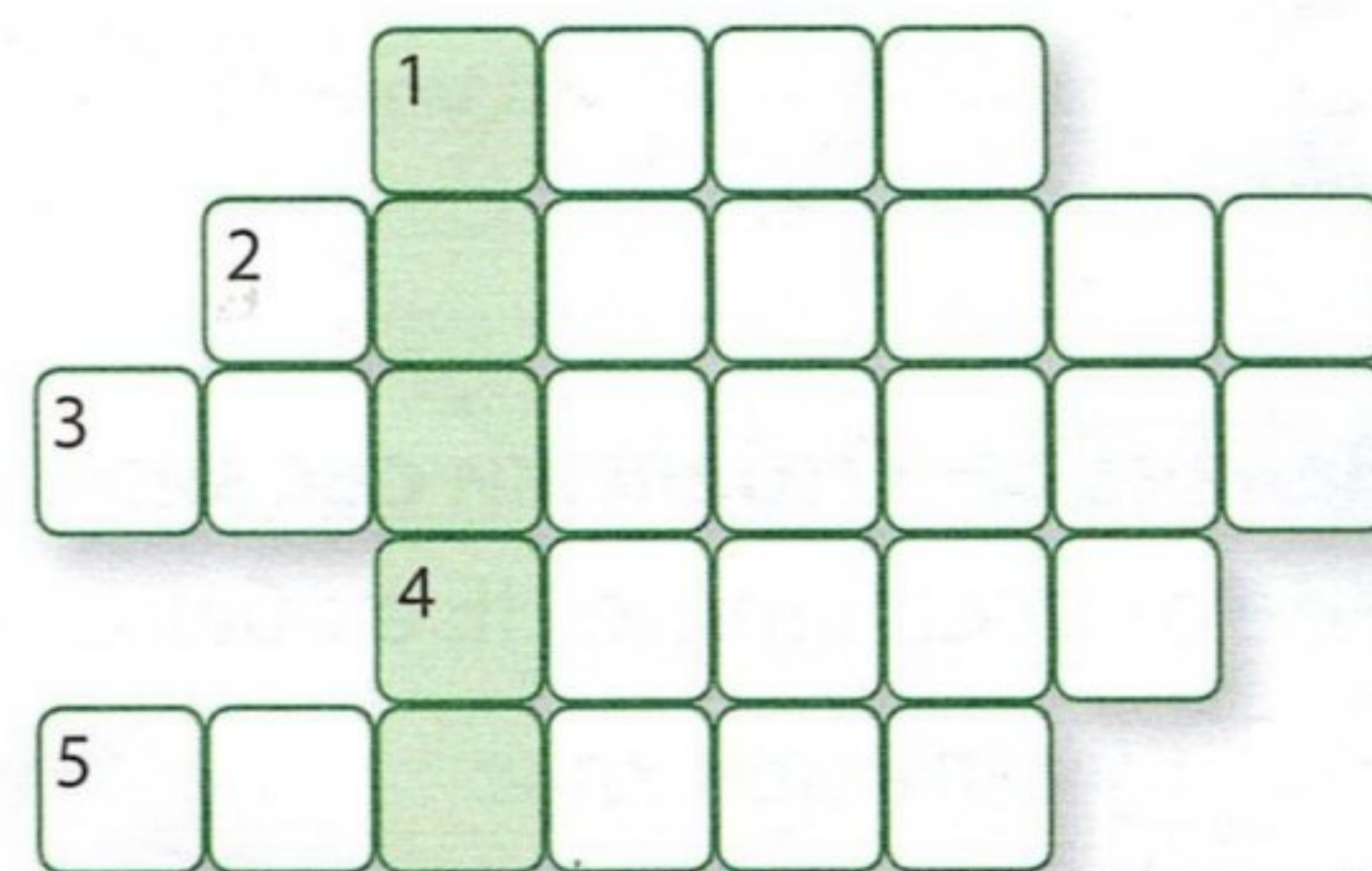

Задача 7. Прочуи и напиши. Какво е общото между празниците Цветница и Връбница?

Задача 8. Кога сурвакаш близките си за здраве? _____

Задача 9. Реши кръстословицата, като използваш знанията си за празниците и обичаите на хората у нас. При правилно решение, в цветните квадратчета вертикално ще получиш наименованието на най-важния празник на евреите.

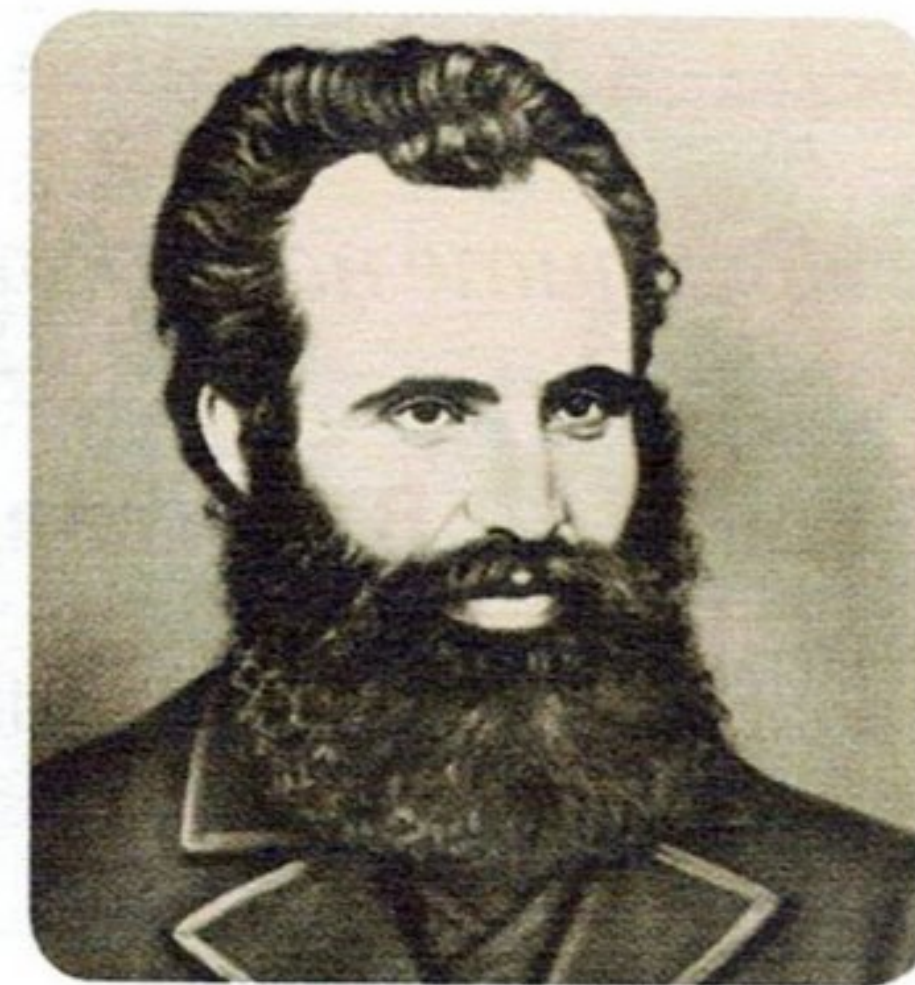
1. Друго наименование на празничен хляб, който се разчупва и поднася на всеки член от семейството на Коледа.
2. Сладкиш, който се приготвя с орехи и захарен сироп и се поднася на Коледа, Рамазан Байрам и др.
3. Най-големият празник на ромите християни.
4. Сладки квадратни или продълговати парчета, които се раздават на близки и съседни по време на празника Рамазан Байрам.
5. Кръгъл ритуален хляб, който домакините даряват на коледарите.

Задача 1. Прочети написаното от нашия голям писател и революционер Любен Каравелов:

„Обичам те, мое мило отечество! Обичам твоите балкани, гори, сипеи, скали и техните бистри и студени извори! Обичам те, мой мили краю! Обичам те от всичката си душа и сърце, ако ти и да си обречен на тежки страдания и неволи! Всичко, що е останало в моята осиротяла душа добро и свято – всичко е твое!“

Любен Каравелов

Задача 2. Напиши какви чувства изпитваш, когато четеш този родолюбив текст.

Задача 3. Опиши с няколко думи красотата на нашата родина.

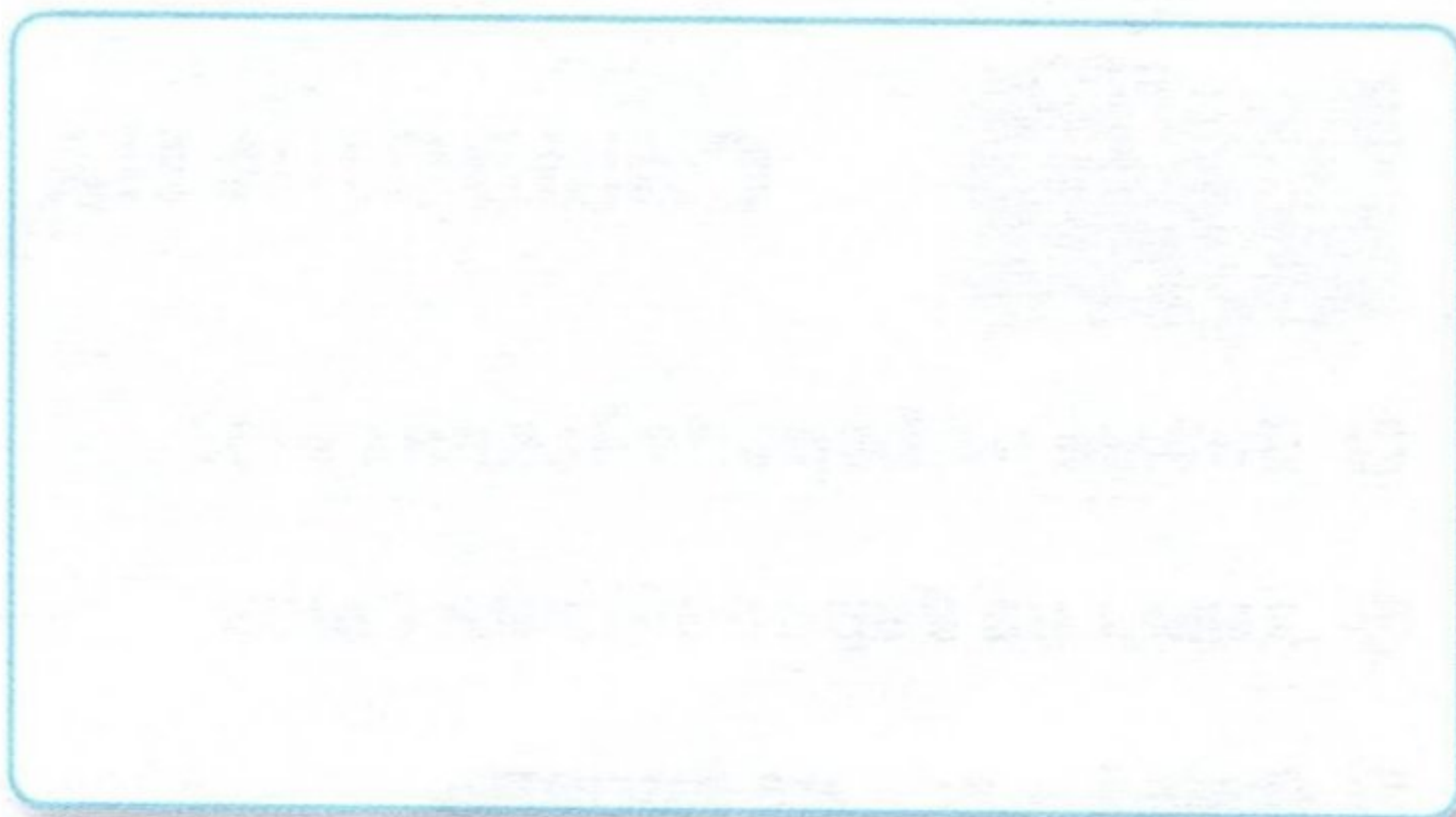
Задача 4. Оцвети герба на Република България и напиши националния девиз. Предложи кратък девиз, който би поставил на входа на твоето училище.

Национален девиз:

Девиз на моето училище:

Задача 5. Нарисувай в правоъгълника символ, който да отразява славното минало и красивата природа на България. Какъв надпис ще поставиш под твоя символ?

Задача 6. Какви са задълженията ни като български граждани? Запиши.

България – част от Европейския съюз

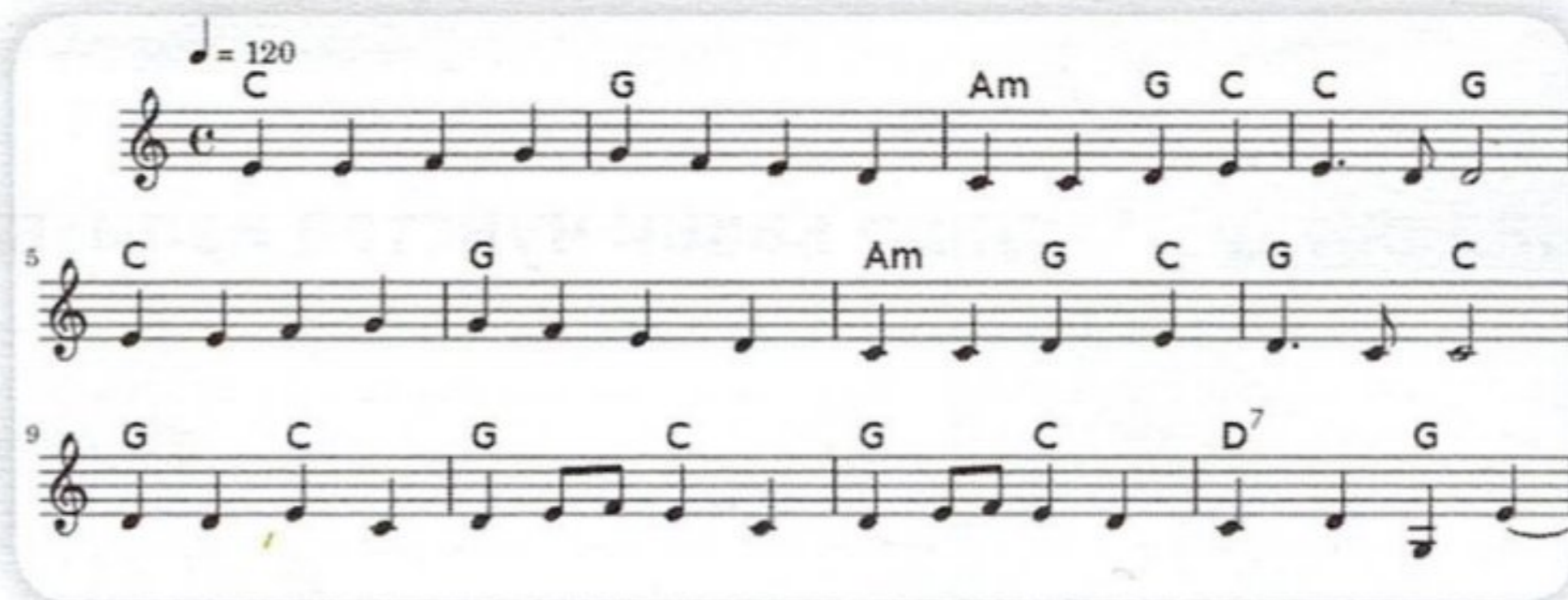
Задача 1. Допълни изречението:

Идеалите на Европейския съюз са _____, _____ и _____.

Задача 2. В кой град е централата на Европейския съюз?

- Париж, Франция
 Брюксел, Белгия
 Берлин, Германия

Задача 3. Как се нарича химнът на Европейския съюз?

Задача 4. С какво свързваш паметната за нашата страна 2007 г.?

Задача 5*. Открой знамето на България сред тези на другите държави членки на Европейския съюз. Огради го. Проучи кои други страни членки на Европейския съюз имат знамена с цветове като българското знаме. Намери в интернет информация за тези страни.

Задача 6. Опиши най-характерното за символите на Европейския съюз.

СИМВОЛИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

- ✓ Знаме на Европейския съюз _____
- ✓ Химн на Европейския съюз _____
- ✓ 9 май – ден на Европа _____
- ✓ Девиз на Европейския съюз _____
- ✓ Карта на Европейския съюз _____

Задачи:

УСЛОВНИ ЗНАЦИ	
АЗИЯ	име на континент
ГЕРМАНИЯ	име на държава
	граница на България
	граница на друга държава

1. Около компаса, който се намира в горната част на картата, напиши основните посоки на света на съответните им места.
2. Оцвети с избран от теб цвят територията на България на картата на Европа. Използвай за ориентир учебния атлас.
3. Подчертай с молив името на страната, разположена северно от България.

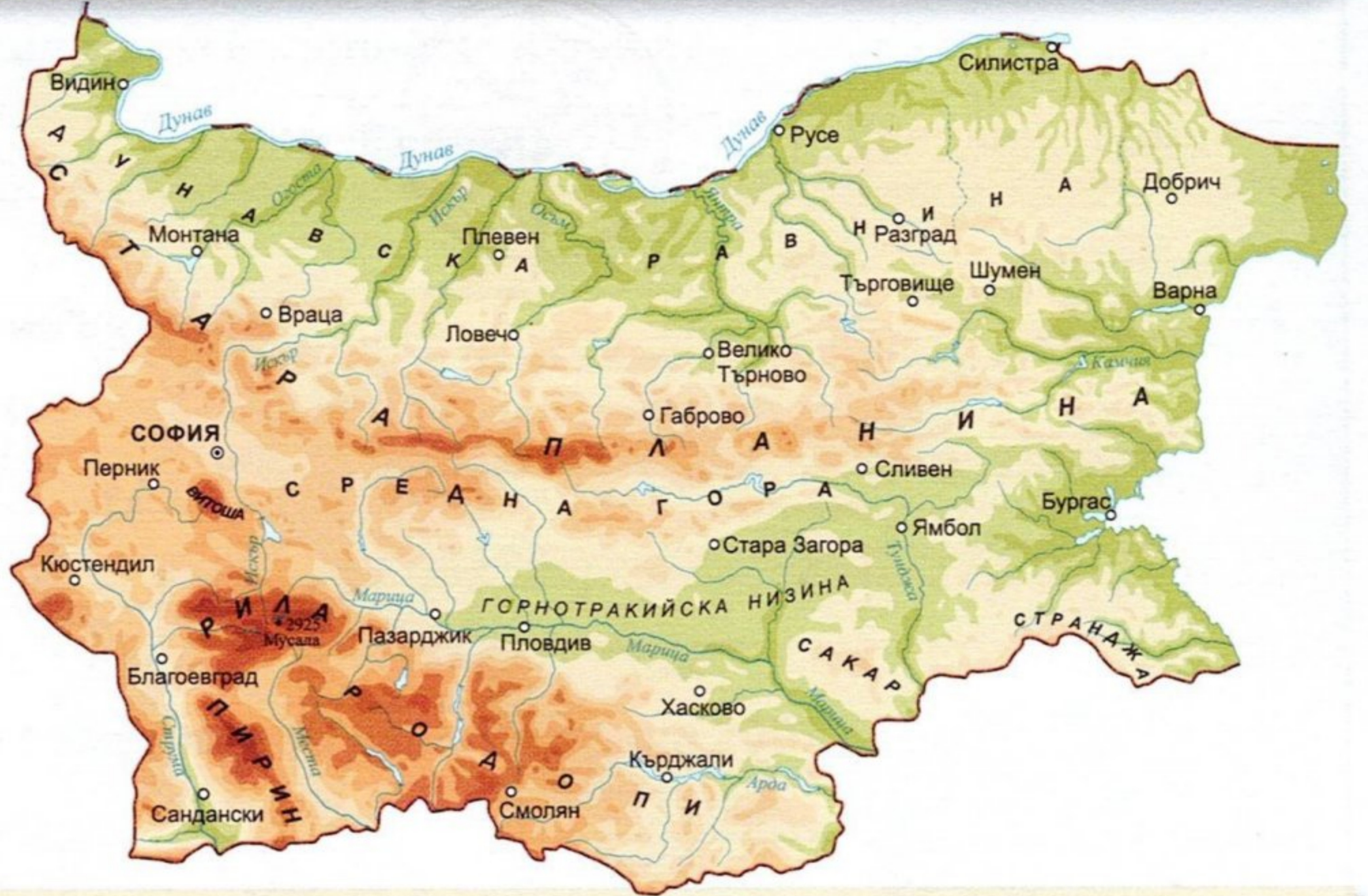

Пред картата на нашата родина – България

Задача 1. Допълни изречението:

Географската карта представлява _____ изображение на _____
_____ върху _____.

Задача 2. Разгледай картата на България и попълни празните места в текста:

Река Искър пресича _____ планина и _____ равнина и се влива в река _____. Горнотракийската низина е разположена между _____ гора на север и планината _____ на юг. Град Бургас е разположен в _____ посока от град София. Град Сливен се намира _____ спрямо град Шумен. Град Перник е разположен _____ спрямо град Благоевград.

Задача 3. На изображението е показан най-високият връх на България и на Балканския полуостров. Напиши името му, височината му и името на планината, в която е разположен.

1. _____
2. _____
3. _____

Задача 4. Със стрелки премести посоките на света и ги постави на правилното място.

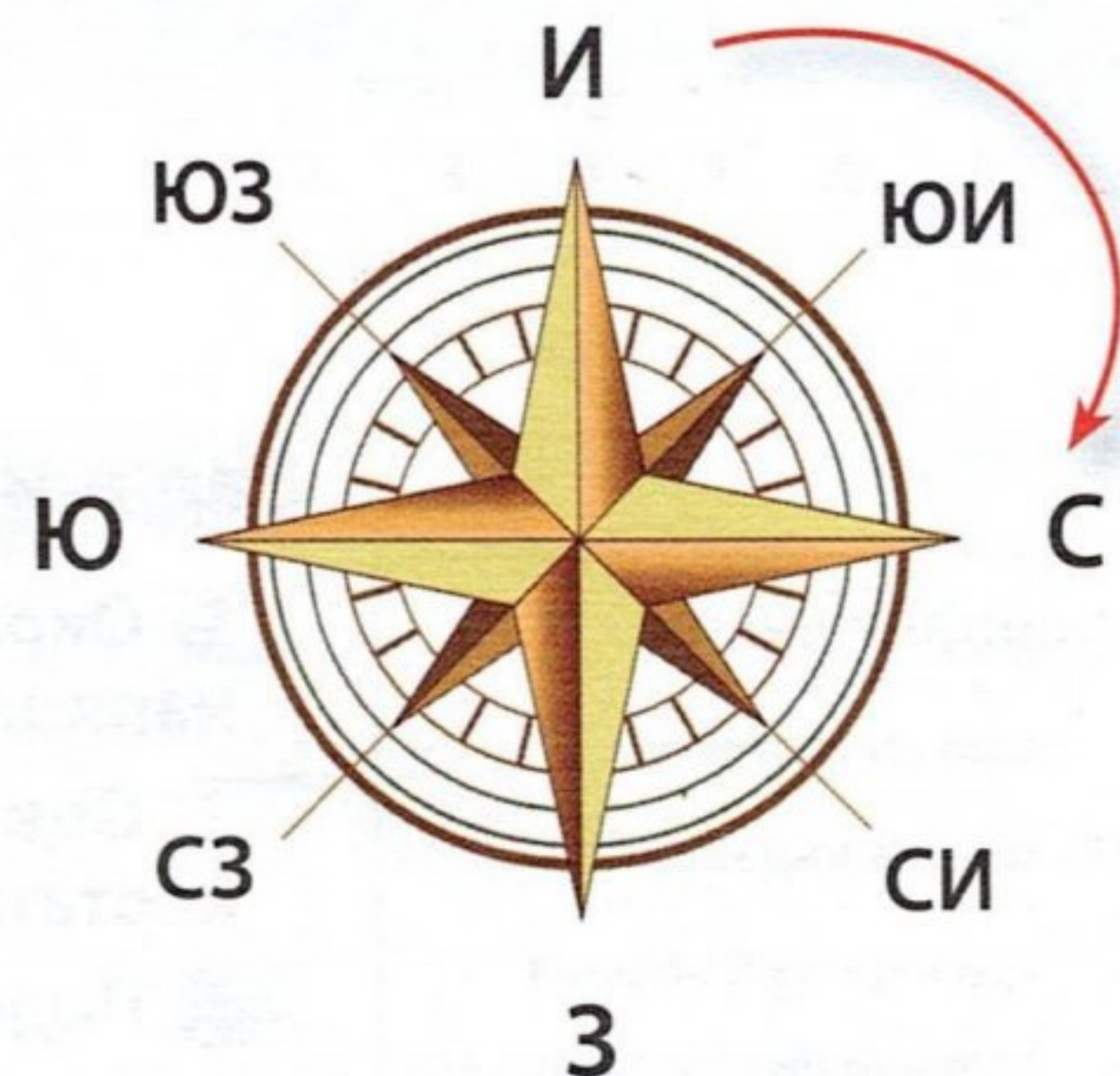
Задача 5. Кой условен знак за какъв обект се отнася?

Условният знак •2376 се отнася за:

- река столица връх

Условният знак се отнася за:

- проход пещера въглища

УСЛОВНИ ЗНАЦИ	
БЪЛГАРИЯ	име на държава
⊙ София	столица, име
○ Варна	град, име
—	граница на България
- - -	граница на друга държава
⋯	природна граница на Балканския полуостров

Задачи:

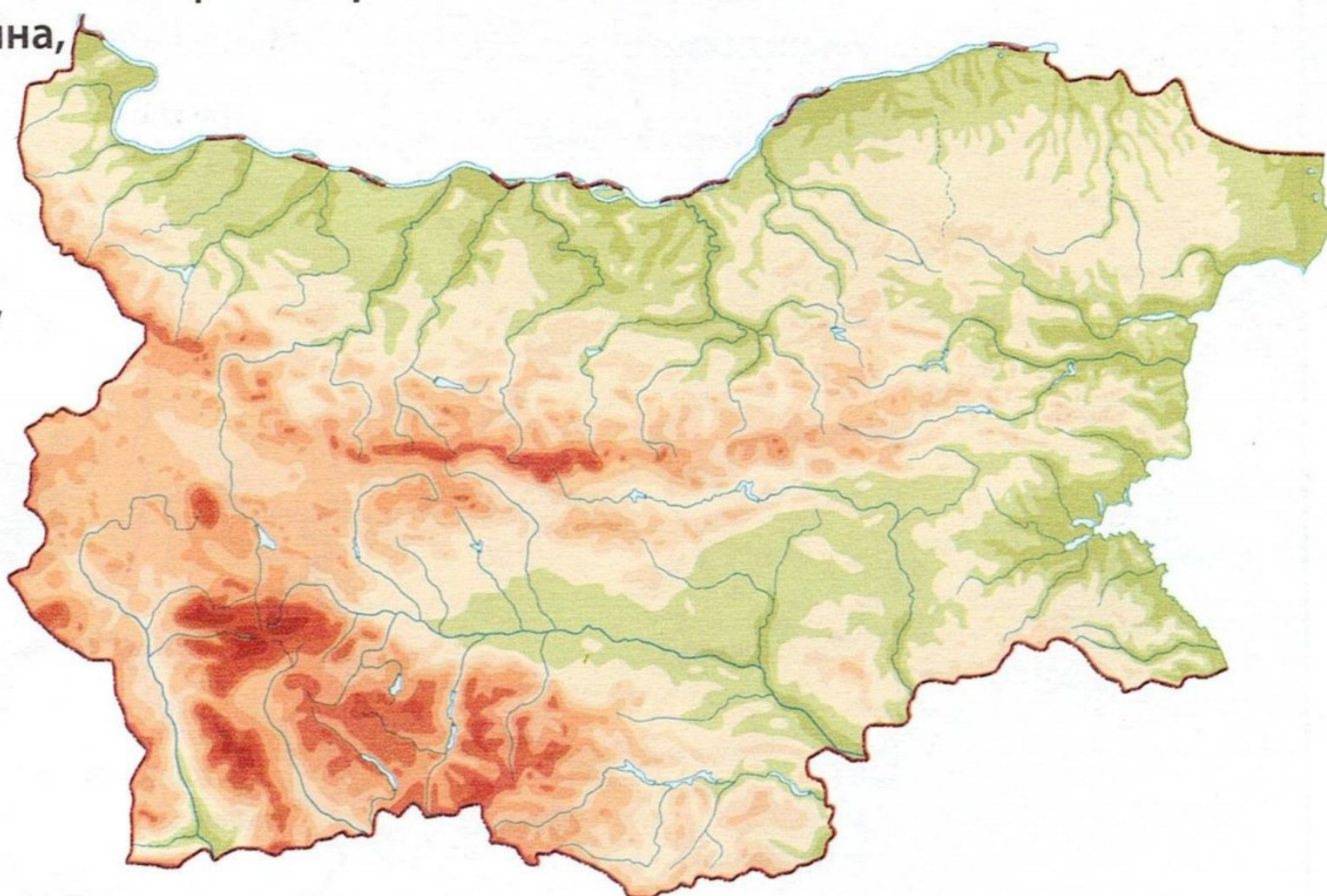
1. Оцвети територията на България с избран от теб цвят. Използвай за ориентир учебния атлас.
2. Надпиши имената на страните, съседи на България. Използвай картата в учебника или в учебния атлас.
3. Надпиши имената на моретата, които мият бреговете на Балканския полуостров, като използваш за ориентир учебния атлас.

Многоликият свят на българската природа – повърхнина на България

Задача 1. На картата на България открий мястото и надпиши:

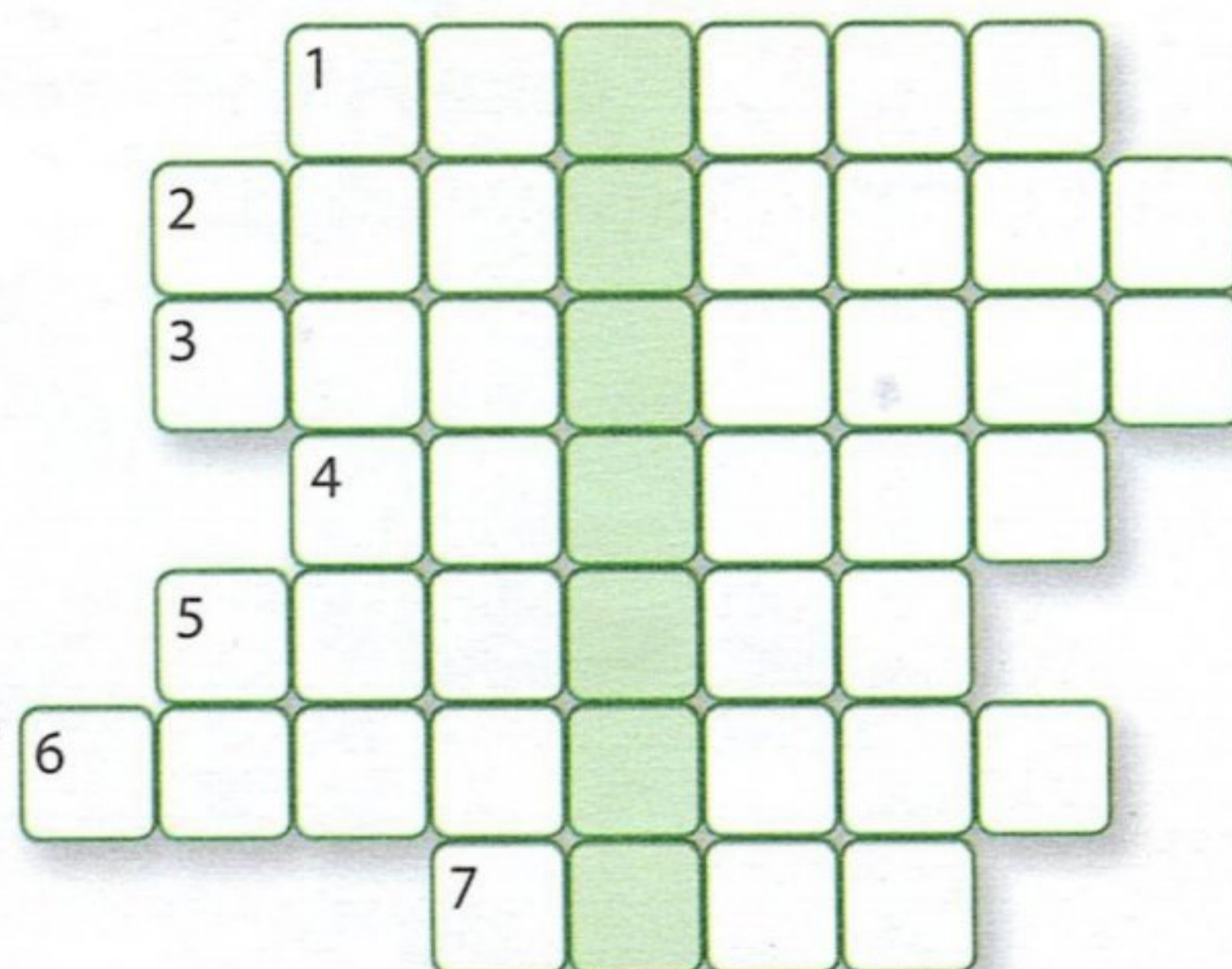
Горнотракийска низина,
Дунавска равнина,
Добруджа,
Стара планина,
Предбалкан,
Рила, Пирин, Родопи,
Странджа.

Задача 2. На съответните места върху картата отбележи с условен знак и надпиши височините на най-високите върхове на планините.

Задача 3. Реши кръстословицата, като използваш знанията си, текста от учебника и географската карта на България от учебния атлас. При правилно решение, в цветните квадратчета вертикално ще получиш името на град, прочут със занаятите си и в който е открита първата българска гимназия.

1. Най-високият връх на Средна гора.
2. Планина в най-югозападната част на България.
3. Резерват, разположен край р. Дунав в североизточна България.
4. Страна, с която България граничи на запад.
5. Висока планина южно от София.
6. Планинско цвете, символ на българската природа.
7. Селскостопанска култура, характерна за част от Задбалканските полета.

Задача 4. Свържи с линия всяка река с планината, от която извира.

- Струма
- Марица
- Тунджа
- Искър
- Янтра

- Рила
- Пирин
- Стара планина
- Витоша
- Родопи

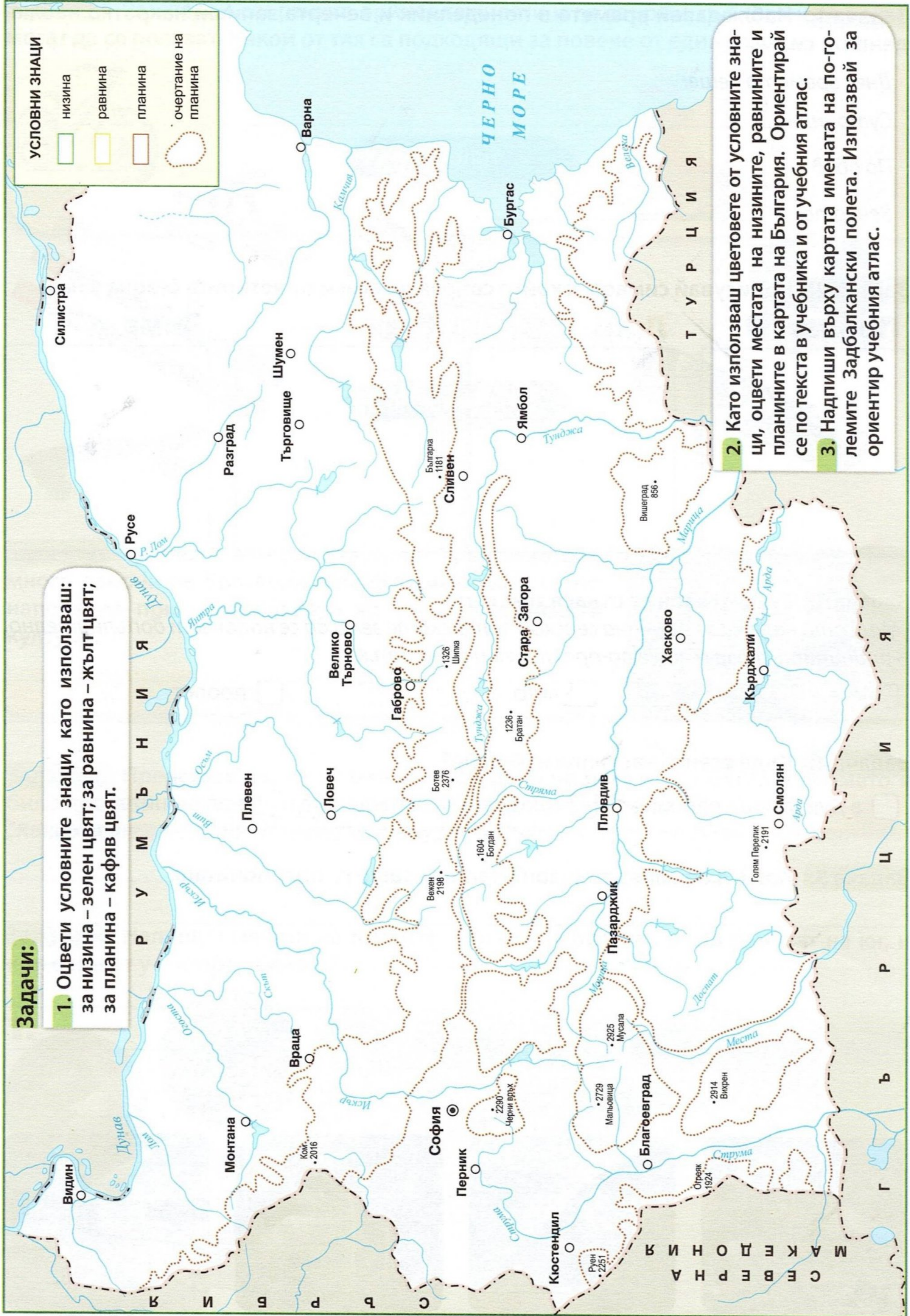
Задача 5. Отбележи верния отговор.

Преминавайки през Стара планина река Искър образува:

- проход поле пролом

В коя част на България се намира планината Беласица?

- източна южна северна

Сезоните на България са нейно богатство

Задача 1. Наблюдавай времето в понеделник и вечерта запиши накратко наблюденията си.

Днес времето беше:

Сутринта _____

По обяд _____

Вечерта _____

Задача 2. Нарисувай символ, с който свързваш всеки от четирите сезона у нас.

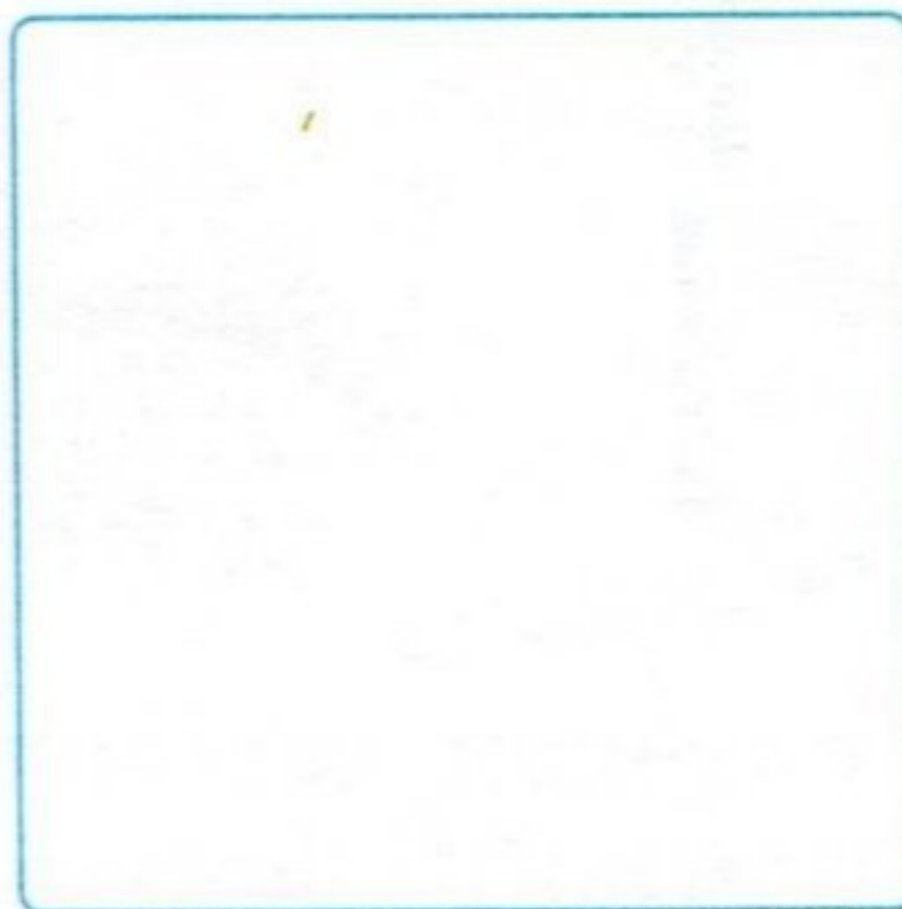
Пролет

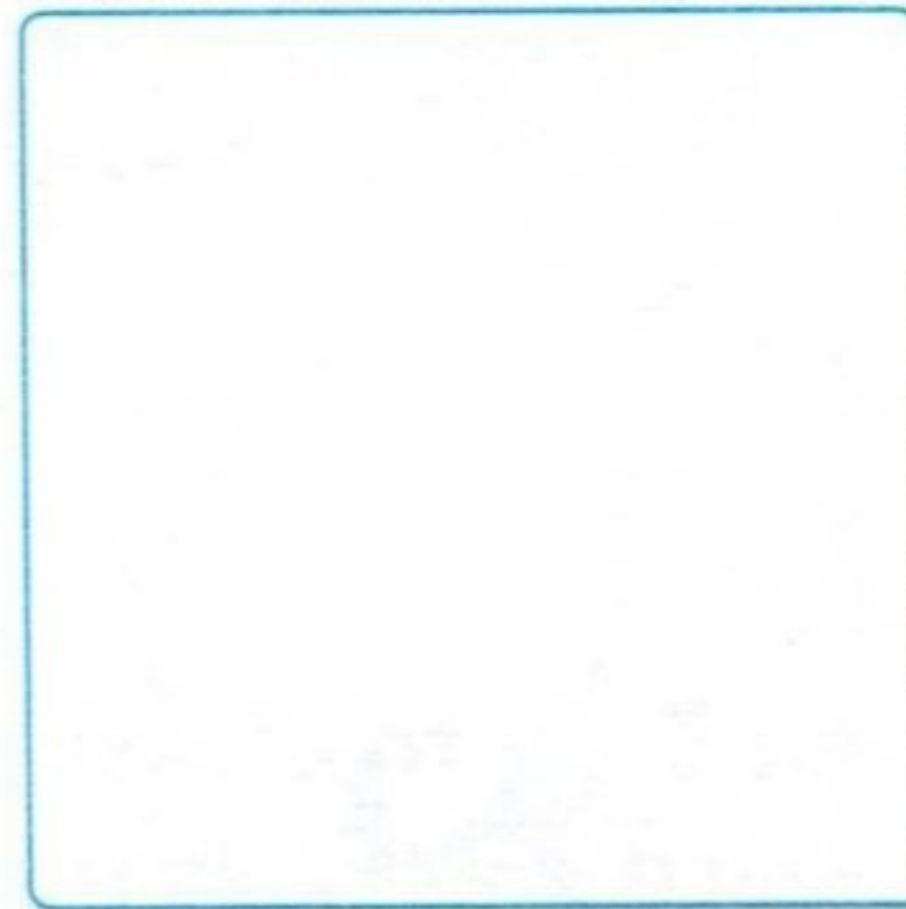
Лято

Есен

Зима

Задача 3. За кой сезон се отнася текстът:

„Малкото валежи са причина селскостопанските земи да се напояват допълнително. В планините този сезон е по-прохладен и по-кратък.“?

есен

лято

пролет

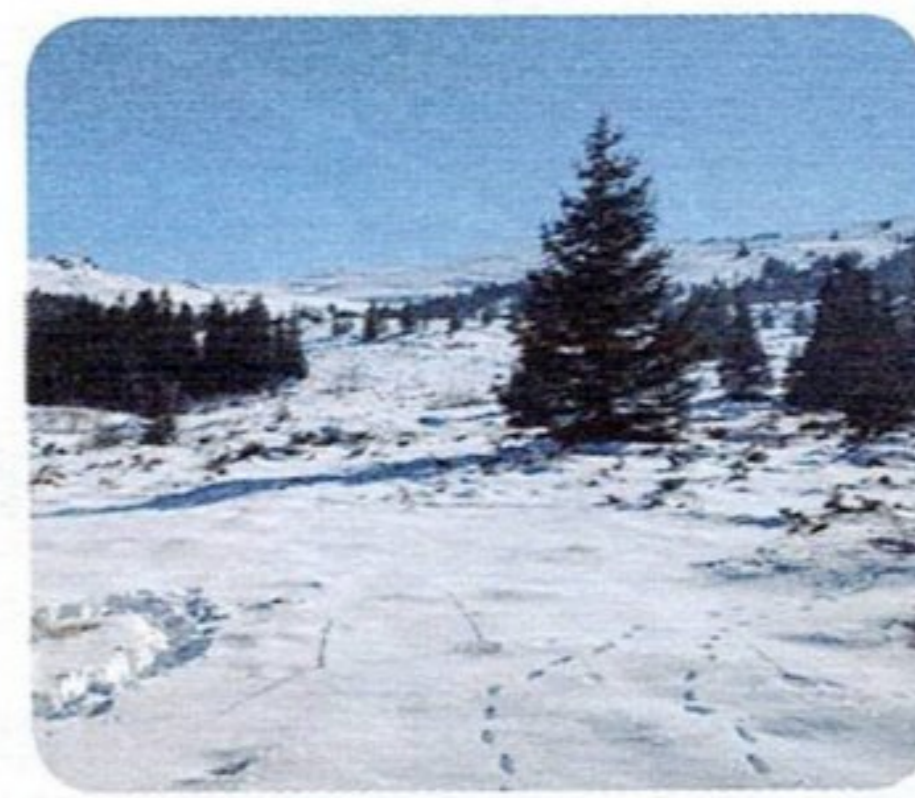
Задача 4. Къде есента настъпва най-рано?

в Дунавската равнина

в Задбалканските полета

в планините

Задача 5. Кой е любимият ти сезон? Напиши защо го предпочиташ.

Задача 6. Разгледай спортните принадлежности и ги свържи със сезона, в който могат да се ползват. Някои от тях са подходящи за повече от един сезон.

Пролет

Лято

Есен

Зима

Задача 7. Помисли и отговори защо през лятото в много райони на България е необходимо изкуствено напояване при отглеждането на селскостопанските култури.

Задача 8. Представи си, че си бил на екскурзия на интересно място и времето е било променливо. Какво ще отговориш на съучениците си, ако те попитат: „Какво беше времето по време на екскурзията?“

Задача 9. Напиши имената на птиците. Кои от тях отлитат, за да зимуват на юг, и кои остават у нас през зимата?

Птица	Отлита ли на юг?
1.	
2.	
3.	
4.	

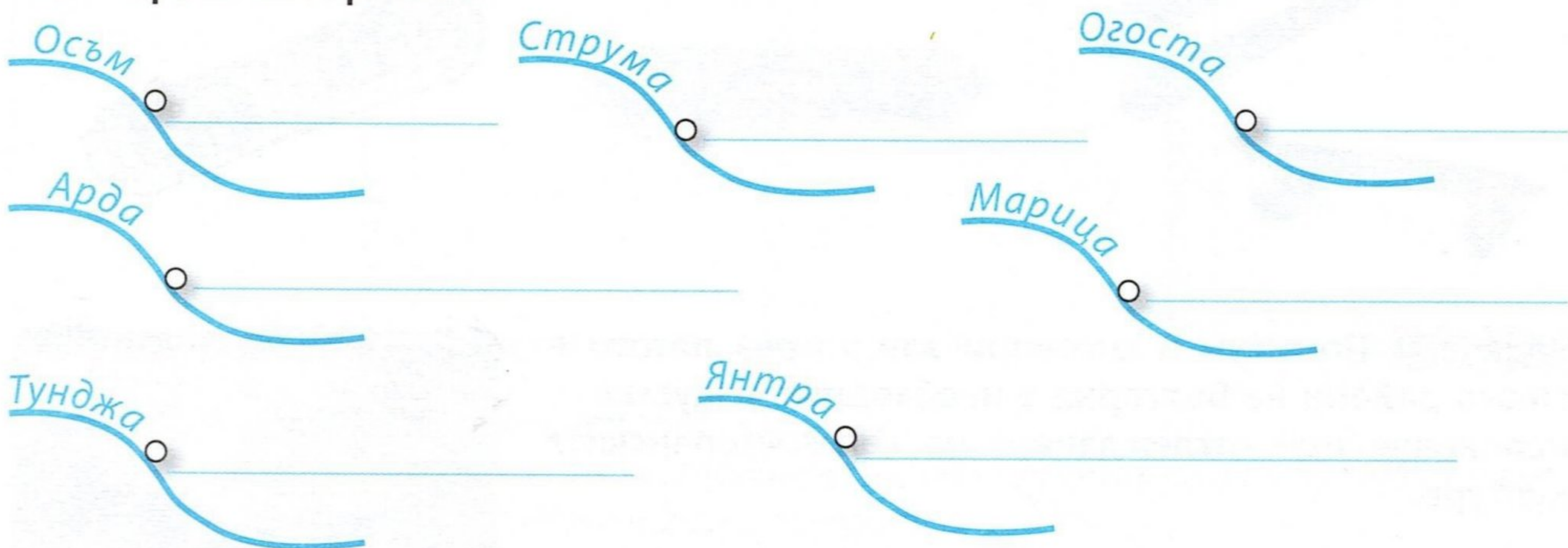

Водата – безценно природно богатство

Задача 1. Открий на картата в учебния атлас и напиши имената на по-големите язовири в България.

Задача 2. Напиши какви стопански дейности могат да се развиват покрай реките, езерата и язовирите.

Задача 3. Разгледай географската карта на България и напиши името на град, през който преминава реката.

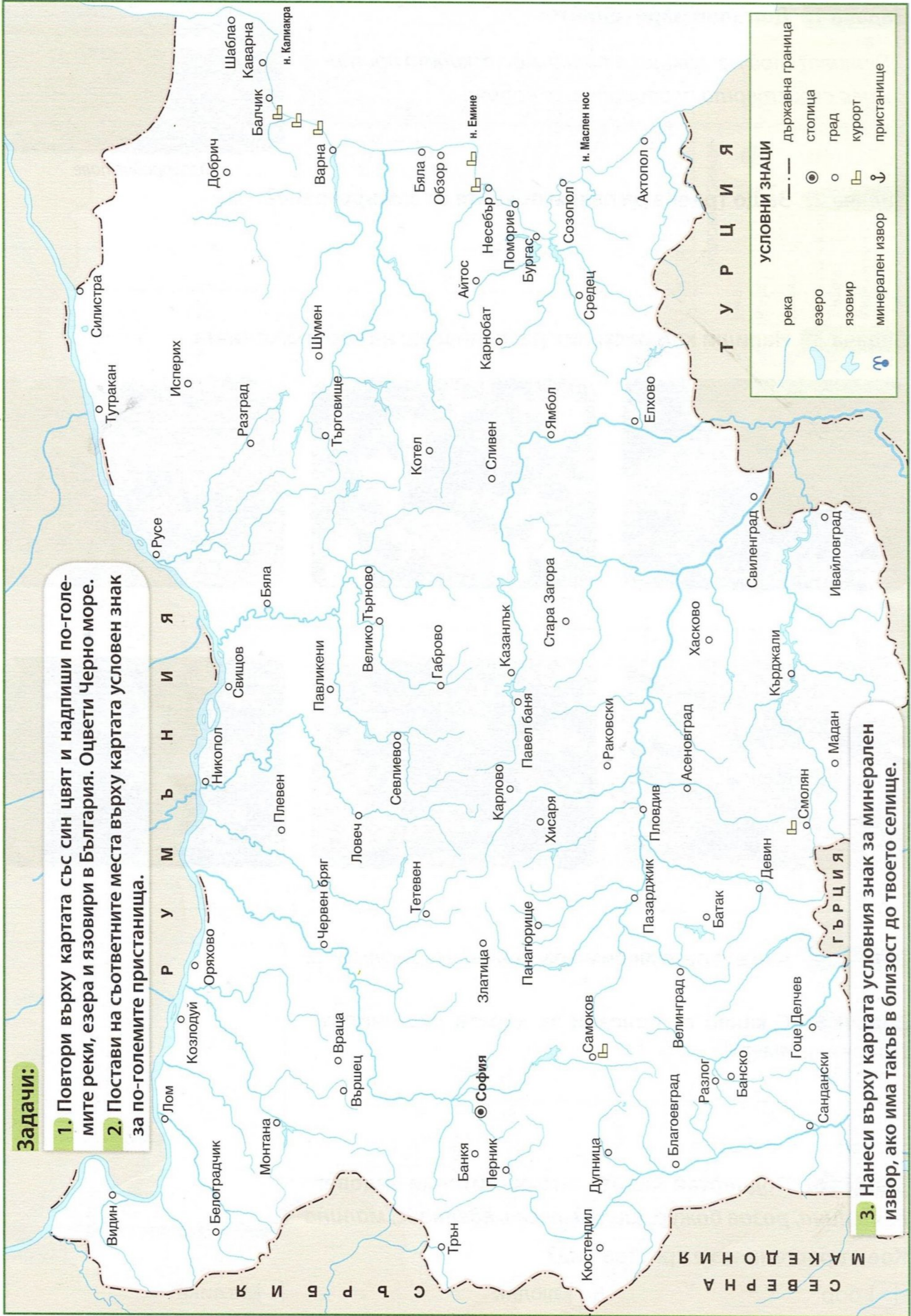
Задача 4. Открий хоризонтално и вертикално и огради в игрословицата имената на девет водни обекта от България.

Задача 5. Коя е най-голямата река, вливаща се в Черно море?

О	С	Ъ	М	В	И	Т
Г	Б	А	Т	А	К	И
О	А	Р	Д	А	Т	М
С	В	Ъ	Ч	А	Р	О
Т	Я	Н	Т	Р	А	К
А	С	Т	Р	У	М	А
Б	Ъ	Б	Р	Е	К	А

Задача 6. Открий на карта в учебния атлас коя река извира от планината Рила и тече на юг между Родопите и Пирин.

Задача 7. Открий на картата на водите в България от учебния атлас къде у нас има лековити извори и ги запиши.

Задачи:

1. Повтори върху картата със син цвят и надпиши по-големите реки, езера и язовири в България. Оцвети Черно море.
2. Постави на съответните места върху картата условен знак за по-големите пристанища.

3. Нанеси върху картата условния знак за минерален извор, ако има такъв в близост до твоето селище.

Растителният свят на България

Задача 1. Допълни изречението:

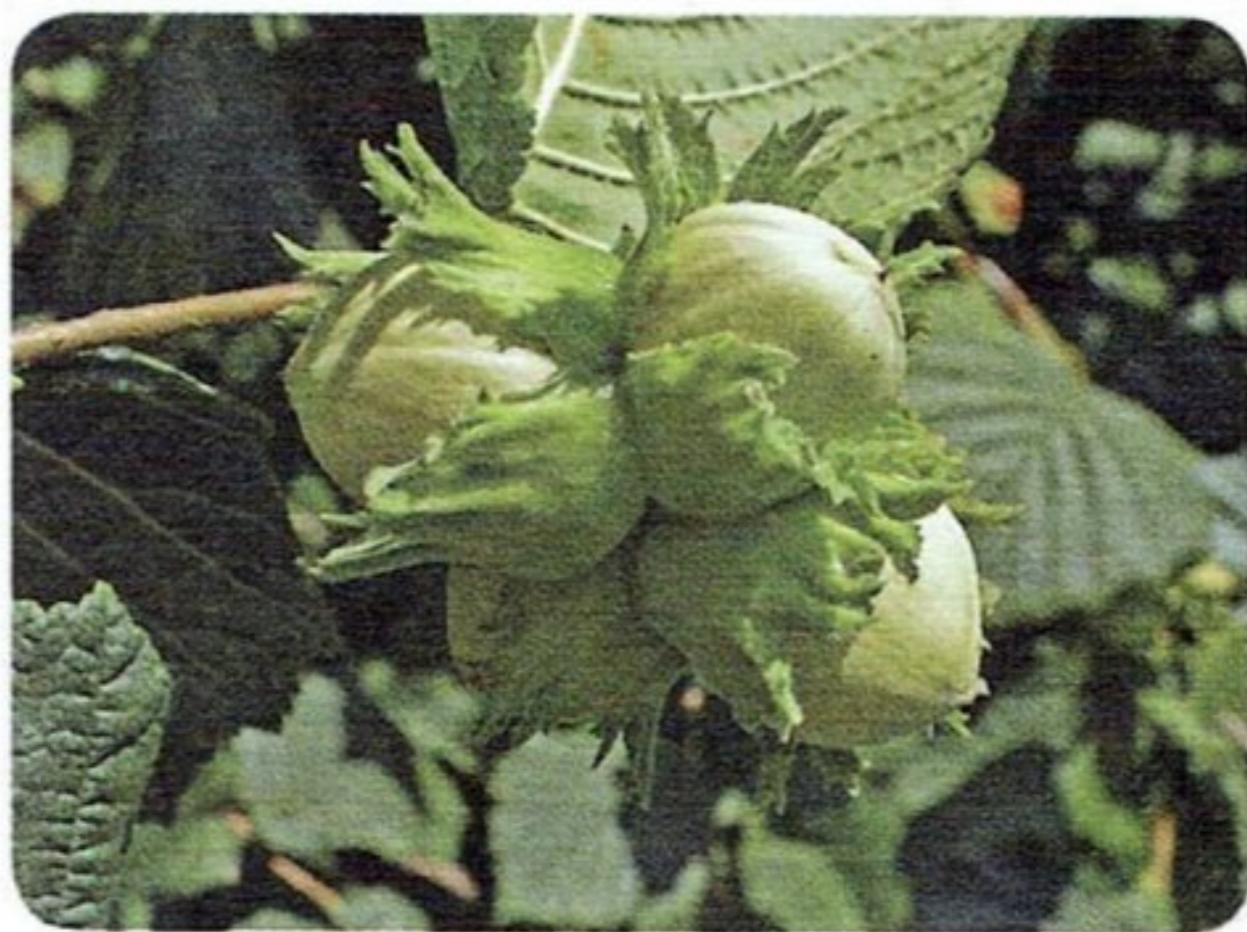
Горният слой на земната повърхност, който притежава своето плодородие, се нарича _____.

плодородно поле

Задача 2. Защо трябва да пазим почвите от замърсяване?

Задача 3. Напиши кои растения разпознаваш на изображенията.

Задача 4. Кое е твоето любимо растение? Нарисувай го.

Задача 5. С какво са полезни за хората растенията? Посочи примери.

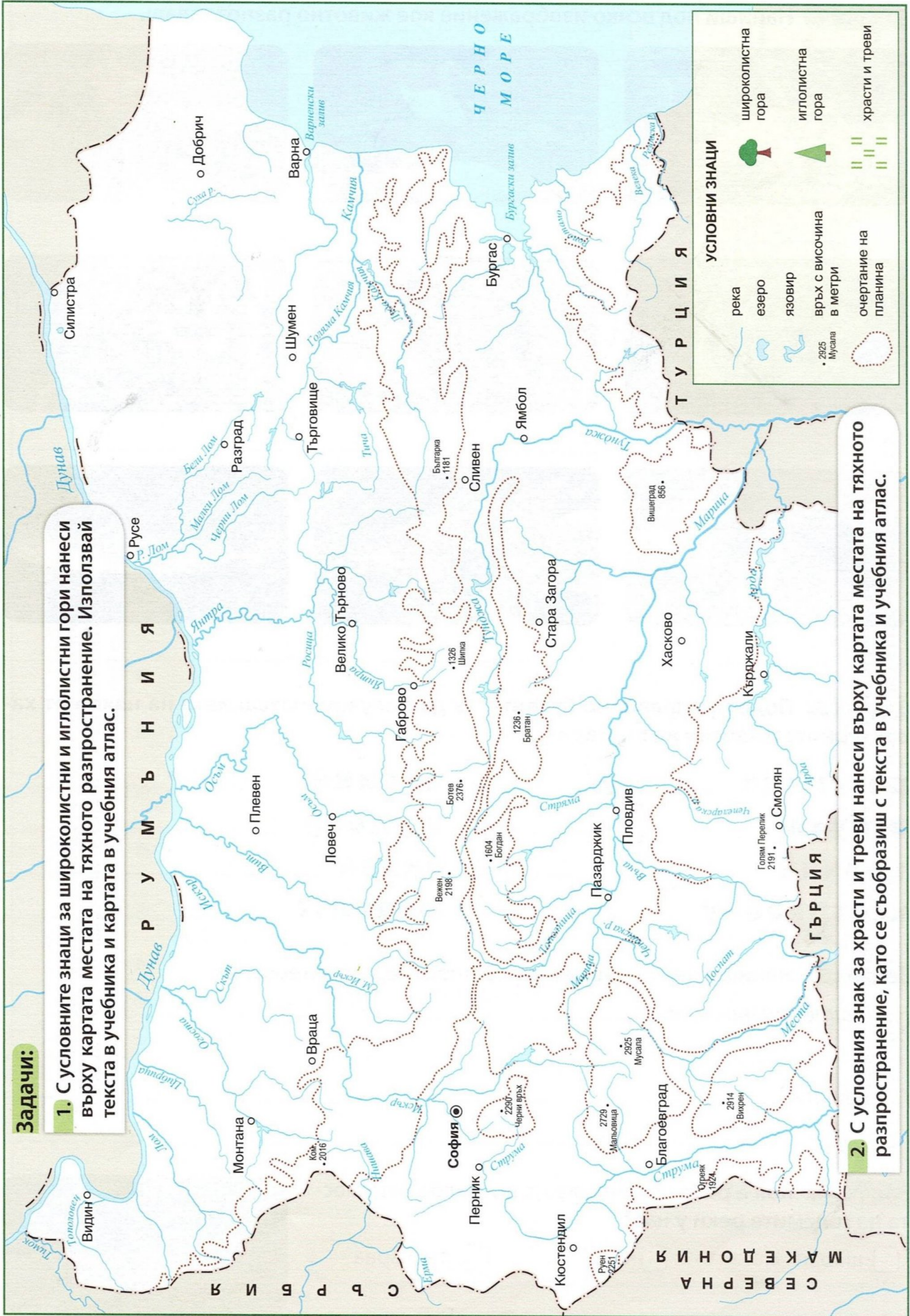
Задача 6. Подчертай защитените растителни видове: детелина, розов божур, шипка, леска, еделвайс, малина

Кое от растенията е храстов вид?

бор

люляк

иглика

Задачи:

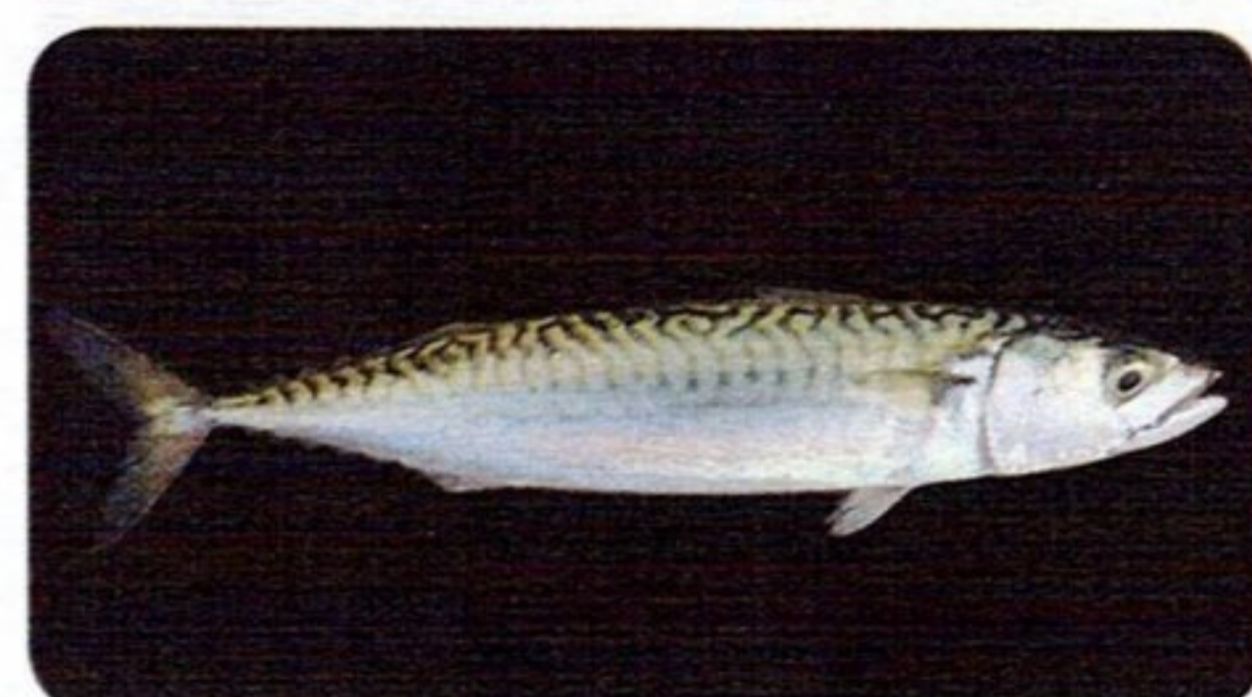
1. С условните знаци за широколистни и иглолистни гори нанеси върху картата местата на тяхното разпространение. Използвай текста в учебника и картата в учебния атлас.

2. С условния знак за храсти и треви нанеси върху картата местата на тяхното разпространение, като се съобразиш с текста в учебника и учебния атлас.

Животинският свят на България

Задача 1. Напиши под всяко изображение кое животно разпознаваш.

Задача 2. Подреди правилно буквите, за да получиш названието на някои от характерните животни на България.

ратеиацк _____

едлинф _____

агрухл _____

щклъер _____

ъвачлк _____

акйач _____

ксотркаену _____

жаарлте _____

Задача 3. Напиши наименованията на животни, характерни за:

Низините и равнините: _____

Панините: _____

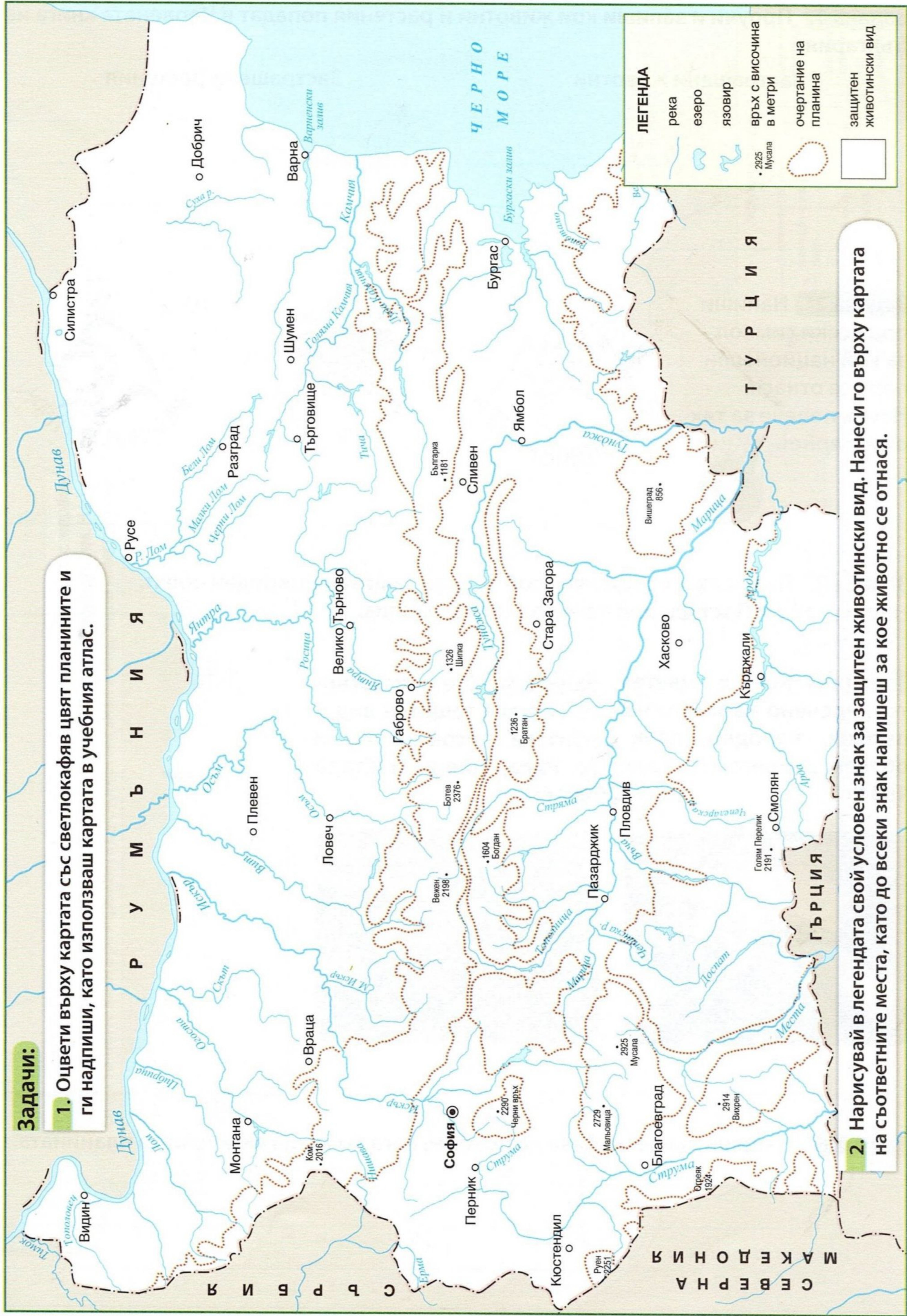
Задача 4. Коя е рибата, обитаваща по-дълбоките места на големите реки у нас?

шаран

сом

пъстърва

Задачи:

1. Оцвети врџу картата със светлокафјав цвџт планините и ги надпиши, като използваш картата в учебния атлас.

2. Нарисувай в легендата свой условен знак за защитен животински вид. Нанеси го врџу картата на съответните места, като до всеки знак напишеш за кое животно се отнася.

Да опазим нашето най-ценно богатство – природата

Задача 1. Проучи и запиши кои животни и растения попадат в Червената книга на България.

Застрашени животни

Застрашени растения

Задача 2*. Напиши под всеки символ за кой национален парк се отнася. Научи повече за тях от интернет.

Задача 3. Помисли и предложи свой знак за защитен природен обект. Нарисувай го. Постави под него подходящ надпис.

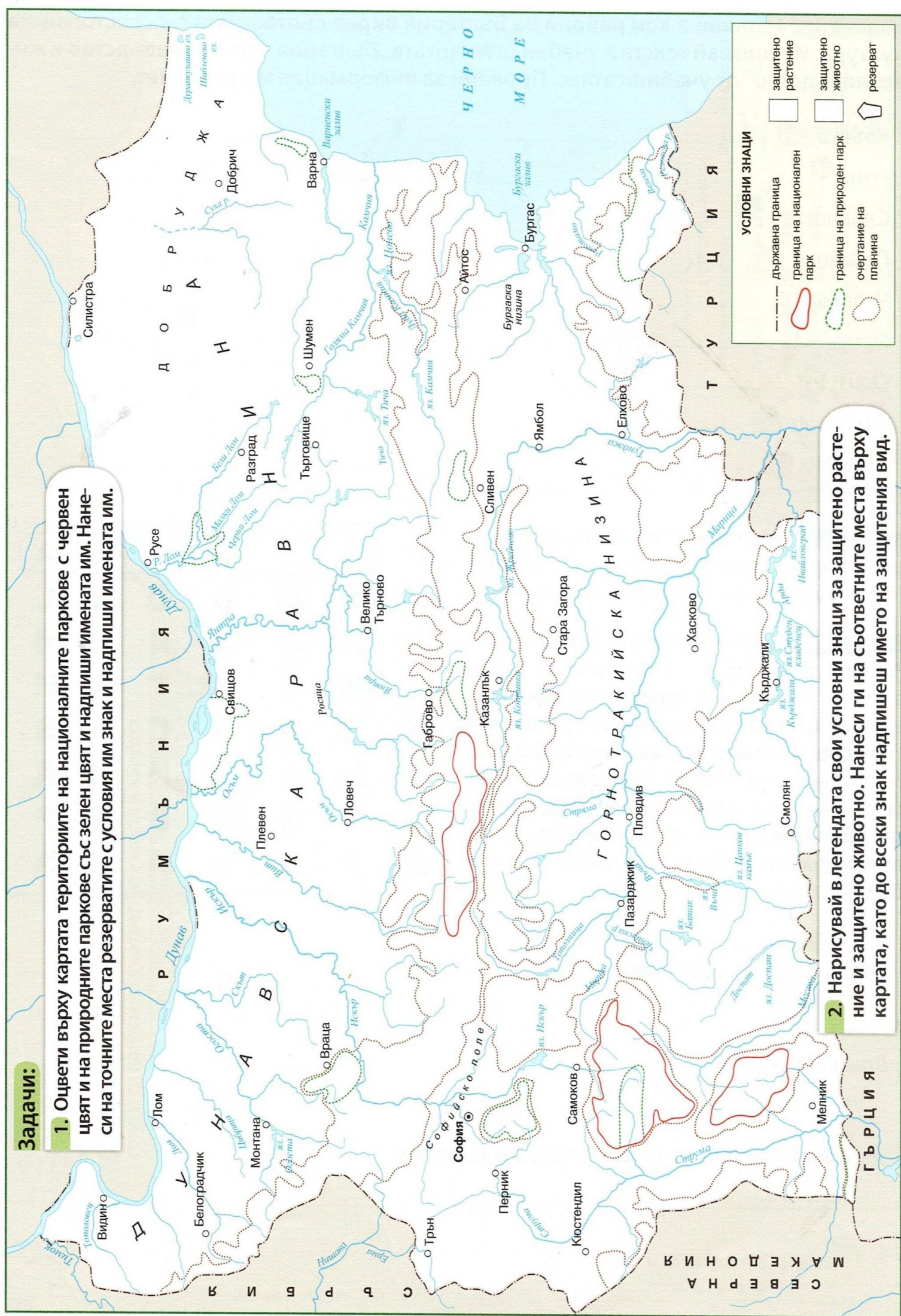
Задача 4. Кое е цветето, наречено на името на първия народен парк, обявен в България през 1934 г.?

Задача 5. Кое е животното, което е защитен вид и обитава високите части на Рила, Пирин и Стара планина?

Задача 6. Напиши какво не бива да правим, когато сме на екскурзия в планината.

Задачи:

1. Оцвети върху картата териториите на националните паркове с червен цвят и на природните паркове със зелен цвят и надпиши имената им. Нанеси на точните места резерватите с условия им знак и надпиши имената им.

2. Нарисувай в легендата свои условни знаци за защитено растение и защитено животно. Нанеси ги на съответните места върху картата, като до всеки знак надпишеш името на защитения вид.

Стопански дейности: растениевъдство и животновъдство в България

Задача 1*. Напиши в кои райони на България вирее съответната селскостопанска култура. Използвай текста в учебника и картата „България – растениевъдство и животновъдство“ от учебния атлас. Провери за информация и в интернет.

Ябълки _____

Рози _____

Слънчоглед _____

Праскови _____

Череша _____

Памук _____

Ориз _____

Картофи _____

Домати _____

Задача 2. Открий и огради хоризонтално и вертикално в игрословицата имената на десет селскостопански култури.

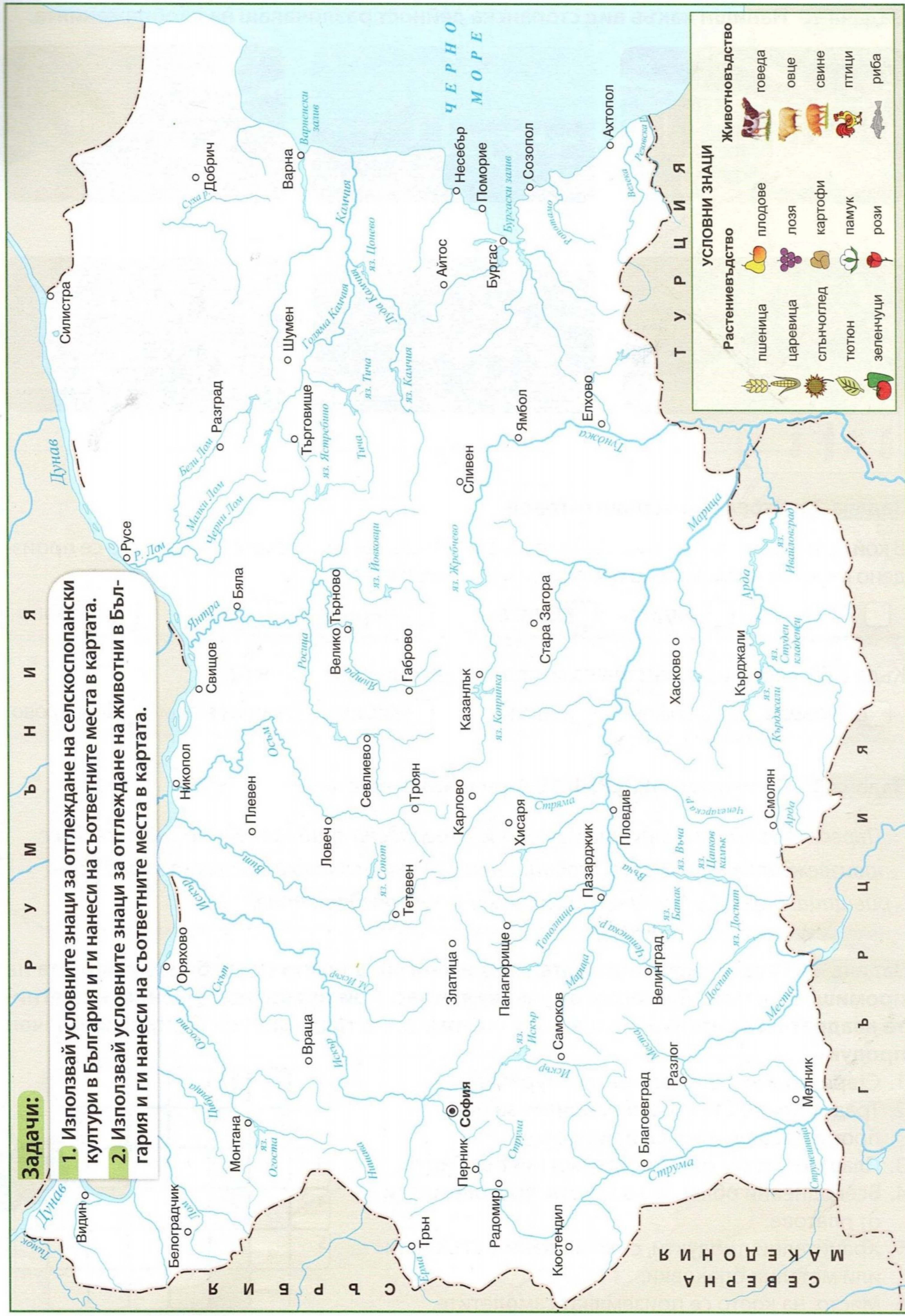
Задача 3. Задача за цялото семейство: Ако си фермер и имаш голяма площ земя в района на твоето селище, кои видове селскостопански култури ще отглеждаш в твоята ферма? Съобрази се с природните условия, с възможността да се отглеждат и да се реализират на пазара. Какви видове животни би отглеждал във фермата си? Консултирай се с твоите близки. Обоснови избора си.

П	Ч	Е	Р	Е	Ш	А
Р	Ъ	Ж	Б	О	Б	С
А	Л	О	З	Я	Н	Л
С	М	Е	Н	Т	А	И
К	О	В	Е	С	К	В
О	М	А	Л	И	Н	А
В	Т	И	К	В	А	Р
А	Я	Б	Ъ	Л	К	А

Селскостопански култури _____

Домашни животни _____

Защо подбрах точно тези култури и животни _____

Задачи:

1. Използвай условните знаци за отглеждане на селскостопански култури в България и ги нанеси на съответните места в картата.
2. Използвай условните знаци за отглеждане на животни в България и ги нанеси на съответните места в картата.

Контурна карта

Стопански дейности – промишленост, транспорт, туризъм и търговия

Задача 1. Напиши какъв вид стопанска дейност различаваш на изображенията.

Задача 2. Отбележи верния отговор.

В кой наш град в началото на 19. век е изградено първото промишлено предприятие?

- Ловеч
- Видин
- Сливен

Машини за селското стопанство се произвеждат в:

- Перник
- Русе
- Габрово

Къде в България има действащо метро?

- Пловдив
- София
- Варна

Кой курорт е зимен?

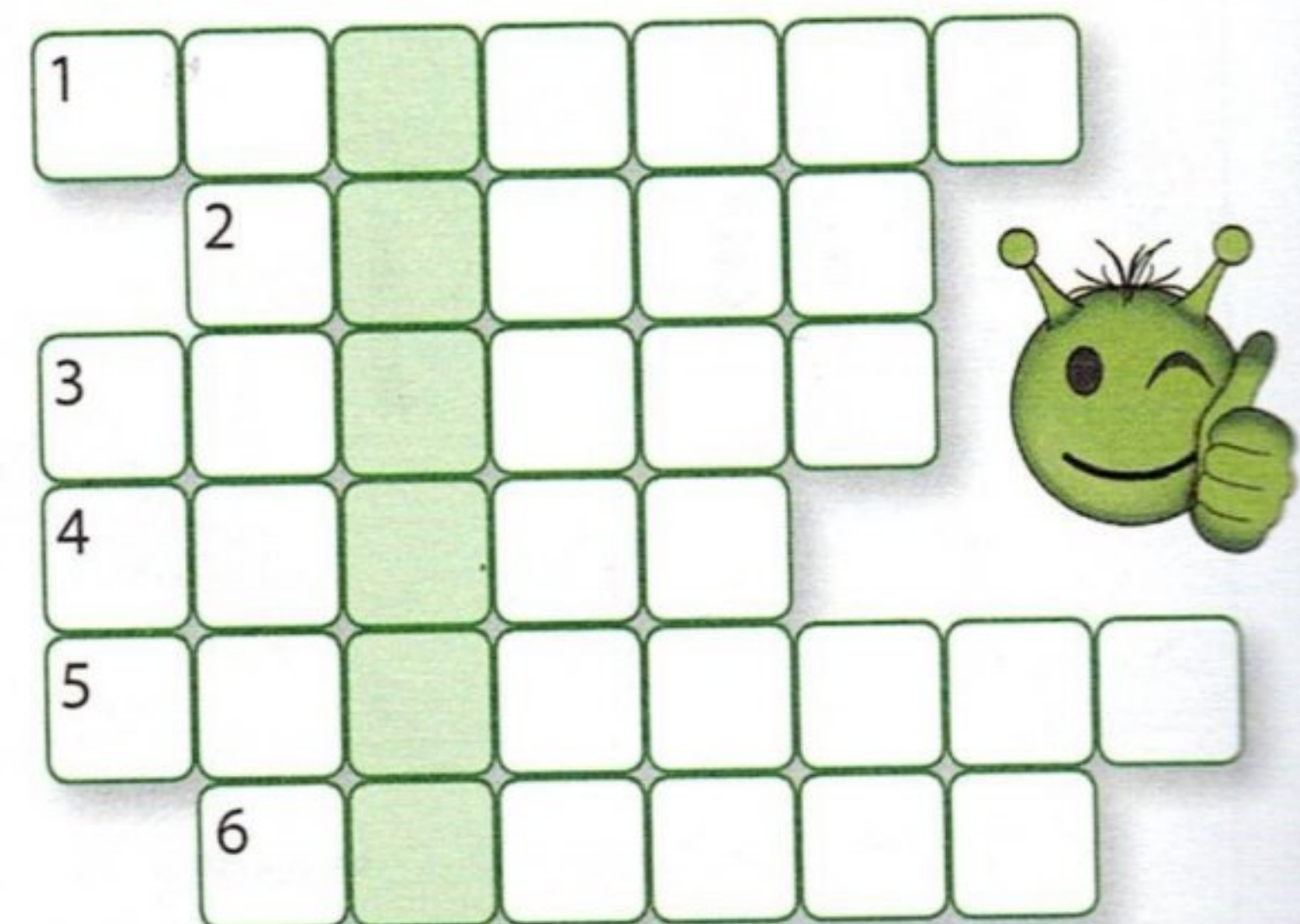
- Хисаря
- Златни пясъци
- Пампорово

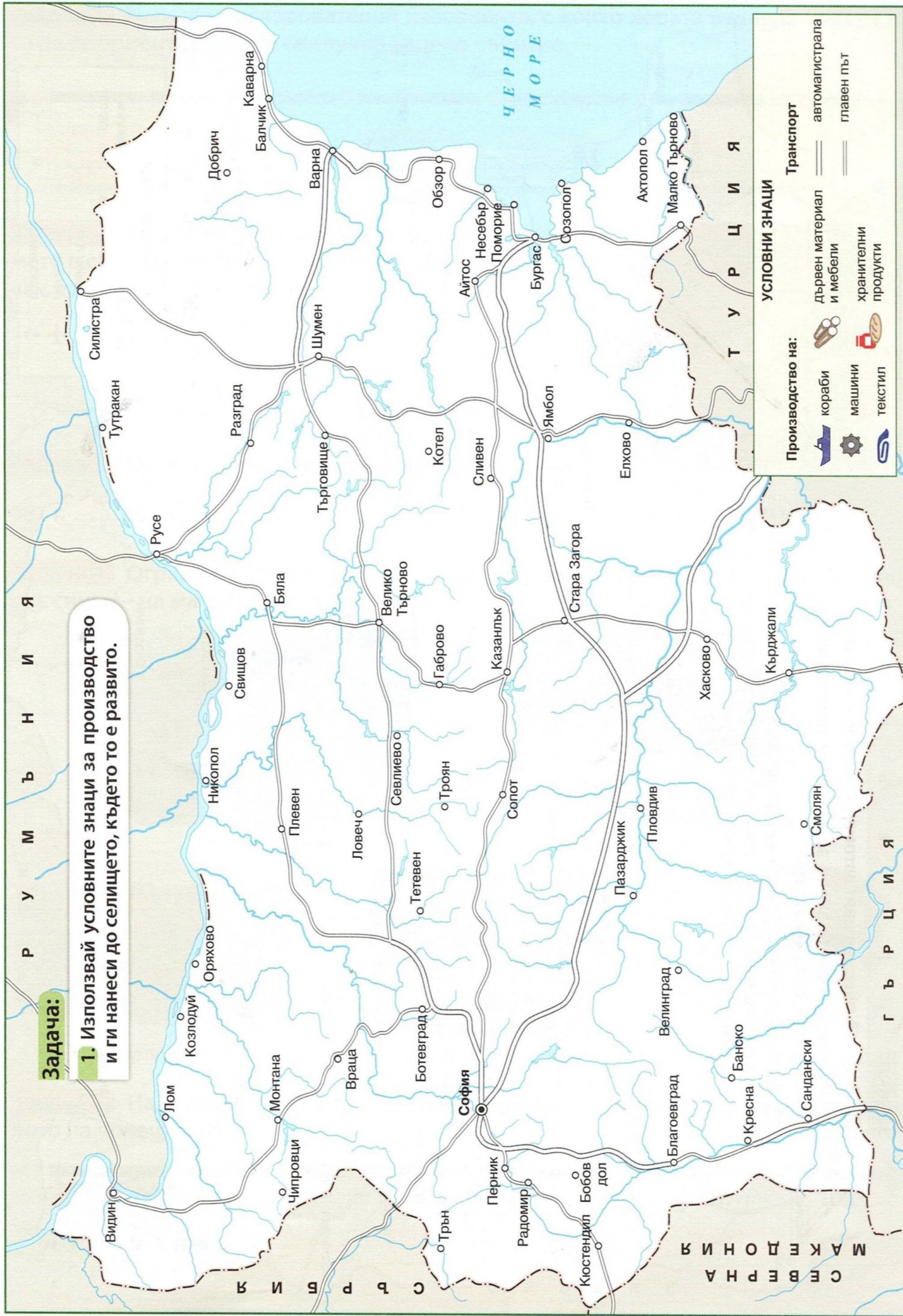
Задача 3. Подчертай НЕВЕРНИТЕ изречения в текста:

„Първата българска атомна централа е изградена край град Козлодуй. Кораби се произвеждат в град Бургас. Традиционни български килими се тъкат в град Копливщица. В град София има много промишлени предприятия.“

Задача 4. Реши кръстословицата, като използваш текста от учебника и картата на промишлеността в България от учебния атлас. При правилно решение, в цветните квадратчета вертикално ще получиш името на традиционен български млечен продукт.

1. Старо морско селище с развит туризъм.
2. Традиционно българско покритие за под, произвеждано в Котел и Чипровци.
3. Плавателни съдове, произвеждани във Варна.
4. Всекидневни облекла на хората, произвеждани от платове.
5. Хранителни продукти, съхранявани в стъклени или метални опаковки.
6. Място, на което се приземяват самолетите.

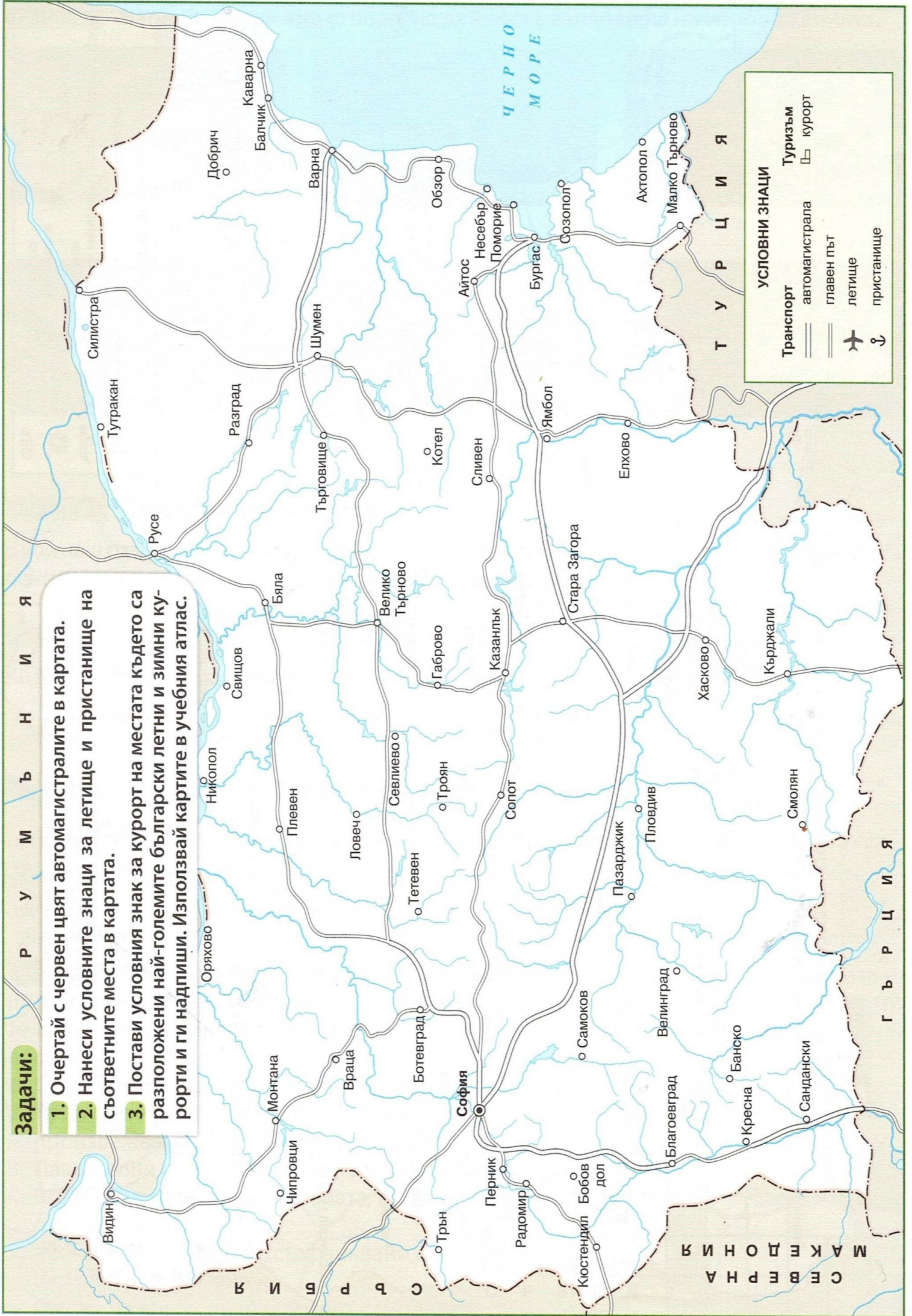

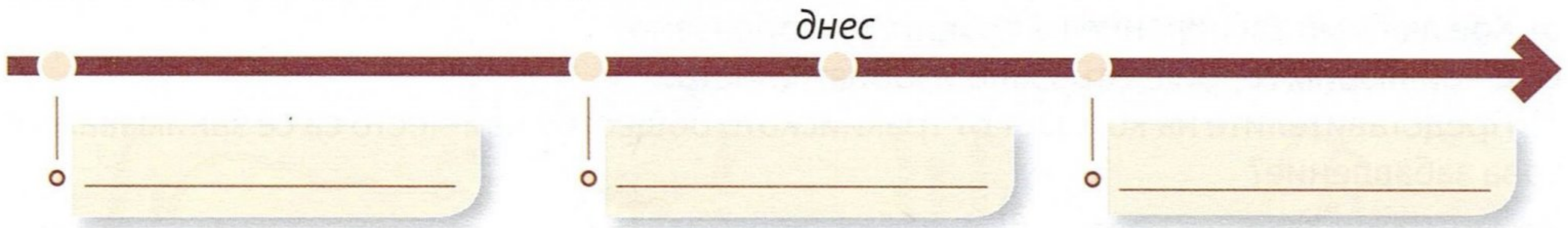
Задача:

1. Използвай условните знаци за производство и ги нанеси до селището, където то е развито.

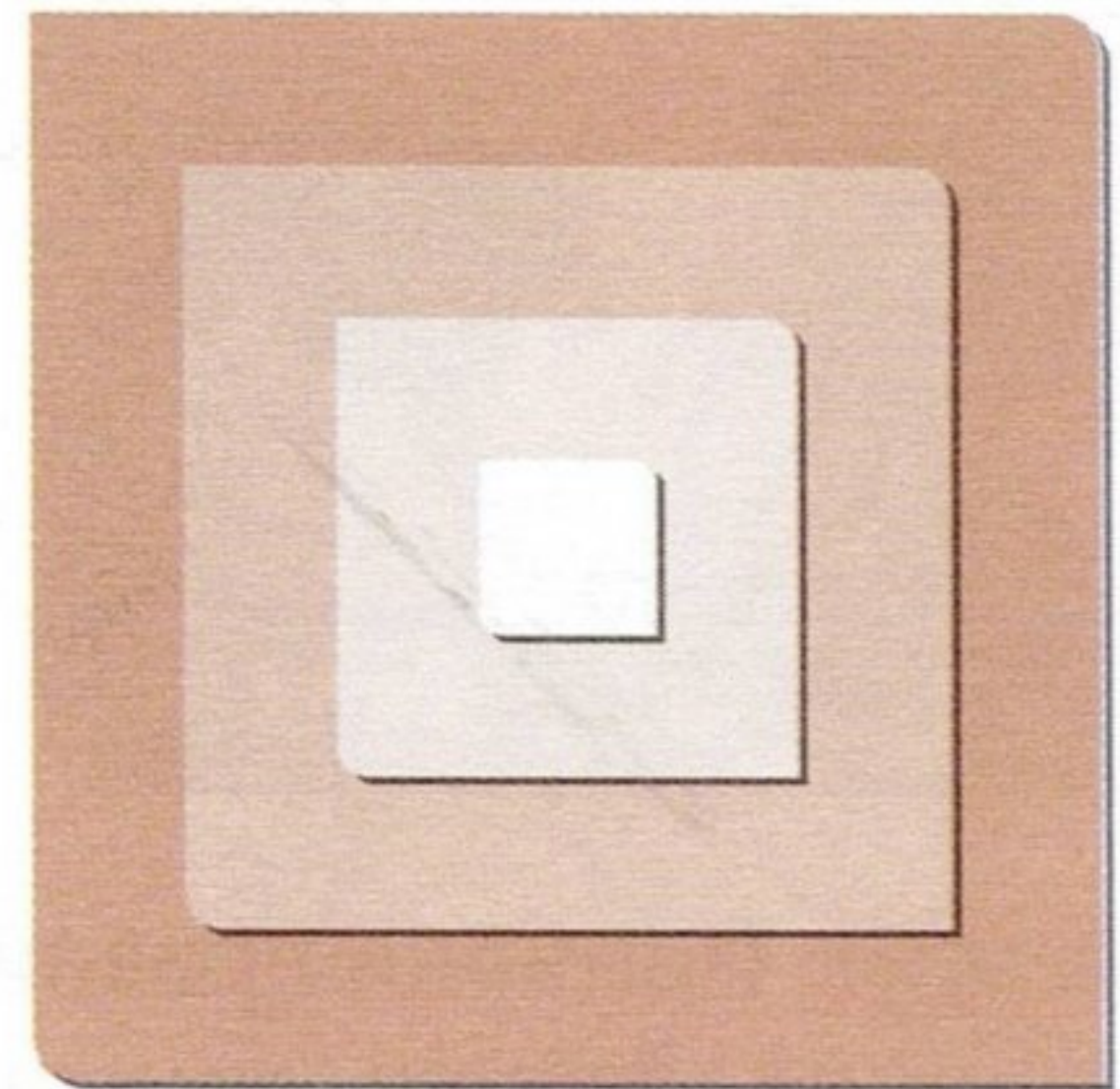
- Задачи:**
1. Очертай с червен цвят автомагистралите в картата.
 2. Нанеси условните знаци за летище и пристанище на съответните места в картата.
 3. Постави условния знак за курорт на местата където са разположени най-големите български летни и зимни курорти и ги надпиши. Използвай картите в учебния атлас.

Задача 1. Напиши последователно названията, с които хората разделят времето, за да се ориентират кога се случва дадено събитие.

Задача 2. Разположи във фигурата единиците на времето в съответствие с тяхната продължителност: век, ера, година, хилядолетие.

Задача 3. Напиши през кой век са следните години:

681 г. _____ 700 г. _____ 1878 г. _____ 2020 г. _____

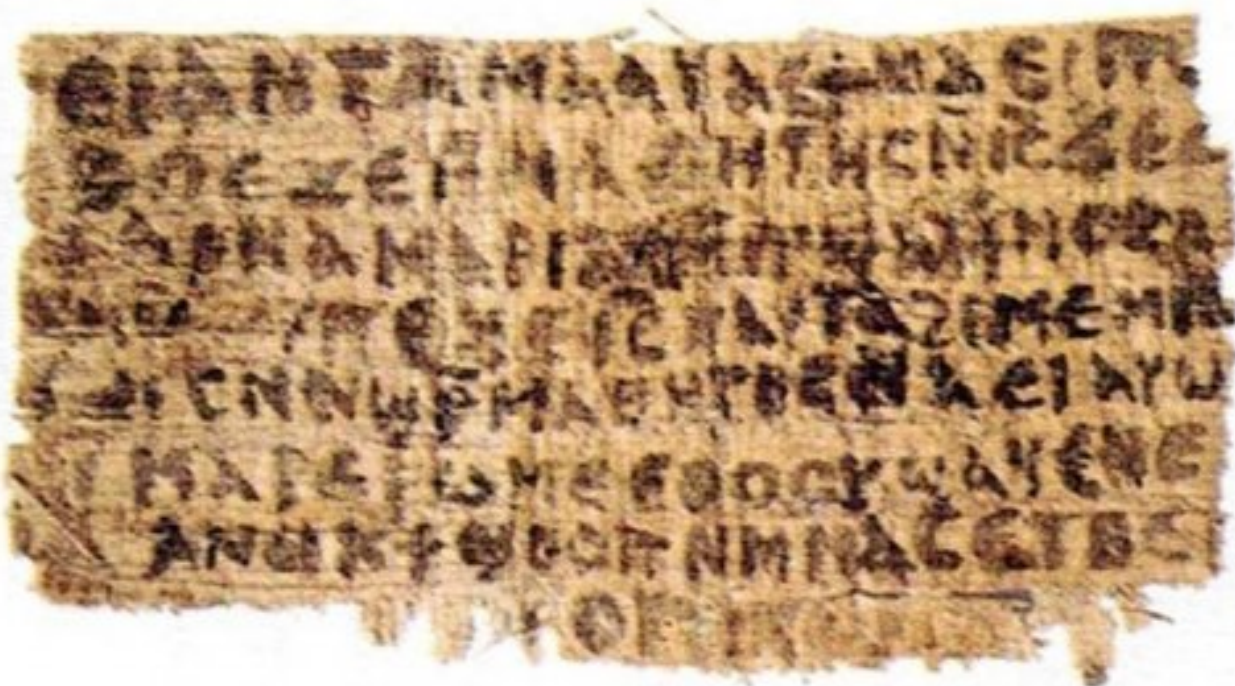
Задача 4. Огради с червено изображенията на писмени източници за миналото, а със синьо – на материалните източници.

Несебърска църква

Гробницата при Свещари

Стар папирус

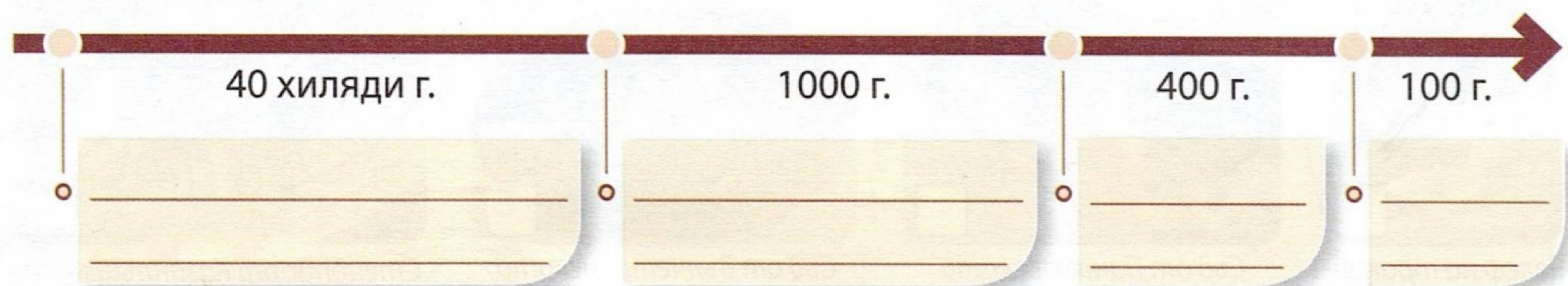

Стара ръкописна книга

Маската на Терес

Задача 5. Надпиши на линията на времето наименованието на всяка част от миналото на човечеството.

Траките

Задача 1. Разгледай внимателно изображението с част от стенописа на тракийската гробница край с. Александрово (област Хасково). Отговори писмено на въпросите:

- а) Кое любимо забавление на траките е изобразено?
- б) С кой любим герой е свързано изображението?
- в) Представителите на коя част от тракийското общество най-често са се занимавали с това забавление?

а) _____

б) _____

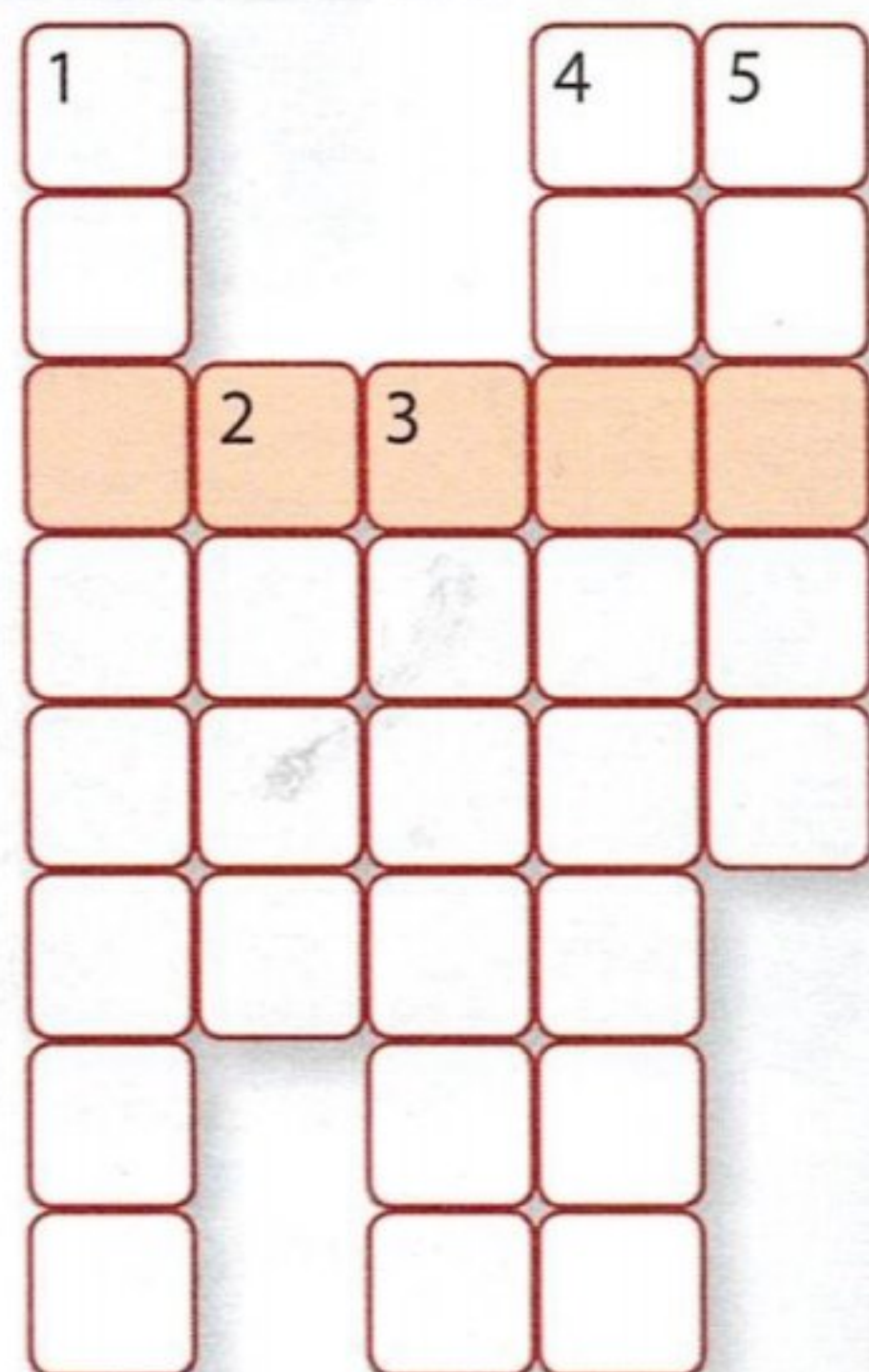
в) _____

Задача 2. Попълни празните места в текста, като използваш дадените думи: *съкровища, дворец, фигури, цар, злато, Панагюрското, селяните, пшеница, лозя, сребро, колиби, коне.*

Всяко тракийско племе се ръководело от _____, на когото всички се подчинявали. _____ били най-многобройната група в племето. Те живеели в _____, докато царят обитавал _____. В тракийските земи били отглеждани _____, _____ и _____. Траките изработвали от _____ и _____ съдове, които украсявали с _____. В наши дни са открити няколко тракийски _____. _____ златно съкровище е най-известното от тях.

Задача 3. Реши кръстословицата. В оцветеното поле хоризонтално ще получиш името на легендарен тракийски певец и музикант.

1. Могила от камъни и тухли за погребване на мъртви хора.
2. Постоянен воден поток, отбелязан със синя линия на картата.
3. Превозно средство, теглено от един или два коня.
4. Рисушка (изображение) върху стена.
5. Един от родителите на всеки човек.

Задача 4. Отбележи със знака ✓ кои предмети са част от тракийските съкровища.

Релеф на тракийски конник

Съд от Панагюрското съкровище

Съд от Вълчетрънското съкровище

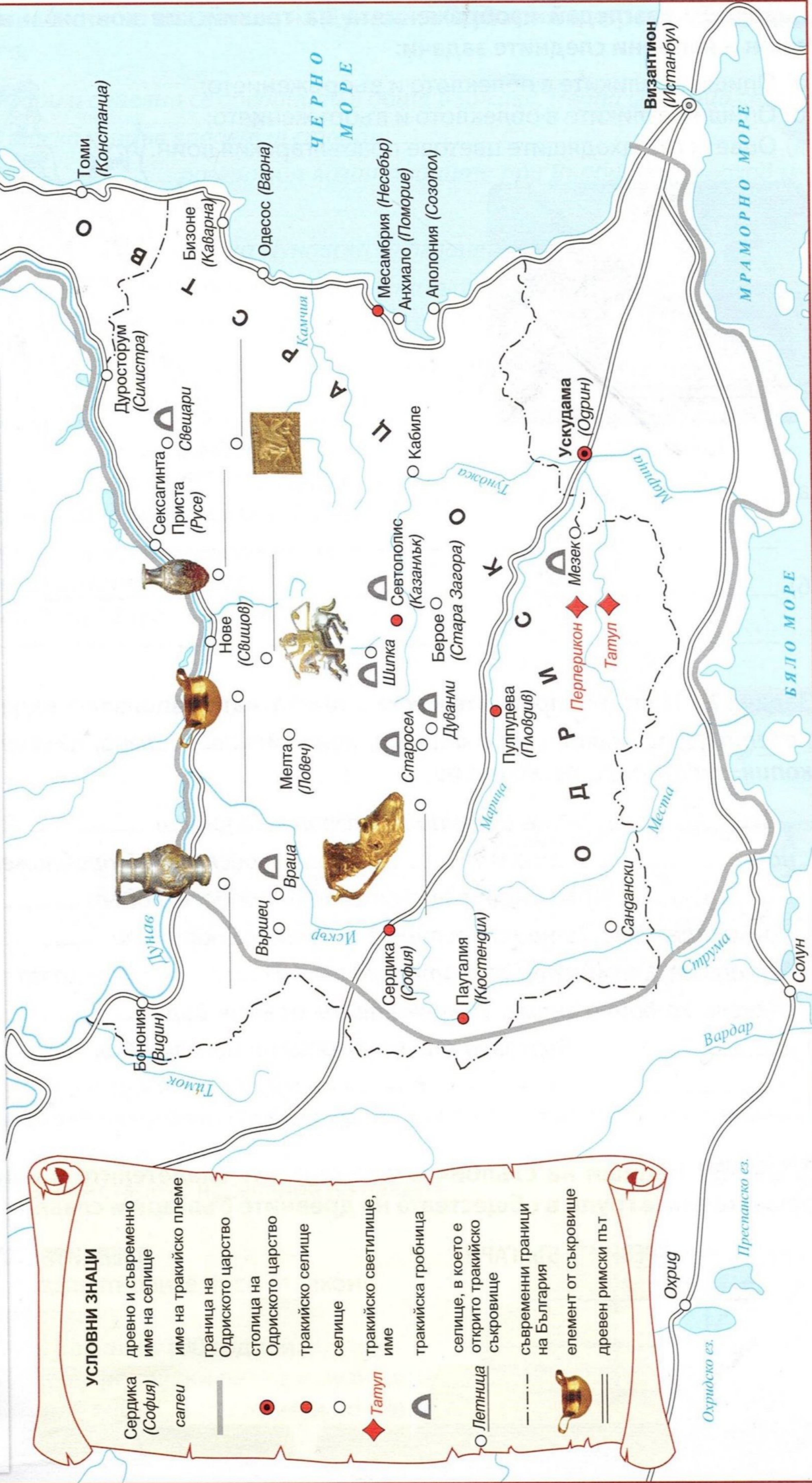

Стенопис от Казанлъшката гробница

Задачи:

1. Очертай с червен цвят върху картата границите на Одриското царство.
2. Надпиши със зелен цвят на точните места върху картата имената на тракийските племена, които влезли в пределите на Одриското царство, като се ориентираш по картата в учебния атлас.
3. Надпиши върху картата с кафяв цвят имената на селищата, в които са открити шестте най-значими тракийски съкровища. Ориентирай се по изображенията и картата от учебния атлас.

УСЛОВНИ ЗНАЦИ

- Сердика (София) — древно и съвременно име на селище
- сапел — име на тракийско племе
- — граница на Одриското царство
- — столица на Одриското царство
- — тракийско селище
- — селище
- ◆ Тамул — тракийско светилище, име
- △ — тракийска гробница
- Летница — селище, в което е открито тракийско съкровище
- — съвременни граници на България
- — елемент от съкровище
- — древен римски път

Древните българи и славяни

Задача 1. Разгледай изображенията на тракийския конник и на прабългарския воин и изпълни следните задачи:

- а) Опиши приликите в облеклото и въоръжението;
- б) Опиши разликите в облеклото и въоръжението;
- в) Оцвети с подходящите цветове прабългарския воин.

Тракийски конник

Прабългарски воин

- а) _____
- _____
- б) _____
- _____

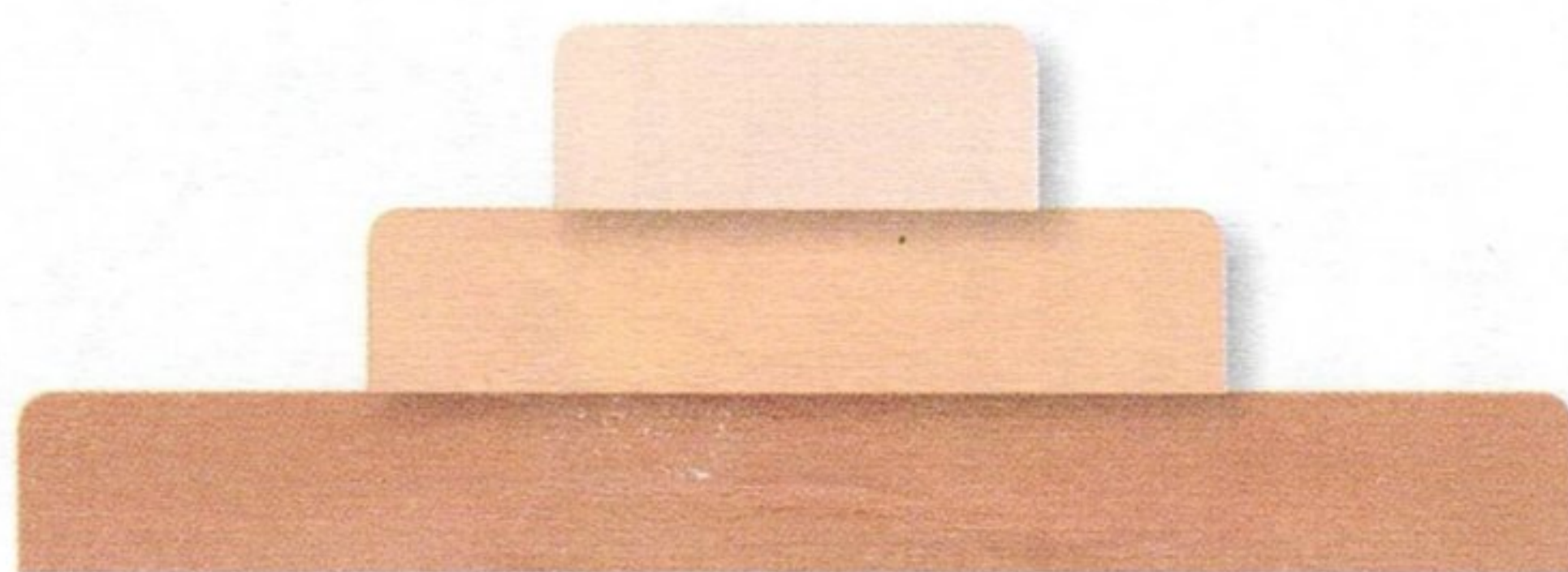
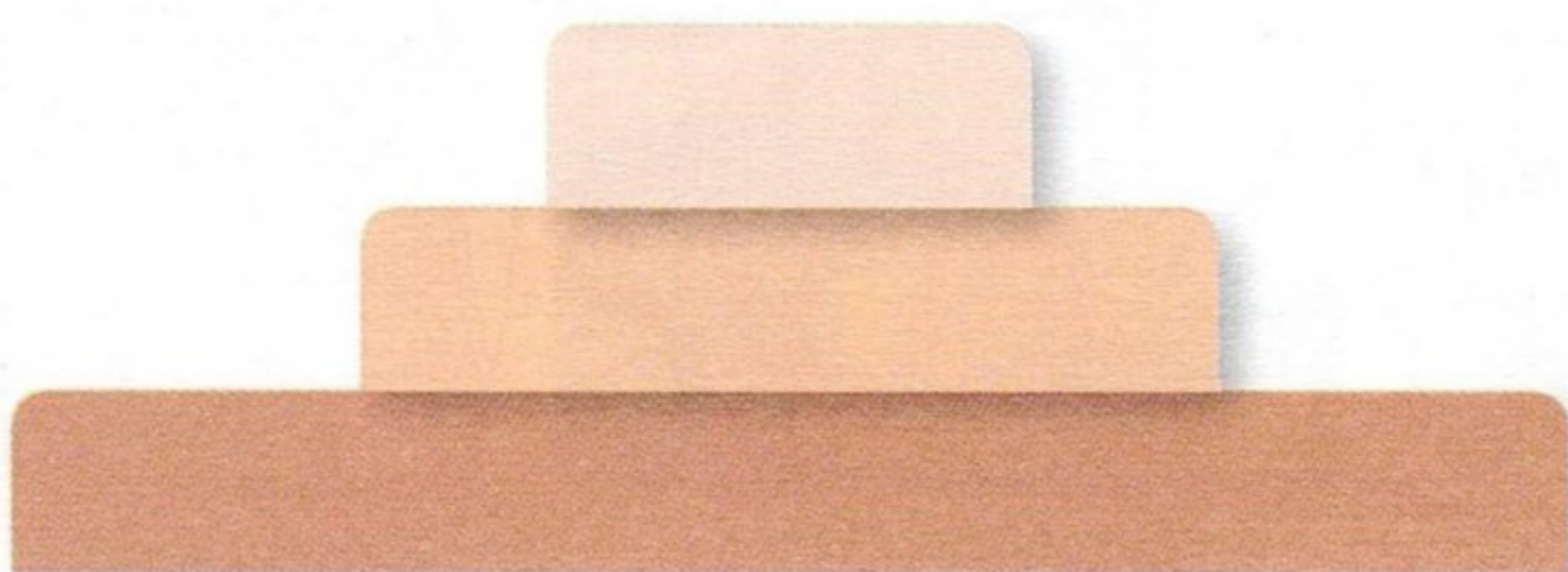
Задача 2. Попълни празните места в текста, като използваш дадените думи: *небето, Дуло, лъкове, хан, опашка, коне, мечове, Тангра, племето, владетелят, копия, аули, боилите, конната.*

_____ на древните българи се наричал _____. Той стоял начело на _____ и водел _____ войска. Най-приблизени на хана били _____. Племената се състоели от родове. Родът _____ бил сред най-могъщите. Селищата на древните българи се наричали _____. Древните българи се занимавали се с отглеждане на _____. Конската _____ им служела за бойно знаме. Основните им оръжия били _____, _____ и _____. Върховен бог на древните българи бил _____ – бог на _____.

Задача 3. Напиши на стълбичката титлите на владетелите и наименованията на обществените групи в обществата на древните българи и славяни.

ДРЕВНИТЕ БЪЛГАРИ

ДРЕВНИТЕ СЛАВЯНИ

Задача 1. Попълни името на владетеля на Дунавска България в изречението, което свързваш с него.

- ✓ През 681 г. българи и славяни се обединили в обща държава. Нейна столица станало селището Плиска, а пръв владетел станал _____.
- ✓ През 811 г. _____ разгромил византийците при Върбишкия проход и постигнал най-славната си победа.
- ✓ Наследник на първия владетел на Дунавска България бил _____. Той укрепил държавата и разширил териториите ѝ на юг от Стара планина.
- ✓ _____ продължил делото на българските ханове за обединение на българи и славяни. Той превърнал Плиска в _____ град, с _____ стени, _____ и водопроводи.

Задача 2. Оцвети фигурата на българския хан. Запиши в празното поле отговорите на въпросите:

- а) Кой е изображеният български владетел?
- б) Кои са символите на неговата власт?
- в) Кое важно събитие отразява старинната рисунка?

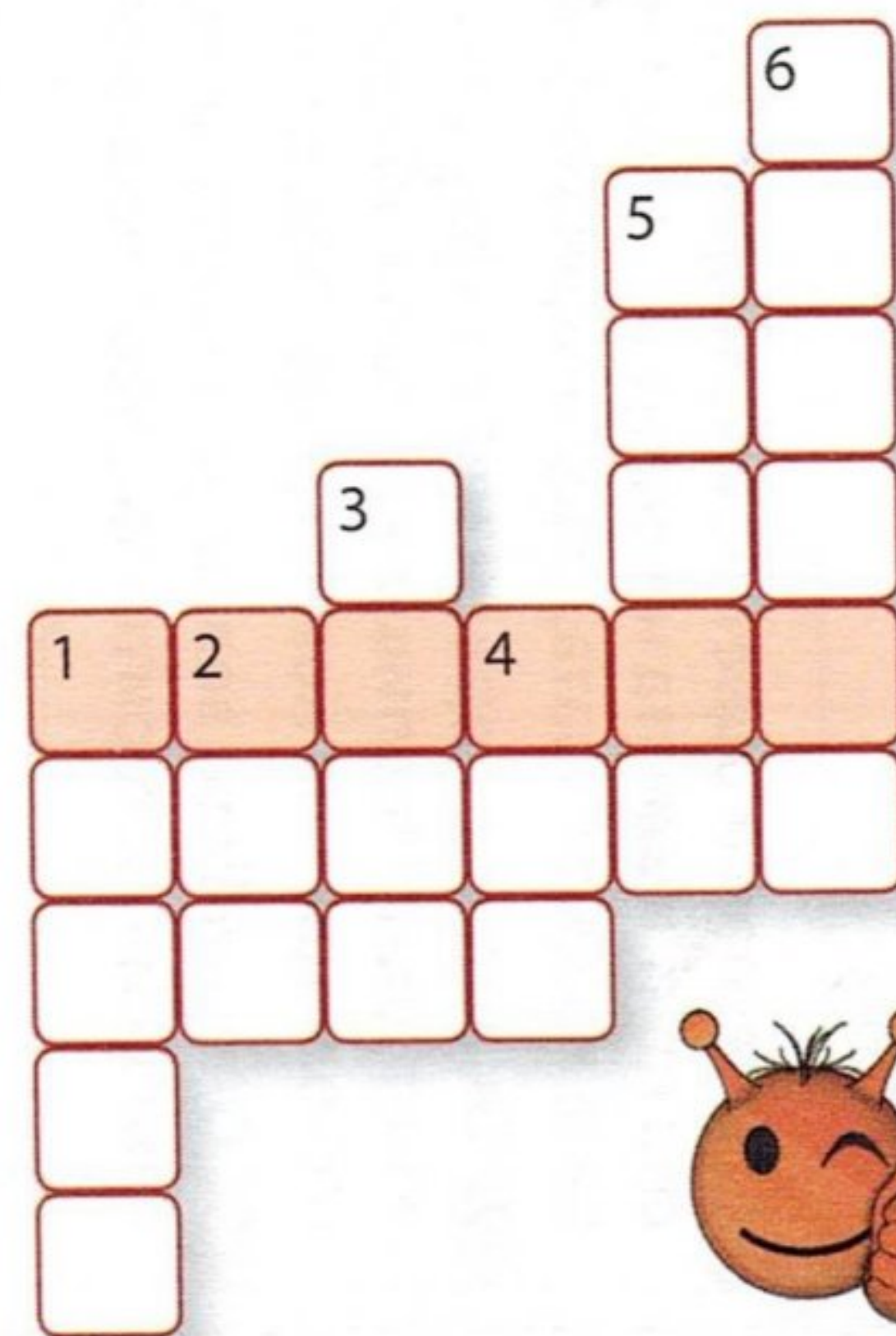
а) _____

б) _____

в) _____

Задача 3. Реши кръстословицата. В оцветеното поле хоризонтално ще получиш името на български хан – син и наследник на хан Аспарух.

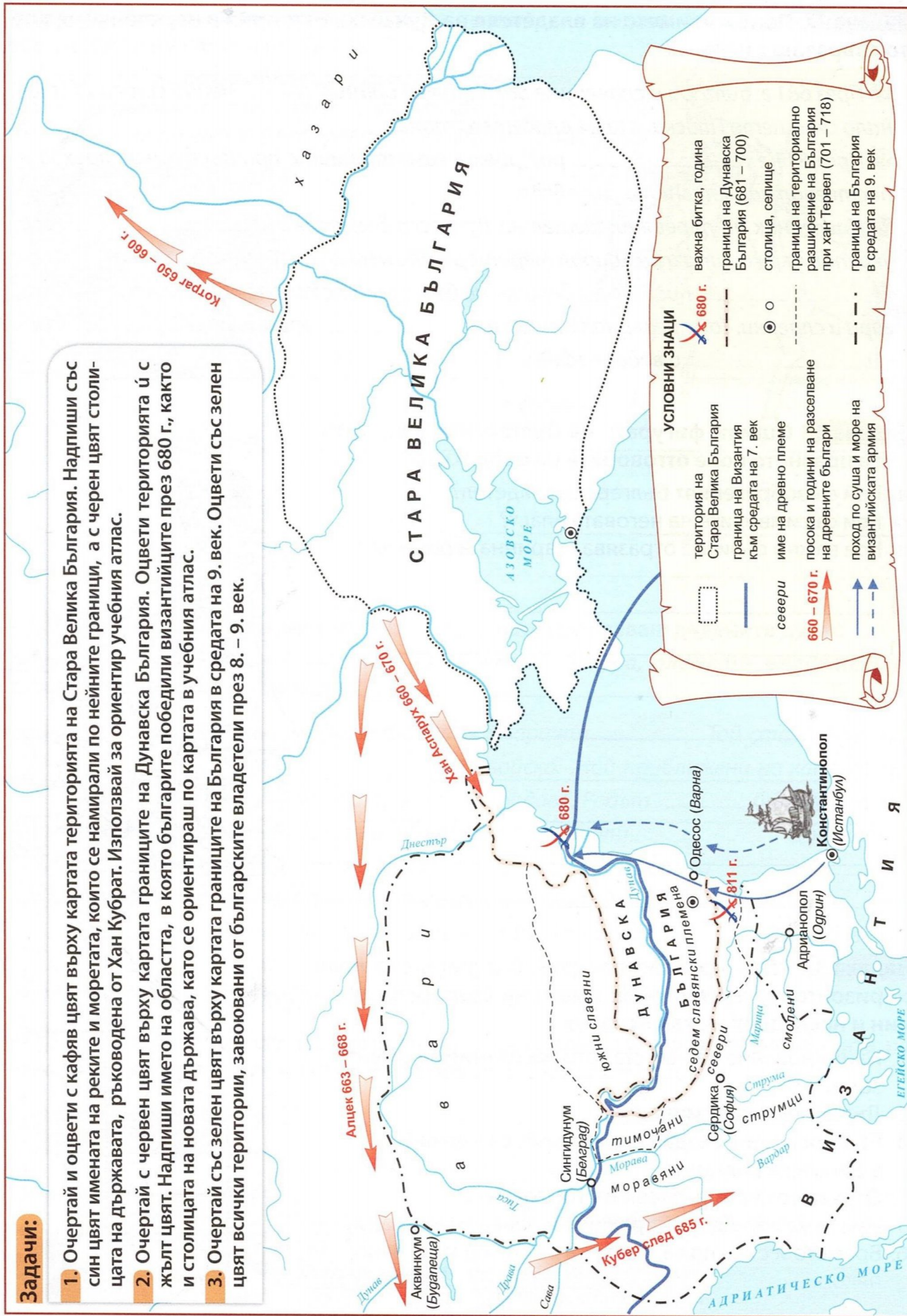
1. Наименование на най-старото население на нашите земи.
2. Дълъг период от миналото.
3. Български хан, създал първите писани закони в Дунавска България.
4. Отрязък от време, равен на 100 години.
5. Името на легендарен тракийски певец и музикант.
6. Времето и събитията, които са се случили по-рано, някога.

Образуване и укрепване на Дунавска България (681 – 852 г.)

Задачи:

1. Очертай и оцвети с кафяв цвят върху картата територията на Стара Велика България. Надпиши със син цвят имената на реките и моретата, които се намират по нейните граници, а с черен цвят столицата на държавата, ръководена от Хан Кубрат. Използвай за ориентир учебния атлас.
2. Очертай с червен цвят върху картата границите на Дунавска България. Оцвети територията ѝ с жълт цвят. Надпиши името на областта, в която българите победили византийците през 680 г., както и столицата на новата държава, като се ориентираш по картата в учебния атлас.
3. Очертай със зелен цвят върху картата границите на България в средата на 9. век. Оцвети със зелен цвят всички територии, завоювани от българските владетели през 8. – 9. век.

Златният век на средновековна България

Задача 1. Разгледай картината на художника Васил Горанов „Цар Симеон Велики в боя“ (при р. Ахелой). Напиши кратък разказ за събитието.

Задача 2. Разгледай плана на втората българска столица Преслав и възстановките на Симеоновия дворец и Златната църква в учебника. Отговори на въпросите:

- а) На какви части бил разделен градът?
- б) С какви градежи бил защитен?
- в) Каква била украсата на царския дворец и на патриаршеската църква?

а) _____

б) _____

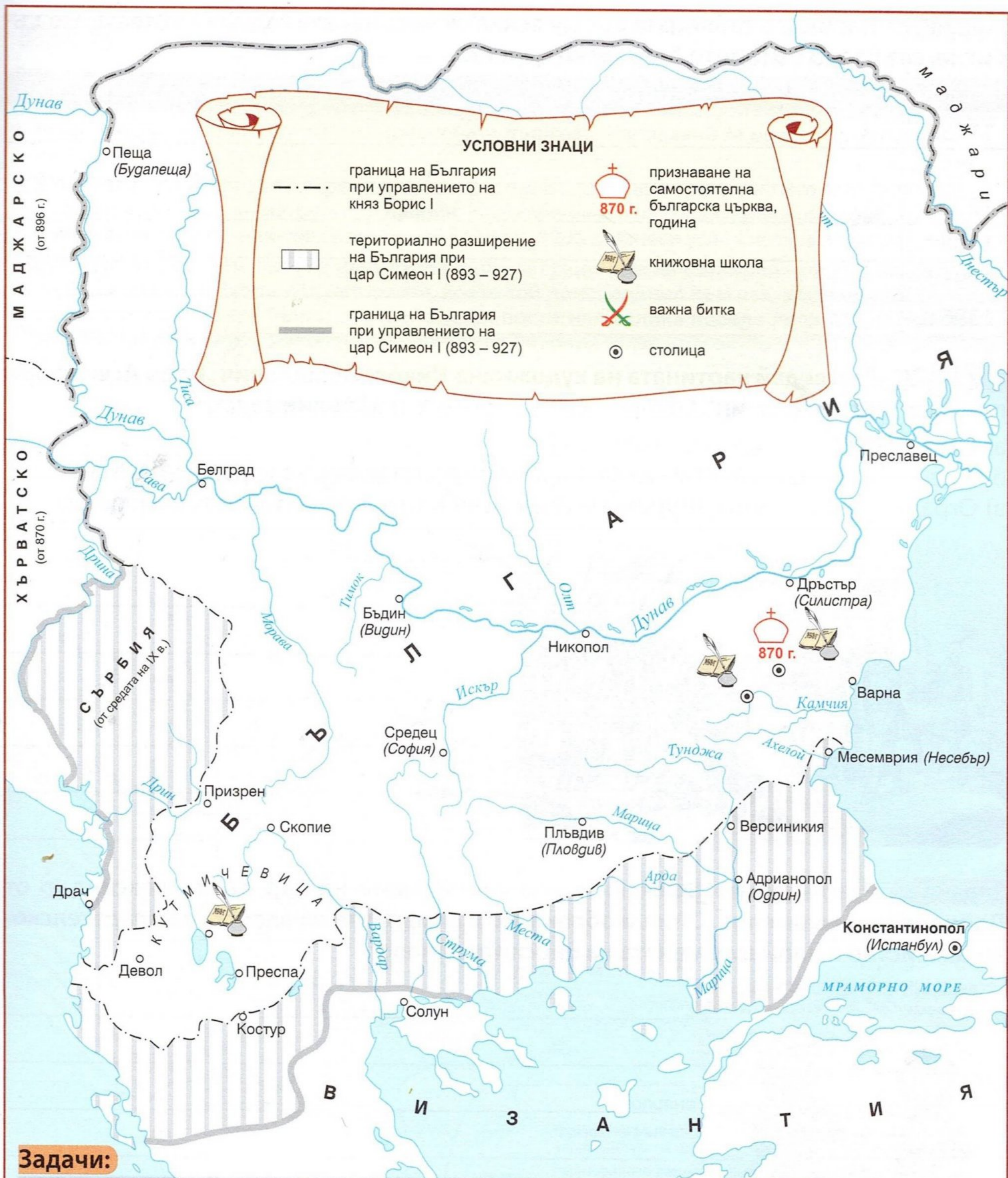
в) _____

Задача 3. Открой и огради скритите в буквения лабиринт имена на двама от учениците на братята Кирил и Методий, както и името на втората българска столица.

П	Н	К	А	Т	У	Ю
Е	А	Л	Б	В	К	Щ
У	У	И	Ю	Г	Ф	Я
Н	М	М	Д	Е	Ц	Ъ
П	Р	Е	С	Л	А	В
К	Е	Н	М	Б	С	Е
Ж	М	Т	Й	Р	Ш	З

Задача 4*. Разделете се в класа на две групи. Първата група да потърси в интернет с помощта на родител/учител изображения (илюстрации) и да подготви презентация с няколко слайда за първата българска столица Плиска. Втората група да подготви подобна презентация за Велики Преслав.

Задачи:

1. Очертай с червен цвят върху картата границите на Българското царство при управление-то на цар Симеон Велики. Надпиши със син цвят имената на моретата, с които граничела държавата. Използвай за ориентир учебния атлас.
2. Оцвети с жълт цвят върху картата териториите, завоювани от цар Симеон Велики. Нанеси условен знак за битка и надпиши мястото, край което българският владетел постигнал най-голямата си военна победа, като се ориентираш по картата в учебния атлас.
3. Надпиши с кафяв цвят върху картата имената на градовете, в които учениците на Кирил и Методий създали старобългарските книжовни школи. Използвай за ориентир текста в учебника и учебния атлас.

Второто българско царство. Възстановяване, могъщество и гибел

Задача 1. Напиши в таблицата срещу всяка от посочените години съответното събитие, свързано с Второто българско царство.

Година	Събитие
1185 г.	
1205 г.	
1230 г.	
1388 г.	
1393 г.	
1396 г.	

Задача 2. Разгледай картината на художника Николай Павлович „Иван Асен Втори пленява Теодор Комнин“. Отговори на въпросите и изпълни задачата.

- а) С кое събитие е свързана картината?
- б) Какви други успехи постигнал българският цар по време на управлението си?
- в) Огради с червен цвят фигурите на Иван Асен Втори и византийския император.

а) _____

б) _____

Задача 3. Разгледай изображението на семейството на цар Иван Александър от Лондонското евангелие. Опиши облеклото и символите на властта на владетелското семейство и напиши имената на царските синове.

Задача 4*. Потърси в интернет с помощта на родител/учител информация и изображения на столицата на Второто Българско царство – Търново. Изготви презентация със слайдове за нейните забележителности.

Задачи:

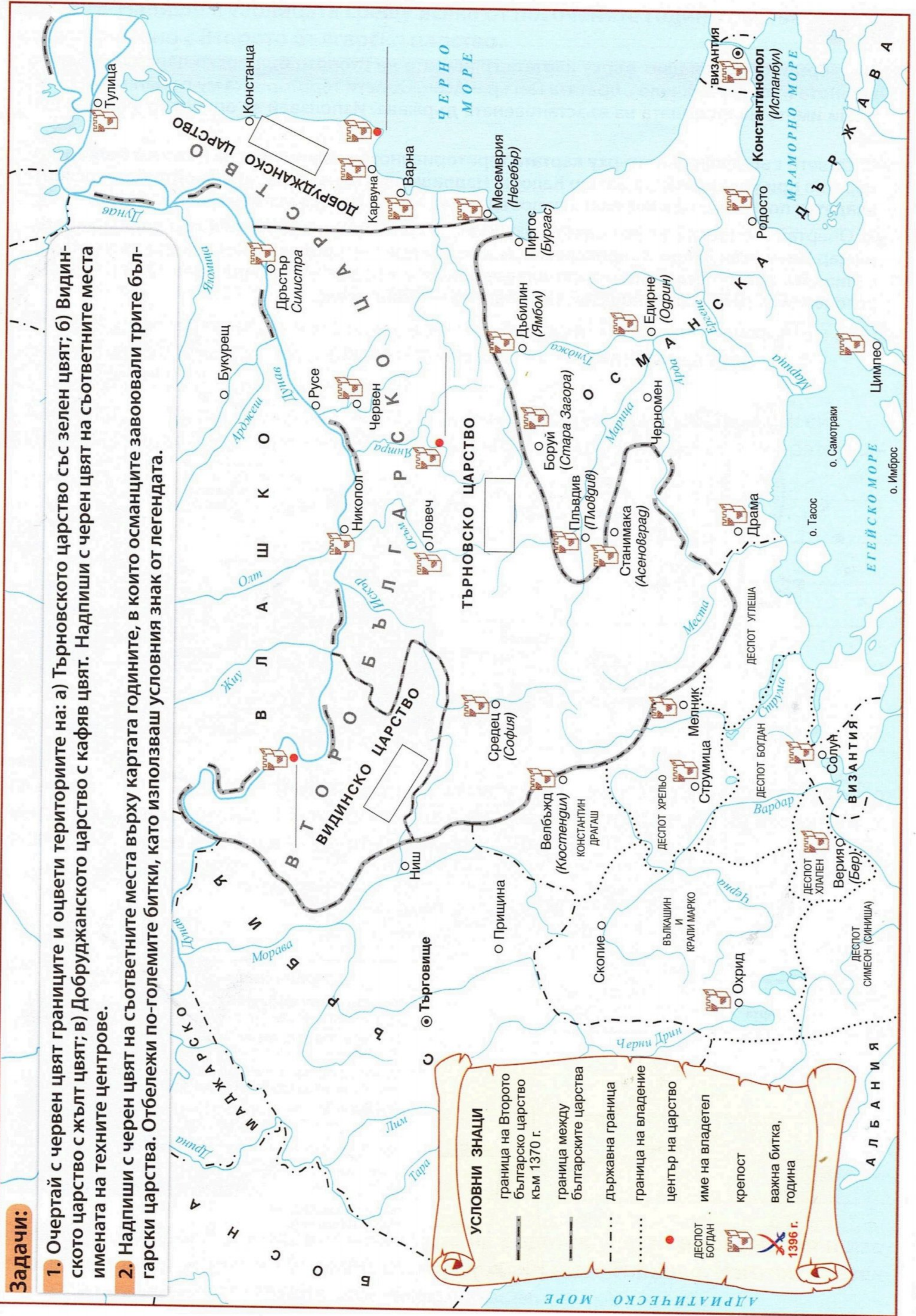
1. Очертай с червен цвят върху картата границите на Второто българско царство след успешното въстание начело с братята Петър и Асен. Оцвети територията му с жълт цвят. Надпиши името на столицата на възстановената държава. Използвай за ориентир учебния атлас.
2. Оцвети със зелен цвят върху картата териториалното разширение на Второто българско царство при управлението на цар Калоян. Надпиши името на града, край който българският владетел постигнал най-голямата си победа през 1205 г. Нанеси условен знак за битка.
3. Очертай и оцвети с кафяв цвят върху картата границите на България при управлението на цар Иван Асен Втори и териториите, които той присъединил към нея. Надпиши името на селището, край което българският владетел постигнал велика победа през 1230 г. Нанеси условен знак за битка. Използвай за ориентир учебния атлас.

Падане на Второто българско царство под османска власт (14. век)

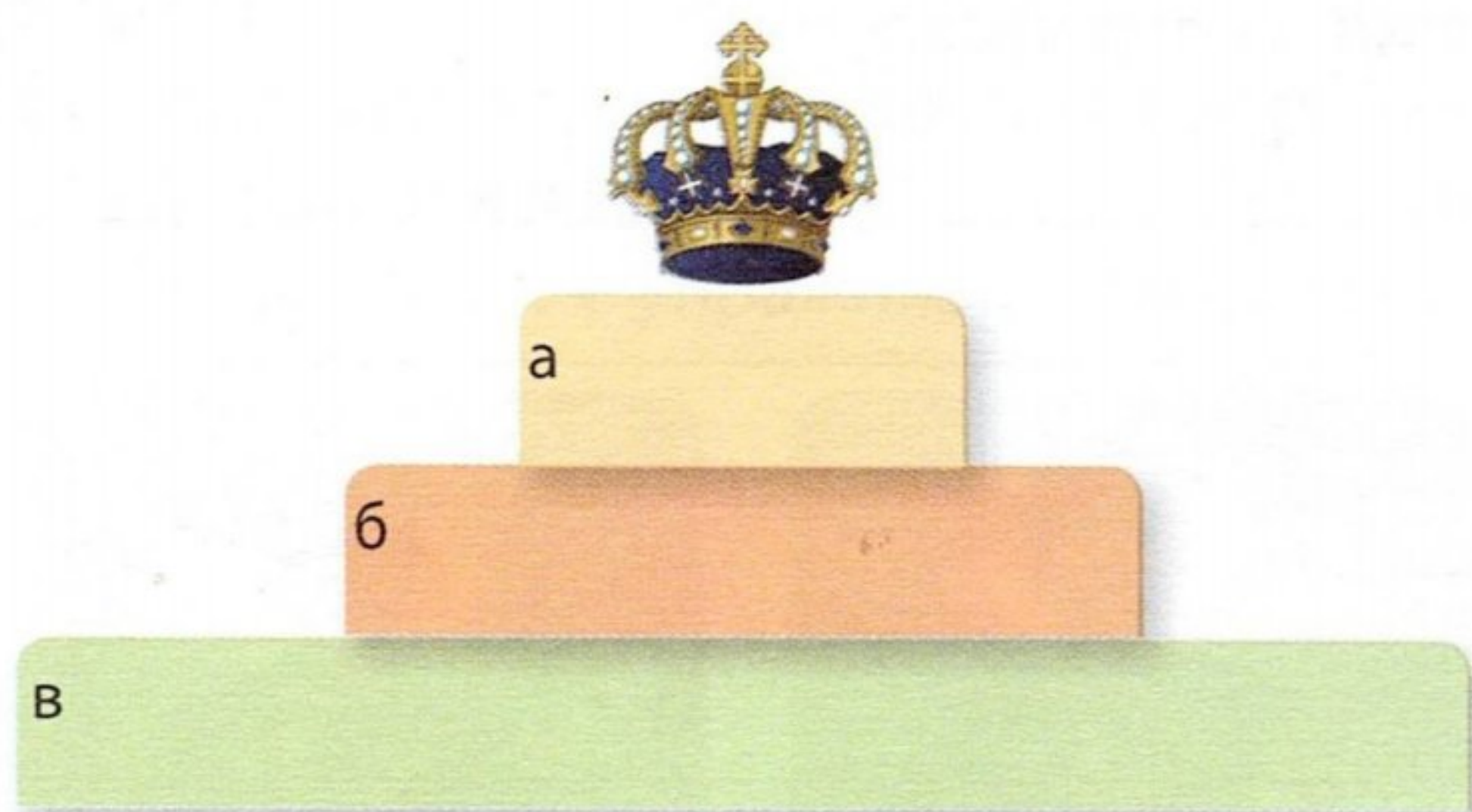
Задачи:

1. Очертай с червен цвят границите и оцвети териториите на: а) Търновското царство със зелен цвят; б) Видинското царство с жълт цвят; в) Добруджанското царство с кафяв цвят. Надпиши с черен цвят на съответните места имената на техните центрове.
2. Надпиши с черен цвят на съответните места върху картата години, в които османците завоювали трите български царства. Отбележи по-големите битки, като използваш условния знак от легендата.

Задача 1. Напиши на стълбичката наименованията на обществените групи в средновековното българско общество. Напиши в полето за текст с какво се занимавала всяка обществена група. Използвай за ориентир учебника.

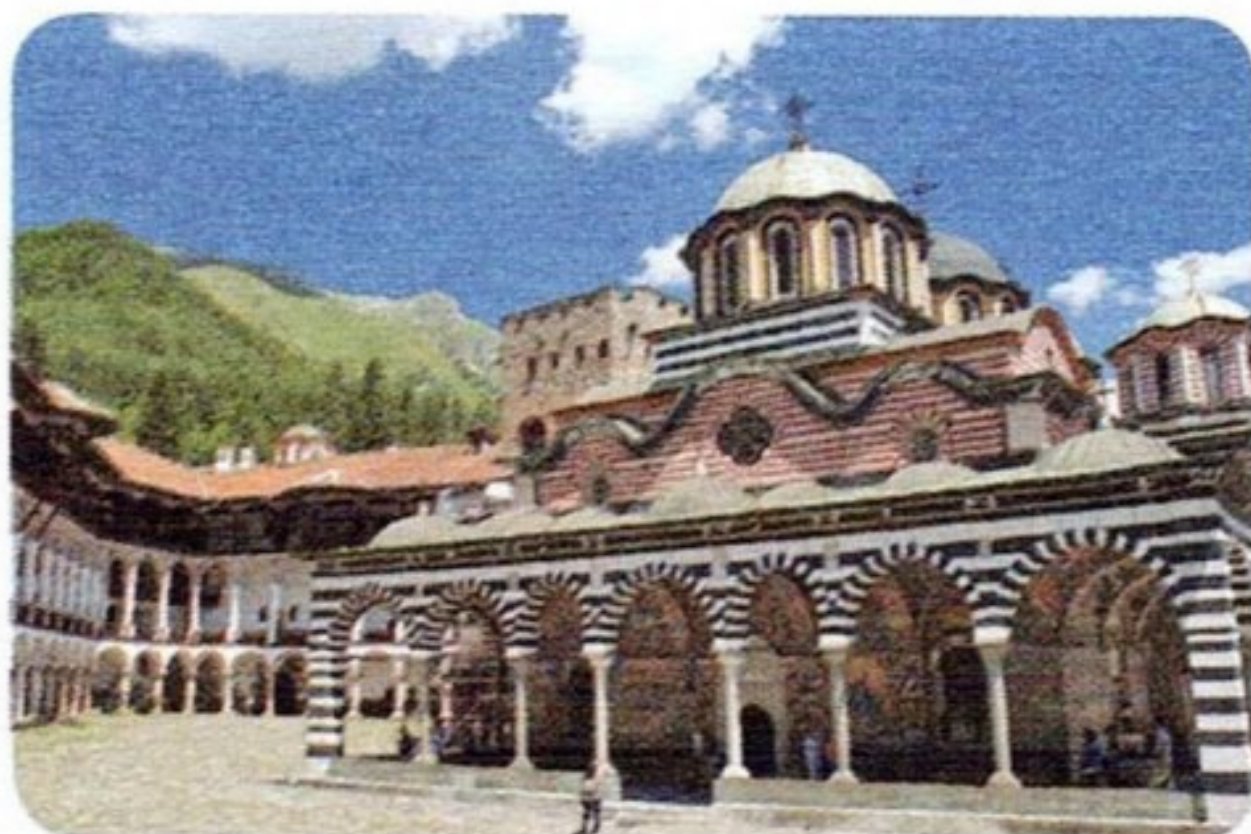
а) _____

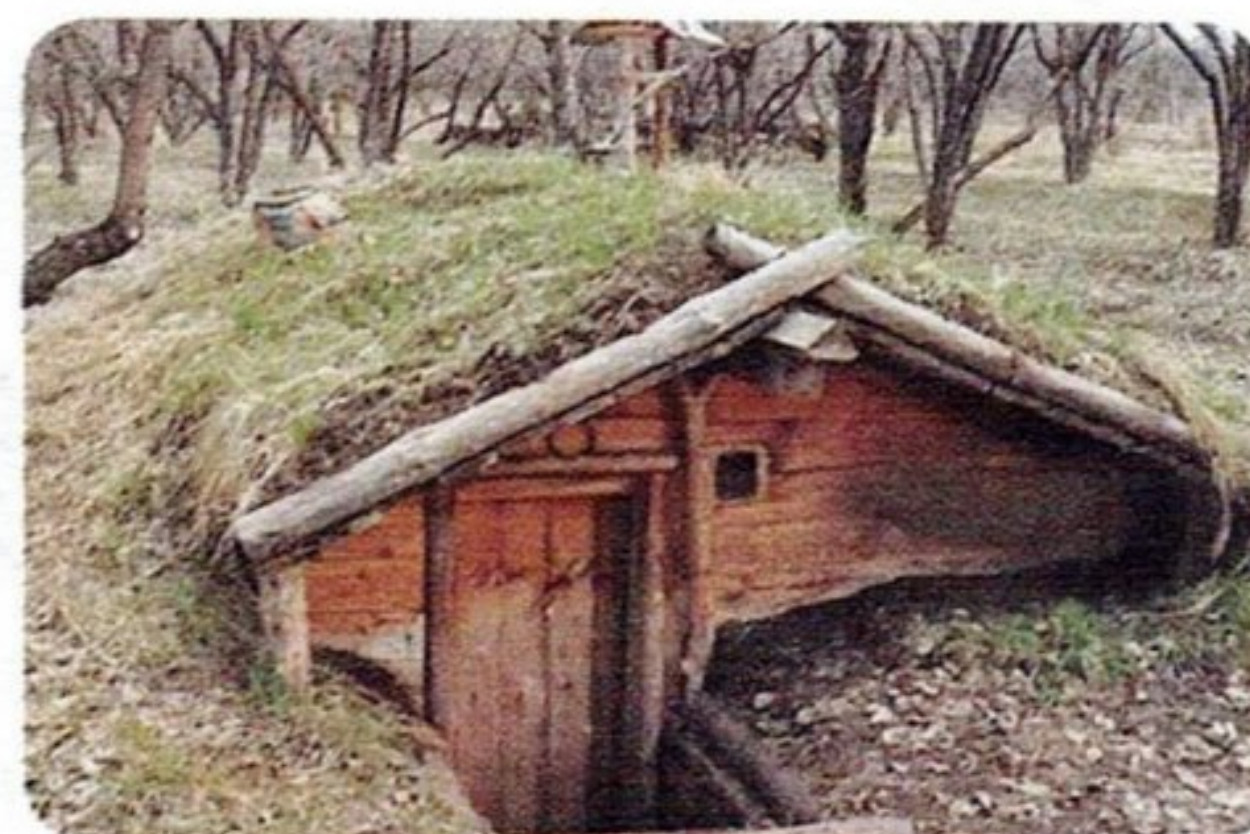
б) _____

в) _____

Задача 2. Напиши под всяко от трите изображения обществената група, която обитавала тези домове.

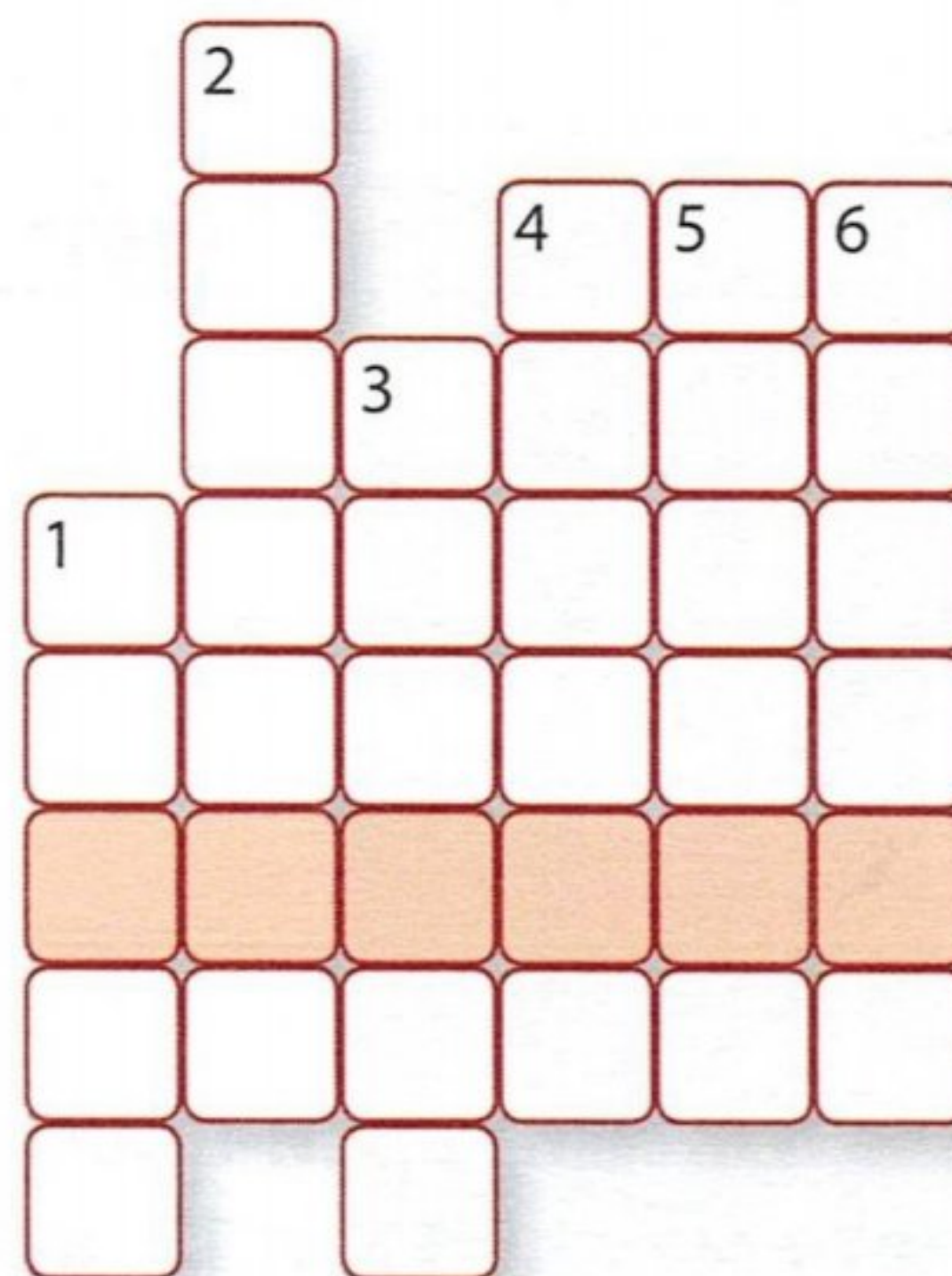

Задача 3. Реши кръстословицата. В оцветеното поле хоризонтално ще получиш наименованието на дома на владетеля във Второто българско царство.

1. Град на река Дунав, който станал център на царството през 14. век.
2. Столица на Второто българско царство.
3. Брат на българските царе Петър и Асен.
4. Обществена група, която подпомагала владетеля при управлението на държавата.
5. Български хан, наричан „спасител на Европа“.
6. Титлата на съпругата на българския владетел.

Положението на българите в Османската империя

Задача 1. Прочети писмения източник за положението на българите под османска власт и отговори на въпросите:

- а) Какви ограничения съществували за покореното население?
- б) Какви задължения били наложени на християнското население?

ИЗТОЧНИК ЗА МИНАЛОТО

Из дневника на Ханс Дерншвам (1555 г.)

„Българите нямат право да носят хубави дрехи. Ходят всички в сиви и бели ямурлуци (дебели връхни дрехи), нямат нито обуца, нито ботуши, а само цървули от необработена волска кожа и чорапи до колене (...) Никой не носи оръжие, само големи тояги. Българите много се оплакват от турците, трябва да ходят да работят ангария (безплатен труд) на 50, 100 километра и освен това да плащат у дома си всички данъци и налози, така, че направо могат да измрат от глад. Защото турците грабят само бедните християни (...)“

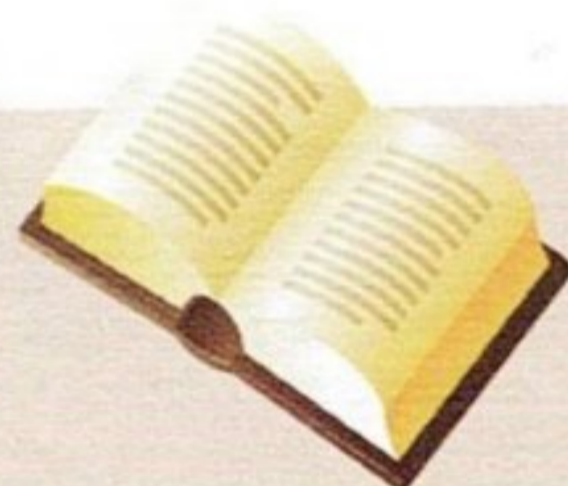
- а) _____

- б) _____

Задача 2. Разгледай внимателно гравюрата (рисуника), прочети документа и текста от учебника. Напиши кратък разказ за еничарите.

ИЗТОЧНИК ЗА МИНАЛОТО

Из „Записките на еничарина“ от Константин Михайлович (15. век)

„Когато османците нахлуват в нечия земя и залавят пленници, то султанският писар върви след тях и колкото момчета има всичките ги взема за еничари (...) Ако на султанът не му достигат пленници от неприятелите, тогава той взема от своята земя от тези християни, които имат момчета, събира ги от всяко село, определя кое село може да даде повече момчета, но така, че общият брой еничари да бъде събран напълно (...)“

Кръвен данък, османска гравюра (рисуника), музей Топкапъ сарай – Истанбул

Задача 3*. Потърси в интернет изображения на български църковни храмове от времето между 15. и 17. век. Разкажи устно за различията им с днешните църкви.

Задача 1. Прочети текста и разгледай иконите с изображенията на Георги Нови Софийски и Никола Нови Софийски. Отговори на въпросите:

- а) Как християните наричали онези, които защитавали вярата си дори с цената на своя живот?
- б) Защо двамата мъченици били наречени Нови Софийски? Знаеш ли кои са старите светци Георги и Николай?
- в) Какъв занаят е упражнявал Никола Нови Софийски?

Свети Георги Нови Софийски

Свети Никола Нови Софийски

През 1515 г. в София занаятчията Георги бил изгорен жив по заповед на османския управител, тъй като не пожелал да приеме мюсюлманската вяра. Четиридесет години по-късно същата съдба сполетяла и занаятчията Никола. И той загинал заради привързаността си към християнската вяра. Двамата били почитени като нови български светци.

- а) _____
- б) _____
- в) _____

Задача 2. Прочети внимателно народните поговорки. Напиши накратко какъв е техният смисъл.

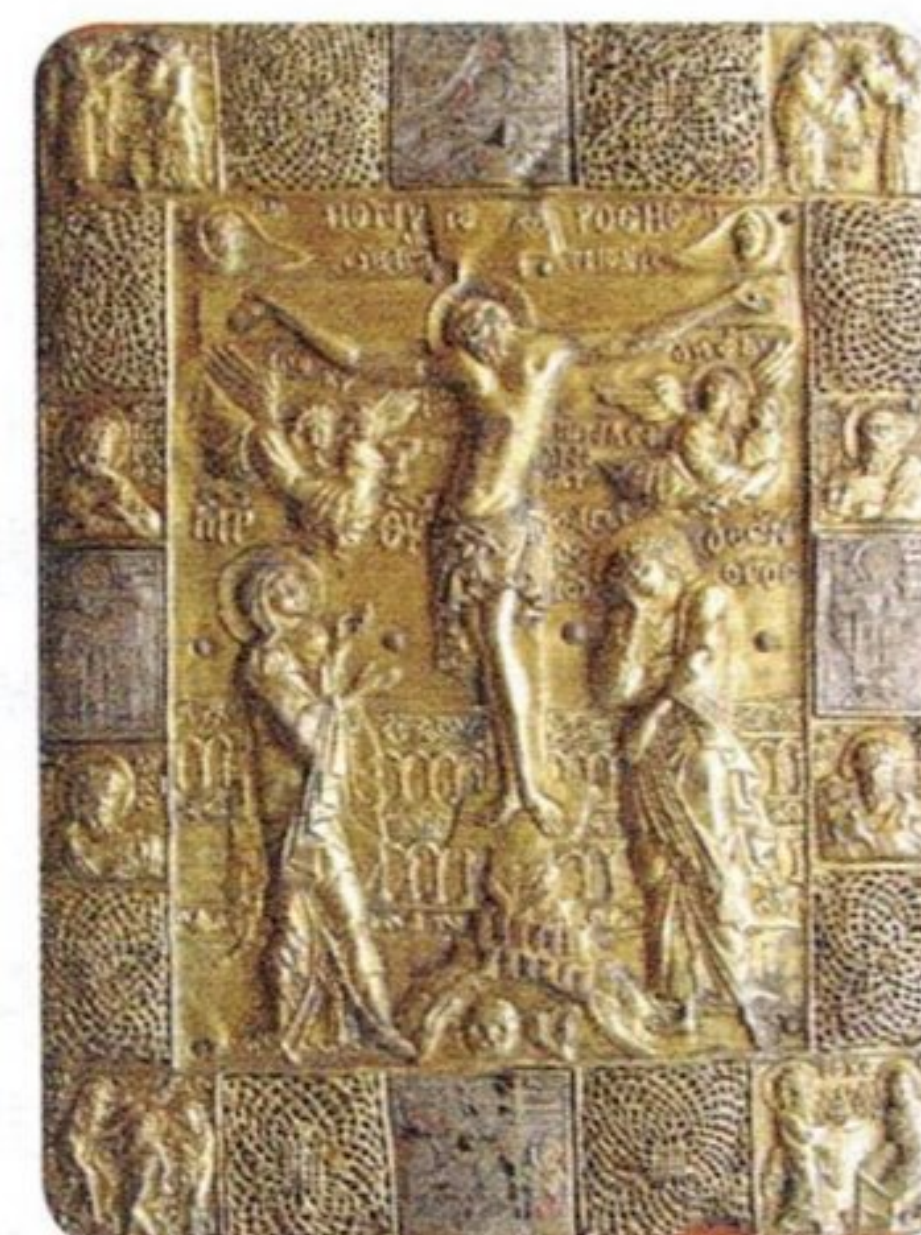
- а) Ако искаш да вземаш, научи се да даваш.
- б) Пилците се броят наесен.
- в) Главата не е само за калпак.
- г) Работата не грози човека, мързелът го грози.
- д) Който не работи, не трябва да яде.

- а) _____
- б) _____
- в) _____
- г) _____
- д) _____

Задача 3. Разгледай корицата на средновековната българска книга и отговори на въпросите:

- а) От какви материали е направена?
- б) Какви фигури разпознаваш на нея?

- а) _____
- б) _____

Хайдутите – народни закрилници

Задача 1. Прочети писмения източник за действията на османската власт срещу хайдутите. Отговори на въпросите:

- а) Какво трябва да направи управителят на областта спрямо хайдутите?
- б) На кое население са причинили вреди хайдутите?

ИЗТОЧНИК ЗА МИНАЛОТО

Султанска заповед от 1698 г.

„Щом пристигне тази заповед, управителят на областта да събере хората си, за да прогони и унищожи хайдутите и разбойниците, които обикалят с цел да грабят имуществото на мюсюлманите. Всички да действат в единство и съгласие и много да внимават да не бъде пропуснат някой хайдутин. Разгонете и избийте хайдутите, причинили вреди на мюсюлманското население. (...)“

а) _____

б) _____

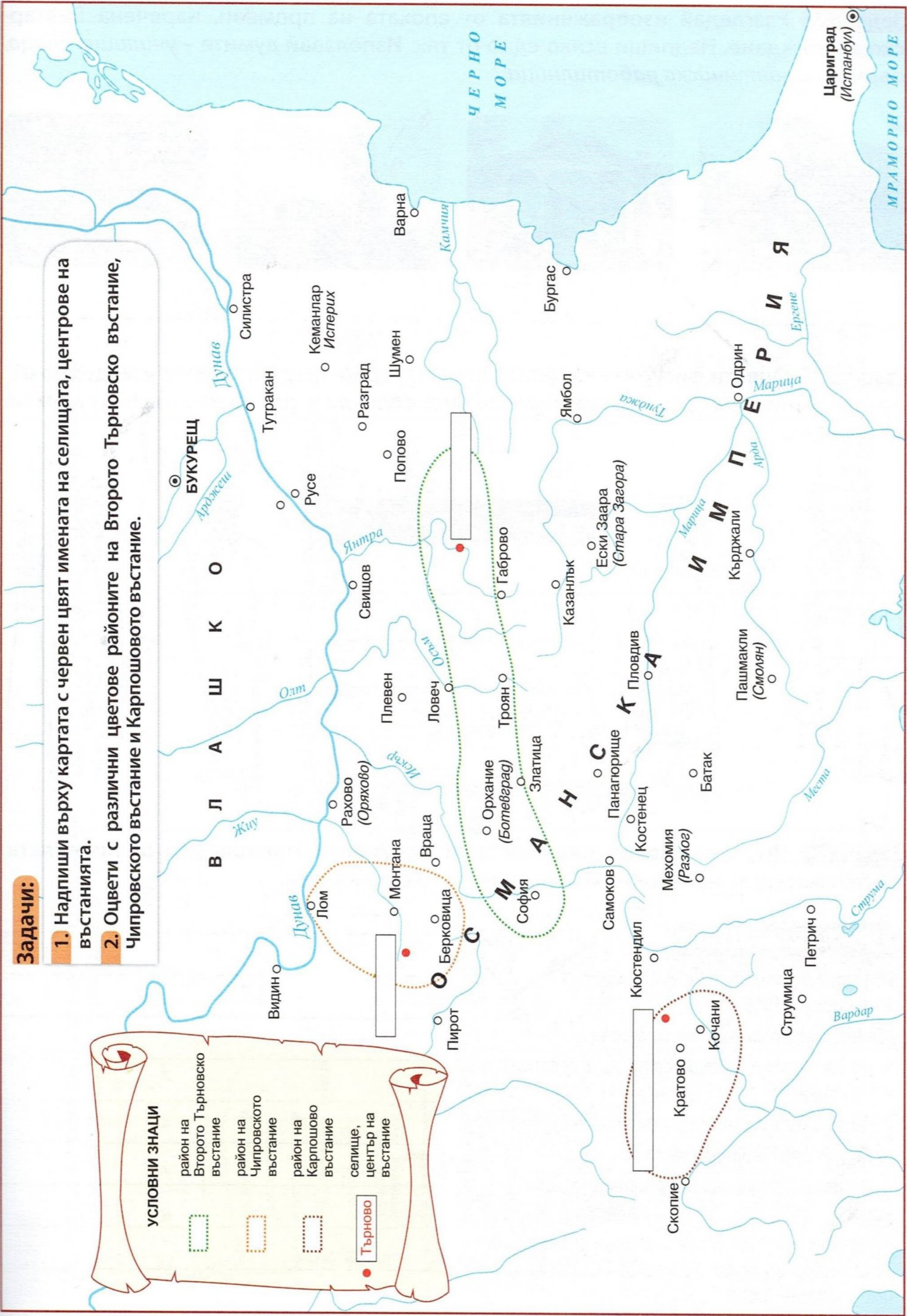
Задача 2. Разгледай въоръжението на хайдутите. Напиши названията на различните оръжия.

1) _____
 2) _____
 3) _____
 4) _____
 5) _____

Задача 3. Попълни празните места в текста, като използваш дадените думи: *войвода, османските, чети, оръжие, народните, десет-дванайсет, чета, байрактар.*

Българите не се примирили с чуждата власт. Смели мъже и жени се изправяли срещу османците с _____ в ръка. Те ставали хайдуте – народни закрилници, и се събирали в хайдушки _____. Начело на всяка _____ стоял _____. В хайдушката дружина най-често участвали _____ души. Всяка чета имала знаме. То се носело от знаменосец – _____. Хайдутите храбро защитавали българите от _____ насилници. Заради това народът ги възпял в _____ песни.

Задачи:

1. Надпиши върху картата с червен цвят имената на селищата, центрове на въстанията.
2. Оцвети с различни цветове районите на Второто Търновско въстание, Чипровското въстание и Карлошовото въстание.

УСЛОВНИ ЗНАЦИ

- район на Второто Търновско въстание
- район на Чипровското въстание
- район на Карлошово въстание
- селище, център на въстание
- Търново

Българското възраждане. Епоха на промени

Задача 1. Разгледай изображенията от епохата на промени, наречена Българско възраждане. Надпиши всяко едно от тях. Използвай думите – училище, улица, църква, занаятчийска работилница.

Задача 2. Оцвети фигурите на българите с народно-традиционното и модерно облекло. Напиши пет разлики между женските облекла и пет разлики между мъжките облекла.

В женските облекла	В мъжките облекла

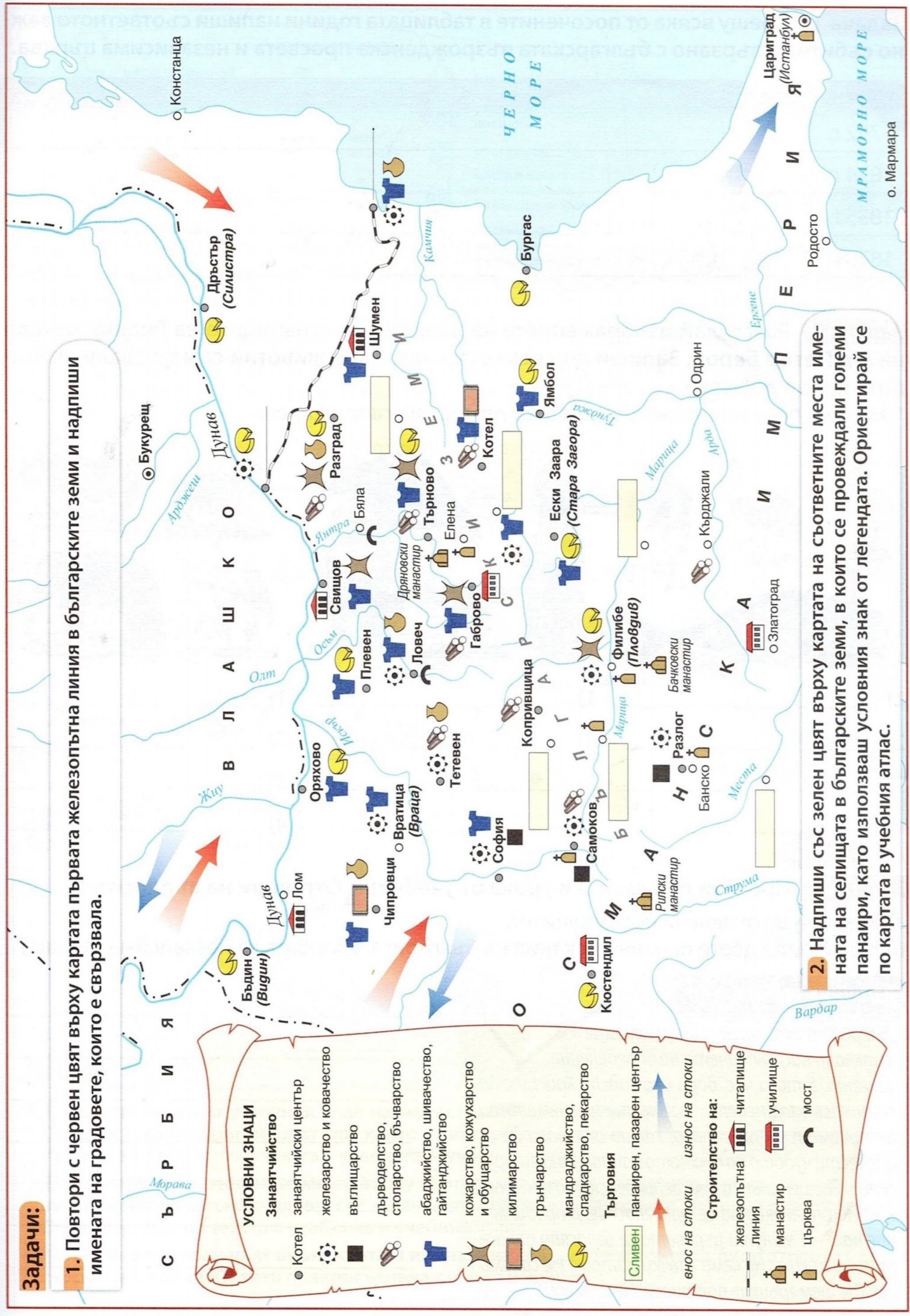
Задача 3. Прочети внимателно текста от документа. Напиши две от правилата, които смяташ за най-важни и обясни накратко избора си.

ИЗТОЧНИК ЗА МИНАЛОТО

Из устав (правилник) на читалището в гр. Свищов 1856 г.

„Свищовското читалище ще има за цел:

1. Да доставя на четящата публика средства за прочитане;
2. Да подпомага българската книжнина;
3. Да улеснява бедните ученици;
4. Да разпространява образованието сред народа;
5. Да купува по един екземпляр от всяка новоиздадена българска книга и колкото български книги има издадени досега.“

Задачи:

1. Повтори с червен цвят върху картата първата железопътна линия в българските земи и надпиши имената на градовете, които е свързвала.

УСЛОВНИ ЗНАЦИ

Занаятчийство

- Котел
- железарство и ковачество
- въглищарство
- дърводелство, столарство, бъчварство
- абаджийство, шивачество, гайтанджийство
- кожарство, кожухарство и обущарство
- килимарство
- грънчарство
- мандраджийство, сладкарство, пекарство

Търговия

- панаирен, пазарен център
- внос на стоки
- износ на стоки

Строителство на:

- железопътна линия
- манастир
- църква
- читалище
- училище
- МОСТ

2. Надпиши със зелен цвят върху картата на съответните места имената на селищата в българските земи, в които се провеждали големи панаири, като използваш условния знак от легендата. Ориентирай се по картата в учебния атлас.

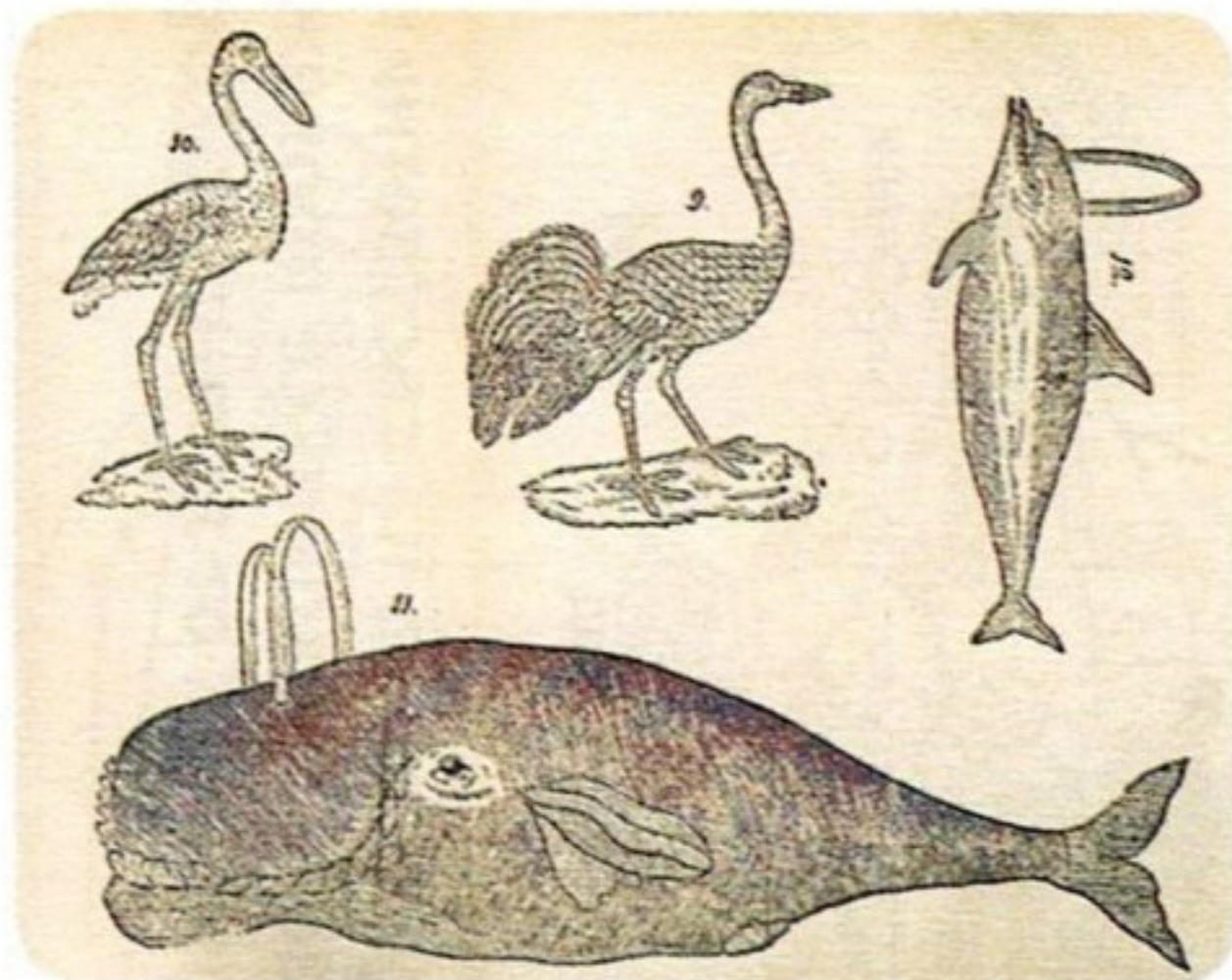
Първите народни будители. Новобългарското училище и независима църква

Задача 1. Срещу всяка от посочените в таблицата години напиши съответното важно събитие, свързано с българската възрожденска просвета и независима църква.

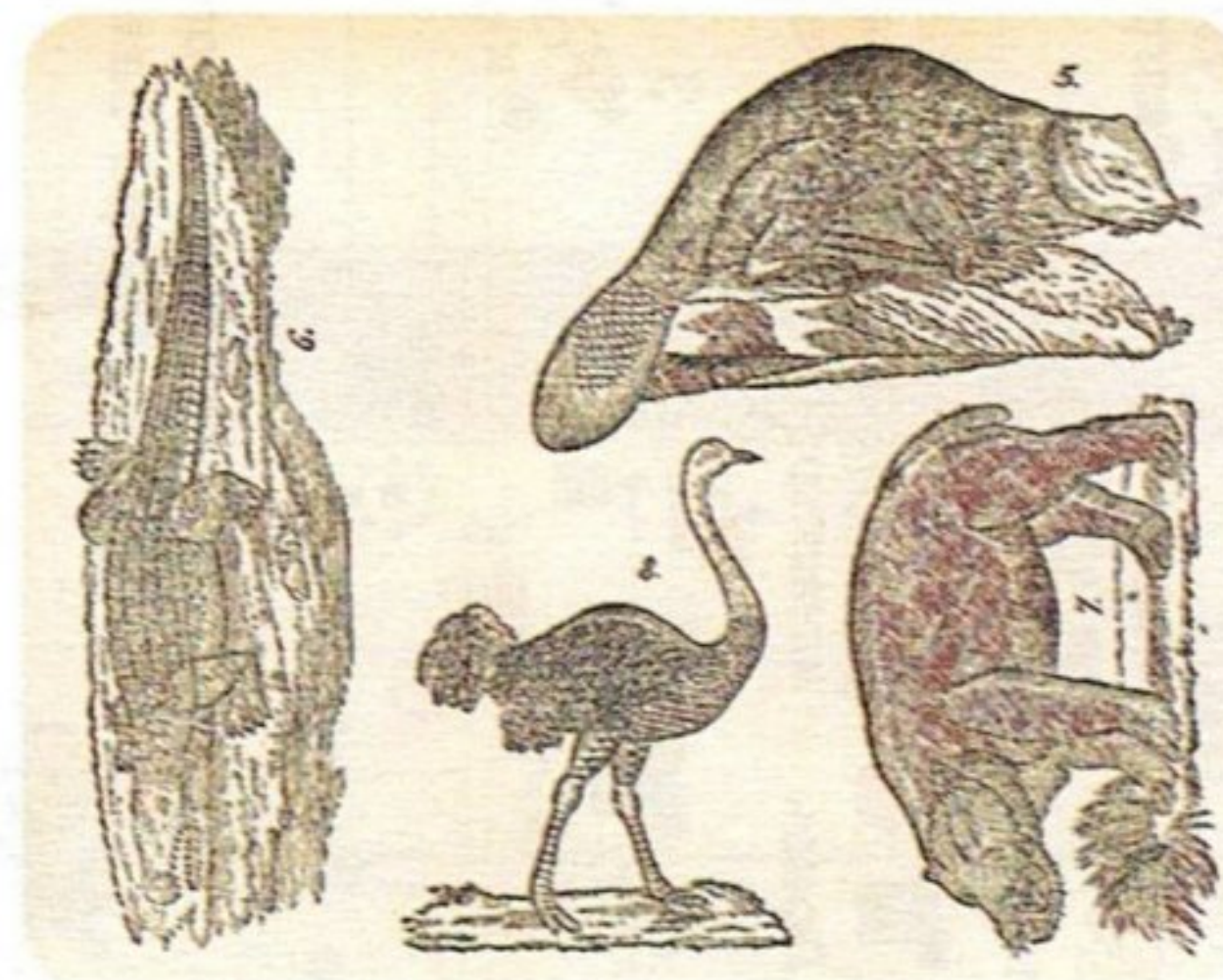
Година	Събитие
1762 г.	
1824 г.	
1835 г.	
1870 г.	

Задача 2. Разгледай изображенията на животни от страниците на Рибния буквар на д-р Петър Берон. Запиши под всяка страница кои животни са изучавали учениците преди два века.

* Ако срещнеш затруднения, потърси помощ от своя учител.

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____

Задача 3. Прочети документа и урока от учебника. Отговори на въпросите:

- а) Какво чудо очаквали богомолците?
- б) Какви били двете основни искания на българите в борбата за независима църква?

ИЗТОЧНИК ЗА МИНАЛОТО

„В трепет и опиянение богомолците очаквали настъпването на определения момент. В този час, дори ако видели Христос да се понася към небето, богомолците нямало да възприемат чудото така, както очаквали да се оповести чудото на тяхното национално възкресение. Свещеникът изпял великденското песнопение. Но от черквата се чули гласове. В продължение на 3 – 4 минути църквата се огласяла от все по-могъщ вик: „Не кемо гръчки патрик! Не саками го!“ (Не щем гръцкия патриарх! Не щем го!)“

- а) _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- б) _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Задачи:

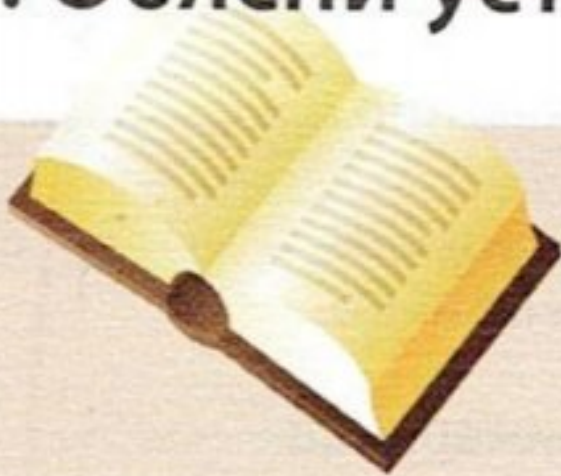
1. Оцвети с кафяво условния знак на манастирите и надпиши имената им върху картата. Огради с червен кръг онзи от тях, който е свързан с делото на първия български будител. Използвай за ориентир текста в учебника и учебния атлас.
2. Надпиши на съответните места върху картата имената на градовете, в които са създадени: а) първото светско училище със зелен цвят; б) първото девическо училище с кафяв цвят. Ориентирай се по текста в учебника и учебния атлас.
3. Надпиши с черен цвят върху картата имената на градовете, в които са били открити български печатници. Оцвети правоъгълника с името в жълто.

Борци за освобождение

Задача 1. Прочети внимателно текста на документа. Запиши три изрази, които са ти въздействали най-силно. Обясни устно избора си на твоя учител.

ИЗТОЧНИК ЗА МИНАЛОТО

Из устав на БРЦК 1870 г.

„1) Българският революционен централен комитет има цел да освободи България чрез революция, морална и с оръжие.

2) За да бъде изпълнена тая цел, позволява се всяко средство: пропаганда, печат, оръжие, огън, смърт и пр.

3) Ние, българите, желаем да живеем със всичките наши съседи дружествено.

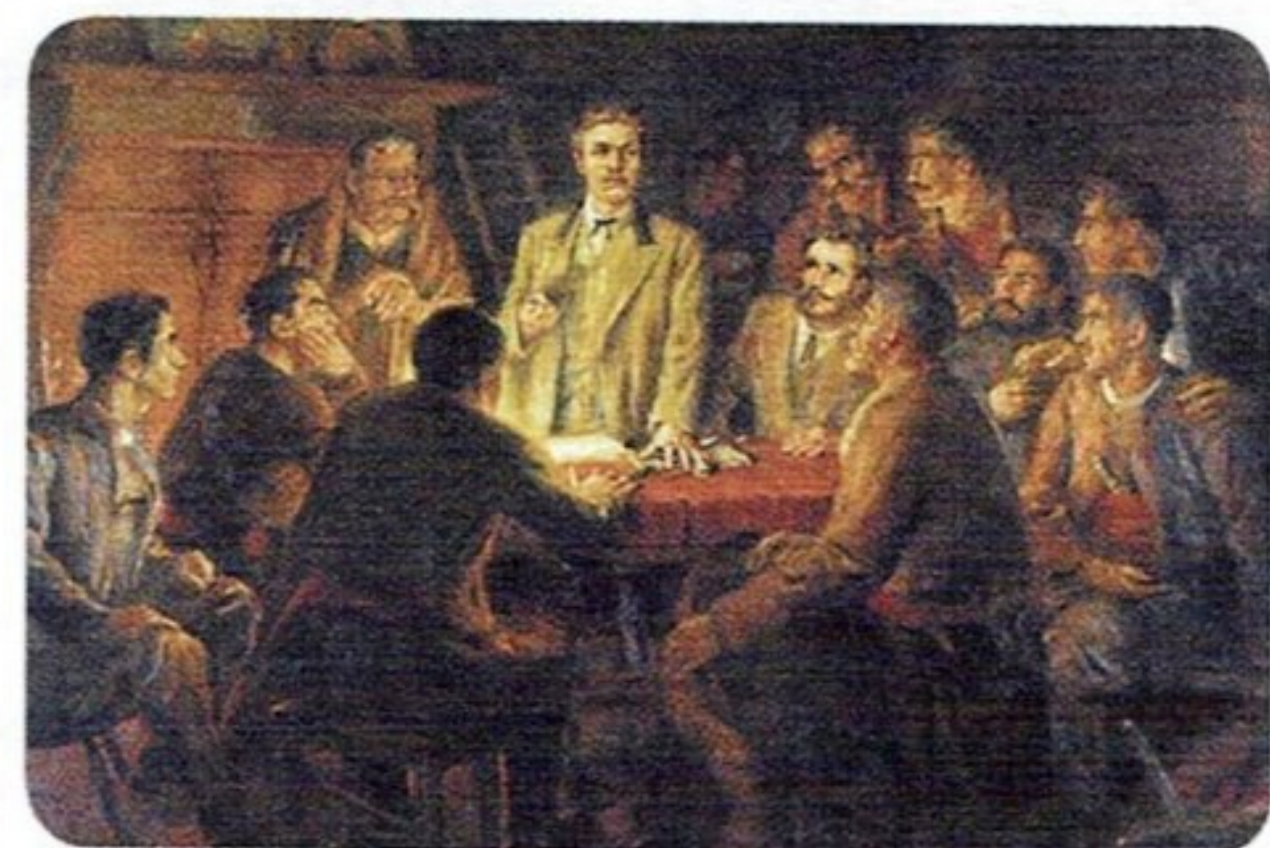
7) Ние желаем за себе си свобода народна, свобода лична и свобода религиозна; с една дума, свобода човешка.“

1. _____

2. _____

3. _____

Задача 2. Разгледай картината на художника Васил Стоилов „Левски основава революционен комитет“ и отговори на въпросите:

- а) Какви хора слушат словата на Апостола?
- б) Какво показват погледите на присъстващите?
- в) Как е облечен Апостола на свободата?
- г) Разпознаваш ли друг голям революционер на картината?

а) _____

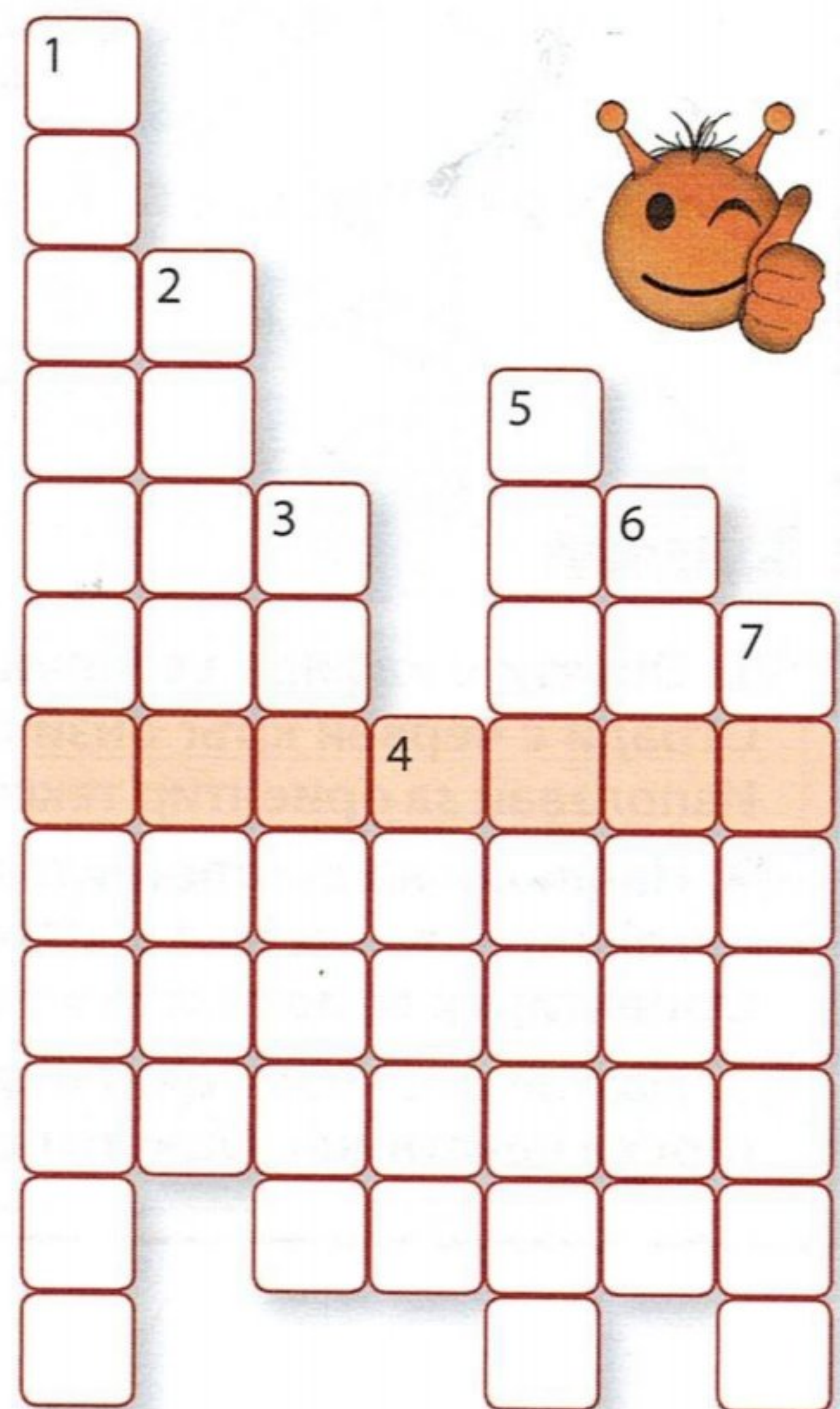
б) _____

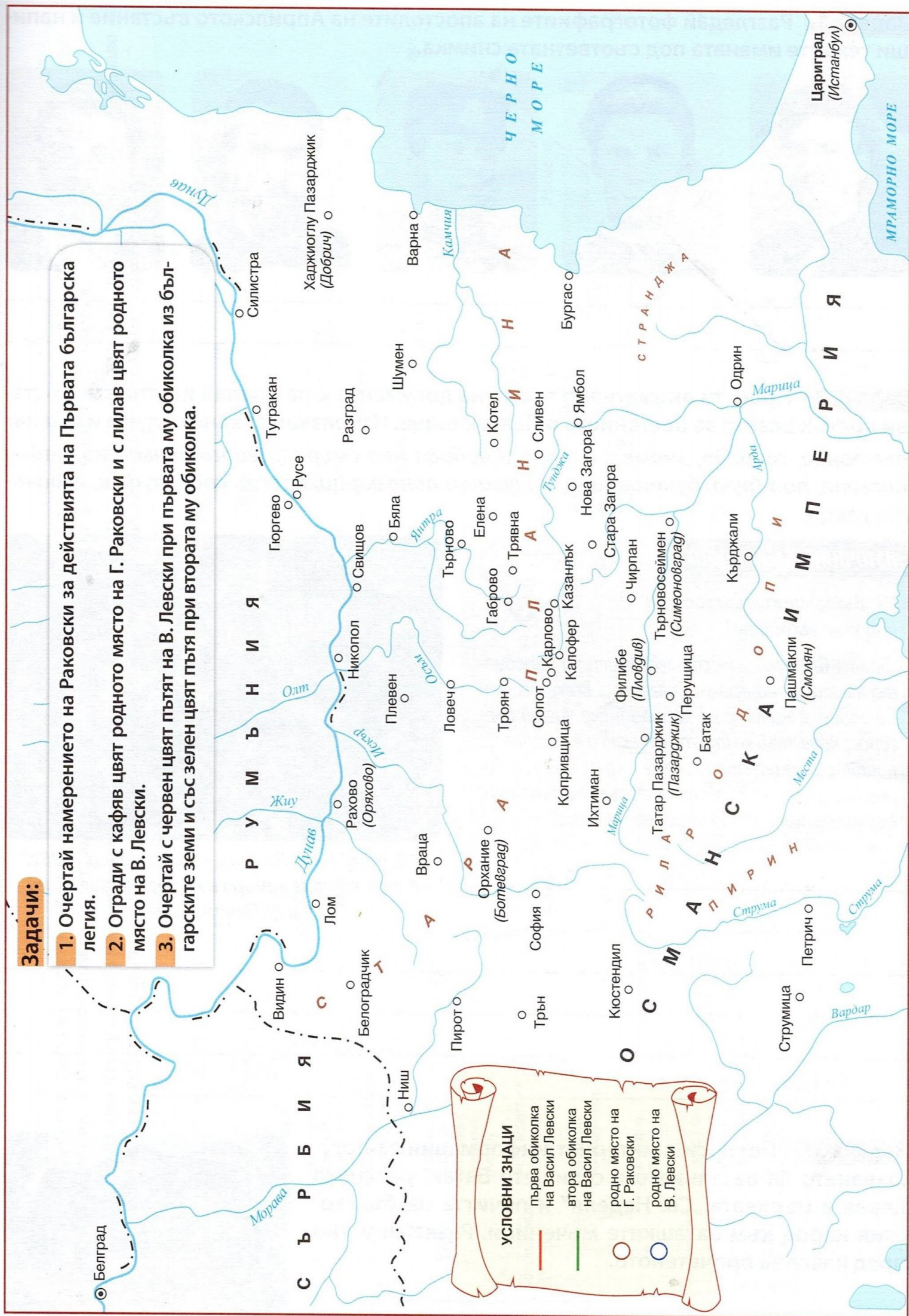
в) _____

г) _____

Задача 3. Реши кръстословицата. В оцветеното поле хоризонтално ще получиш думата, която обединявала живота и делата на Георги Раковски, Любен Каравелов, Васил Левски и Христо Ботев.

- 1. Революционен вестник, издаван от Любен Каравелов.
- 2. Български революционер, наречен „бащата на революционерите“.
- 3. Човек, който се бори за някакво учение, идея.
- 4. Български революционер, настоявал за незабавно въстание.
- 5. Въоръжена борба за постигане на свобода.
- 6. Възрожденец, просвещавал българите.
- 7. Родното място на Апостола на свободата.

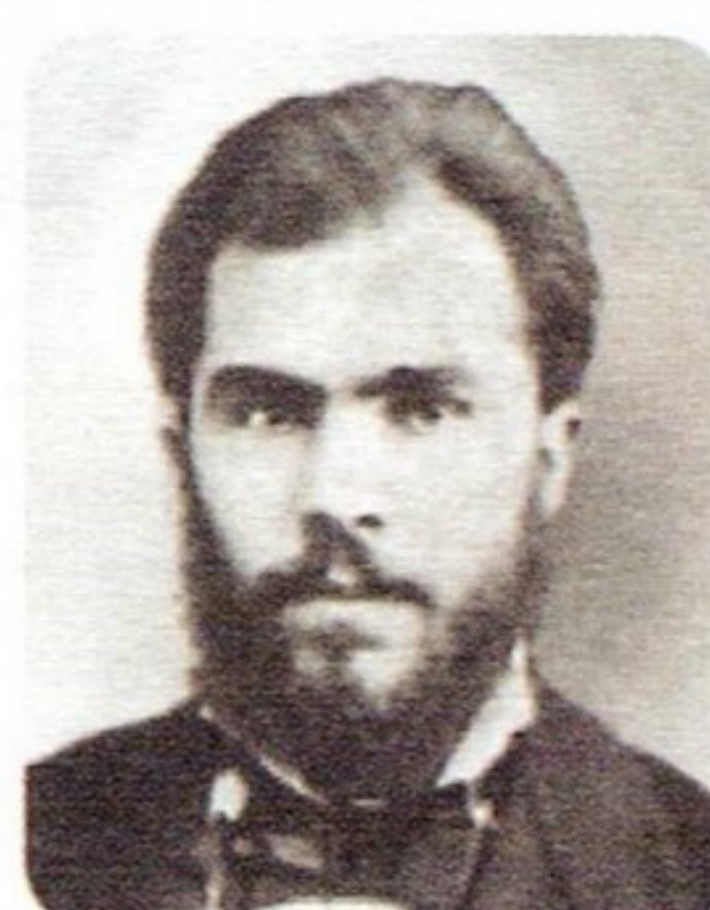

Априлско въстание 1876 г.

Задача 1. Разгледай фотографиите на апостолите на Априлското въстание и напиши техните имената под съответната снимка.

Задача 2. Прочети внимателно текста на документа и разгледай картината. Състави кратък разказ за въстанието в Панагюрище. Използвай следните думи и имена: *въстание, свобода, знаме с надпис „Свобода или смърт“, Георги Бенковски, Райна Княгиня, поп Грую, бунтовници, ликуващи панагюрци, кръст, сабя, пушки, главната улица.*

ИЗТОЧНИК ЗА МИНАЛОТО

Из „Въззвание към българския народ за въстание“

„Братя българи! ... Настъпва денят на народното въстание на всички българи. ... Всеки честен българин, в жилите на когото тече чиста българска кръв, тъй както тя е текла и в жилите на нашите царе от старо време – Крум, Симеон, Борис, Асен, трябва да въстане с оръжие в ръка, та с първия ни още удар да зашеметим врага.“

Худ. проф. Иван Петров – „Панагюрище 1876 г.“
Картината се намира в Историческия музей в гр. Панагюрище

Задача 3*. Потърси в интернет информация за потушаването на въстанието в селището Батак, ужасното клане в църквата „Св. Неделя“ и почитта на българския народ към баташките мъченици. Разкажи устно пред класа за прочетеното.

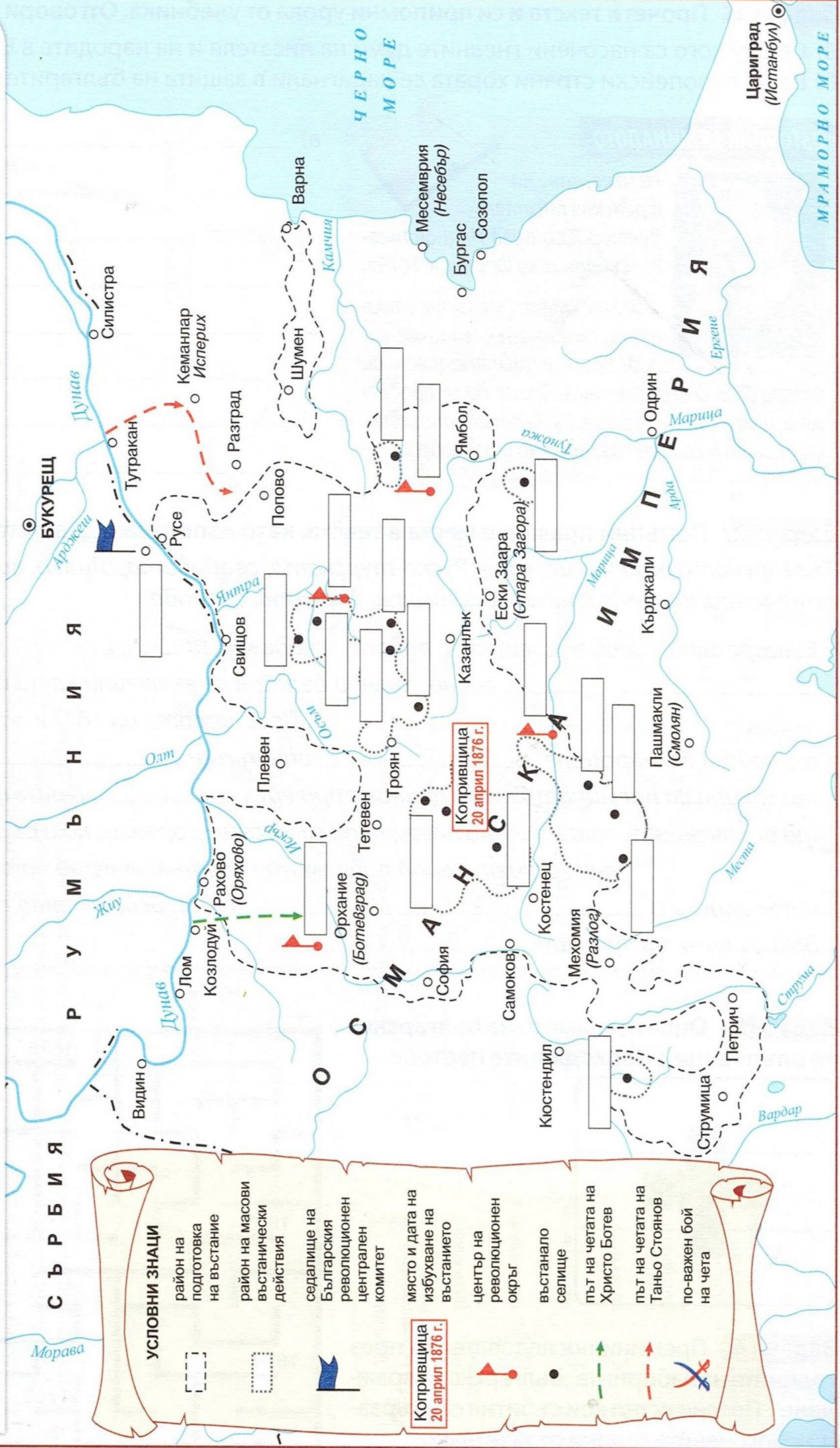

Църквата „Света Неделя“, гр. Батак

Задачи:

1. Надпиши с червен цвят на съответното място върху картата името на града, който е бил седалище на Българския революционен централен комитет и със зелен цвят имената на градовете, определени за центрове на революционните окръзи.
2. Оцвети с жълт цвят върху картата районите, в които била извършена подготовка за въстанието и с оранжев цвят районите, в които имало масови въстанически действия. Надпиши с черен цвят имената на въстаналите селища, като се ориентираш по картата в учебния атлас.

УСЛОВНИ ЗНАЦИ

	район на подготовка на въстание
	район на масови въстанически действия
	седалище на Българския революционен централен комитет
	място и дата на избухване на въстанието
	център на революционен окръг
	въстанало селище
	път на четата на Христо Ботев
	път на четата на Таньо Стоянов
	по-важен бой на чета

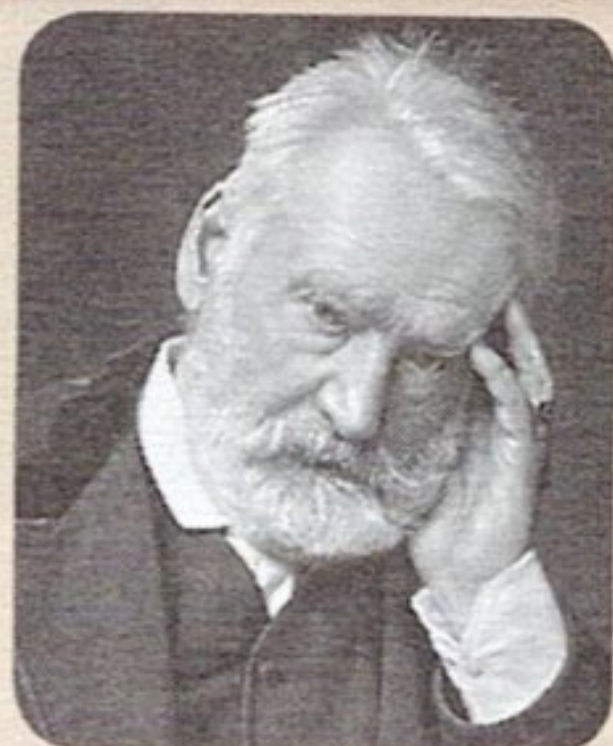
Копривщица 20 април 1876 г.

Освобождение на България от османска власт

Задача 1. Прочети текста и си припомни урока от учебника. Отговори на въпросите:

- а) Срещу кого са насочени гневните думи на писателя и на народите в Европа?
- б) В кои европейски страни хората се надигнали в защита на българите?

ИЗТОЧНИК ЗА МИНАЛОТО

Из изказване на френския писател Виктор Юго пред Националното събрание на Франция, 1876 г.

„Кога ще свърши мъченичеството на този малък героичен народ? Време е цивилизацията да издаде своя величествена забрана да се продължава така. Ние, народите (на Европа), заповядваме правителствата да издадат тази забрана.“

а) _____

б) _____

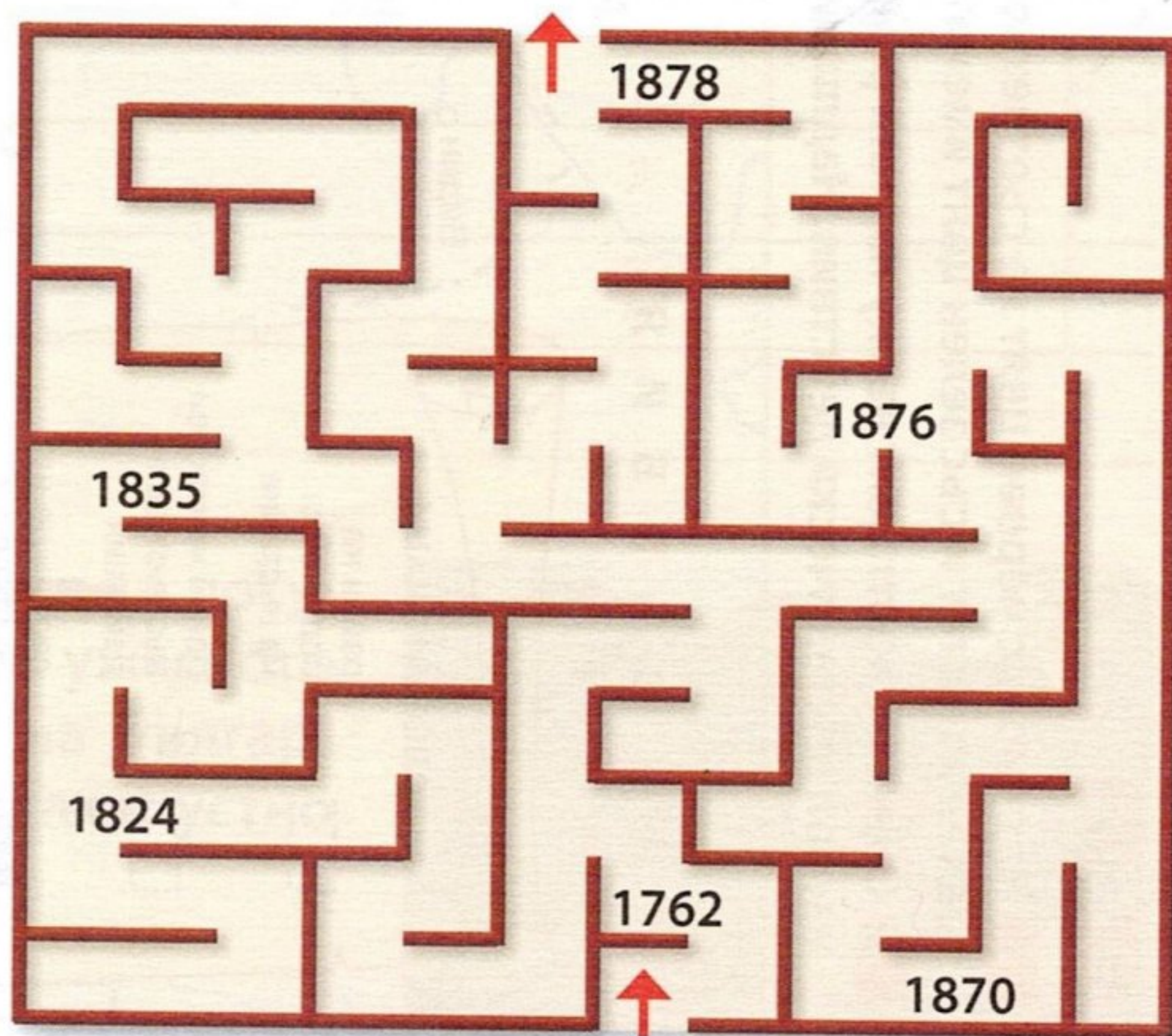
Задача 2. Попълни празните места в текста, като използваш дадените думи: *Българското опълчение, коне, Руско-турската, свободата, Шипка, вода, опълченци, камъни, храна, османците, дървета, свобода.*

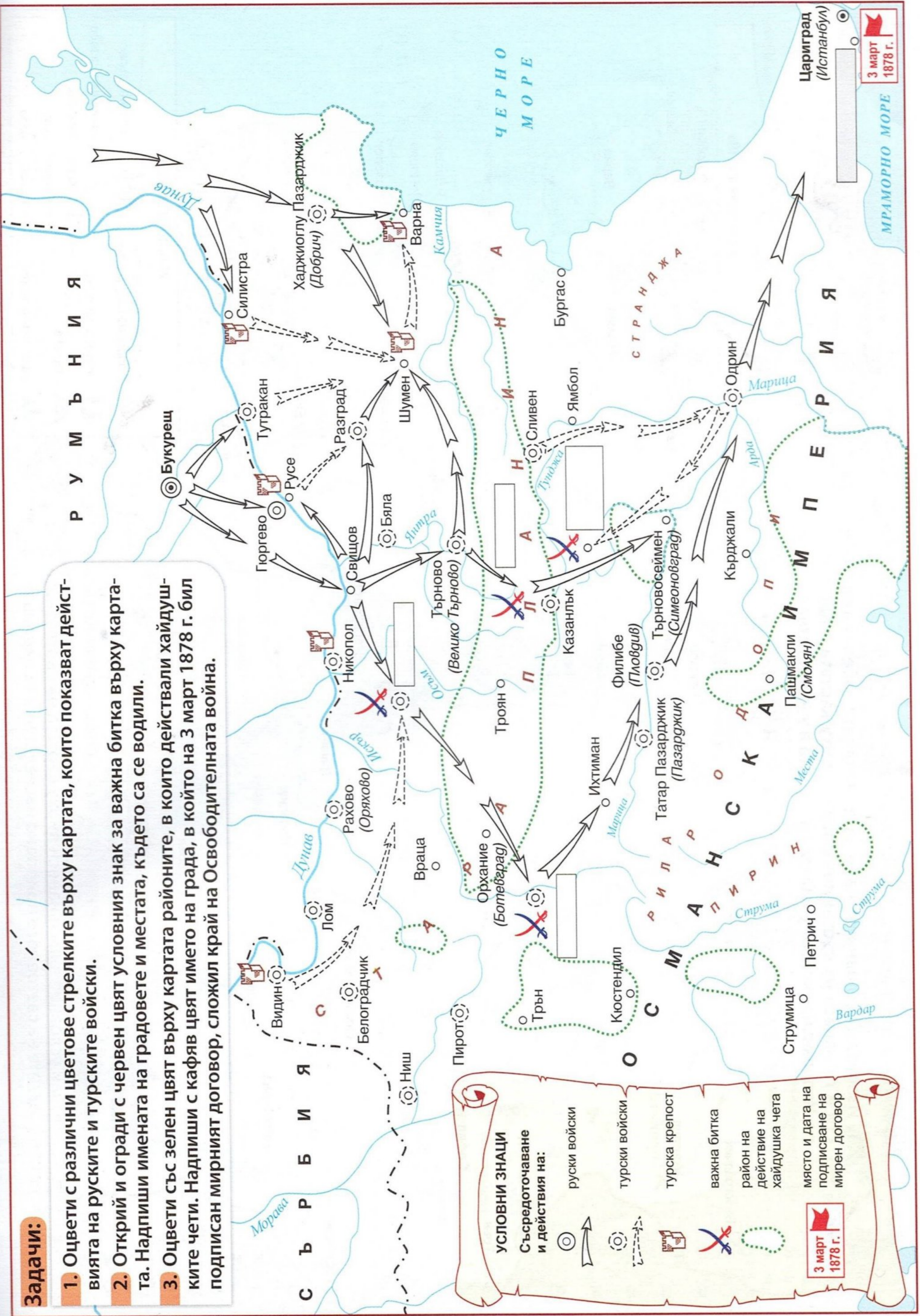
Българският народ посрещнал с радост и надежда за _____ началото на _____ война. Хиляди българи се включили като доброволци в _____. През лятото на 1877 г. заедно с руските войски българските _____ отблъснали _____ и не им позволили да преминат Стара планина при връх _____. В разгара на битката опълченците защитавали позицията си не само с оръжие, но и с _____ и _____. Българският народ подпомагал настъплението на освободителните войски с _____, _____ и _____. С действията си българите доказали, че заслужават _____ си.

Задача 3. Оцвети знамето на българските опълченци с подходящите цветове.

Задача 4. Премини последователно през годините на лабиринта „Българско възраждане“. Посочи устно кои събития са свързани с посочените години от тази епоха.

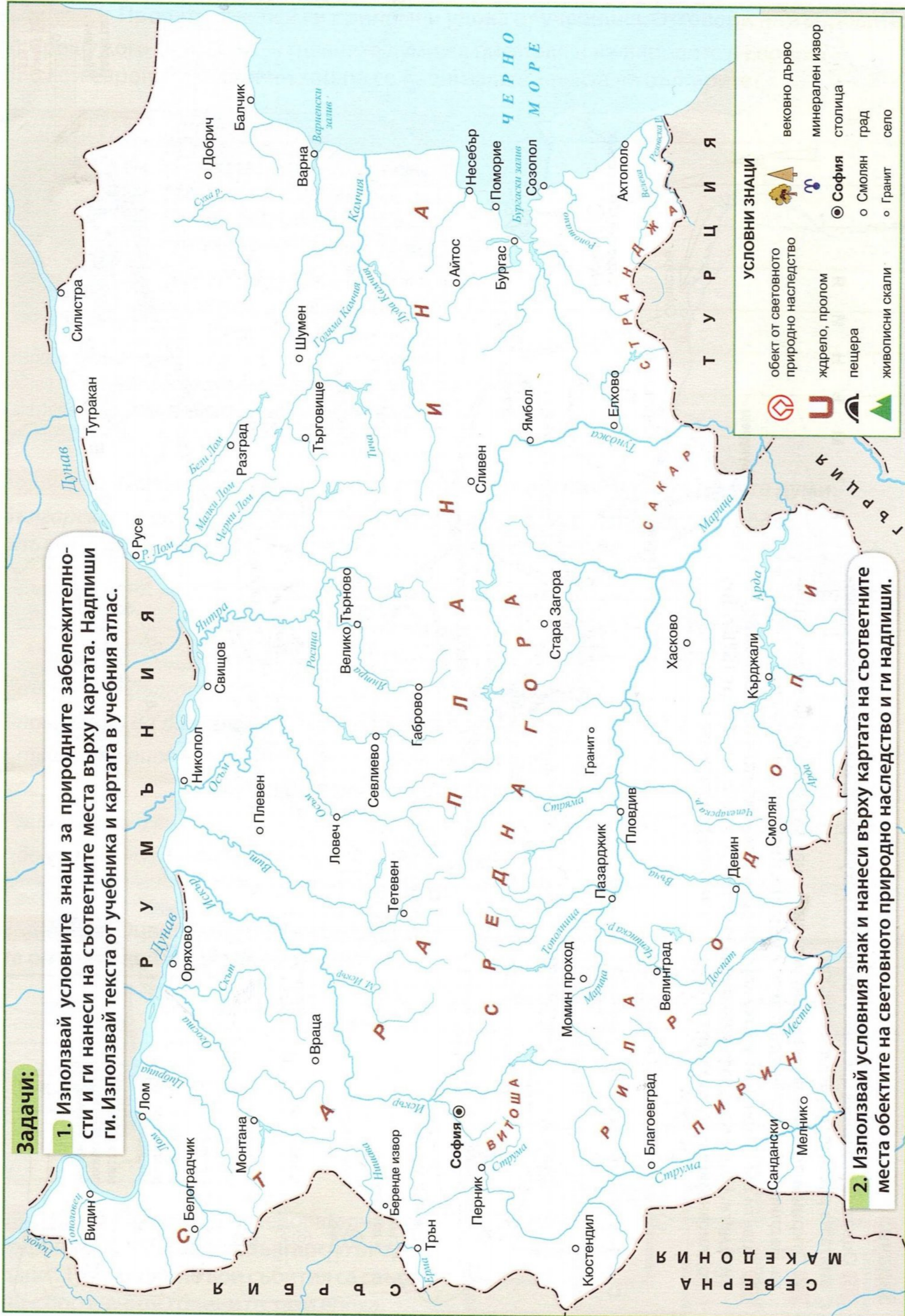
Задачи:

1. Оцвети с различни цветове стрелките върху картата, които показват действията на руските и турските войски.
2. Открий и огради с червен цвят условния знак за важна битка върху картата. Надпиши имената на градовете и местата, където са се водили.
3. Оцвети със зелен цвят върху картата районите, в които действали хайдушките чети. Надпиши с кафяв цвят името на града, в който на 3 март 1878 г. бил подписан мирният договор, сложил край на Освободителната война.

УСЛОВНИ ЗНАЦИ
 Съсредоточаване и действия на:

- руски войски
- турски войски
- турска крепост
- важна битка
- район на действие на хайдушка чета
- място и дата на подписване на мирен договор

3 март 1878 г.

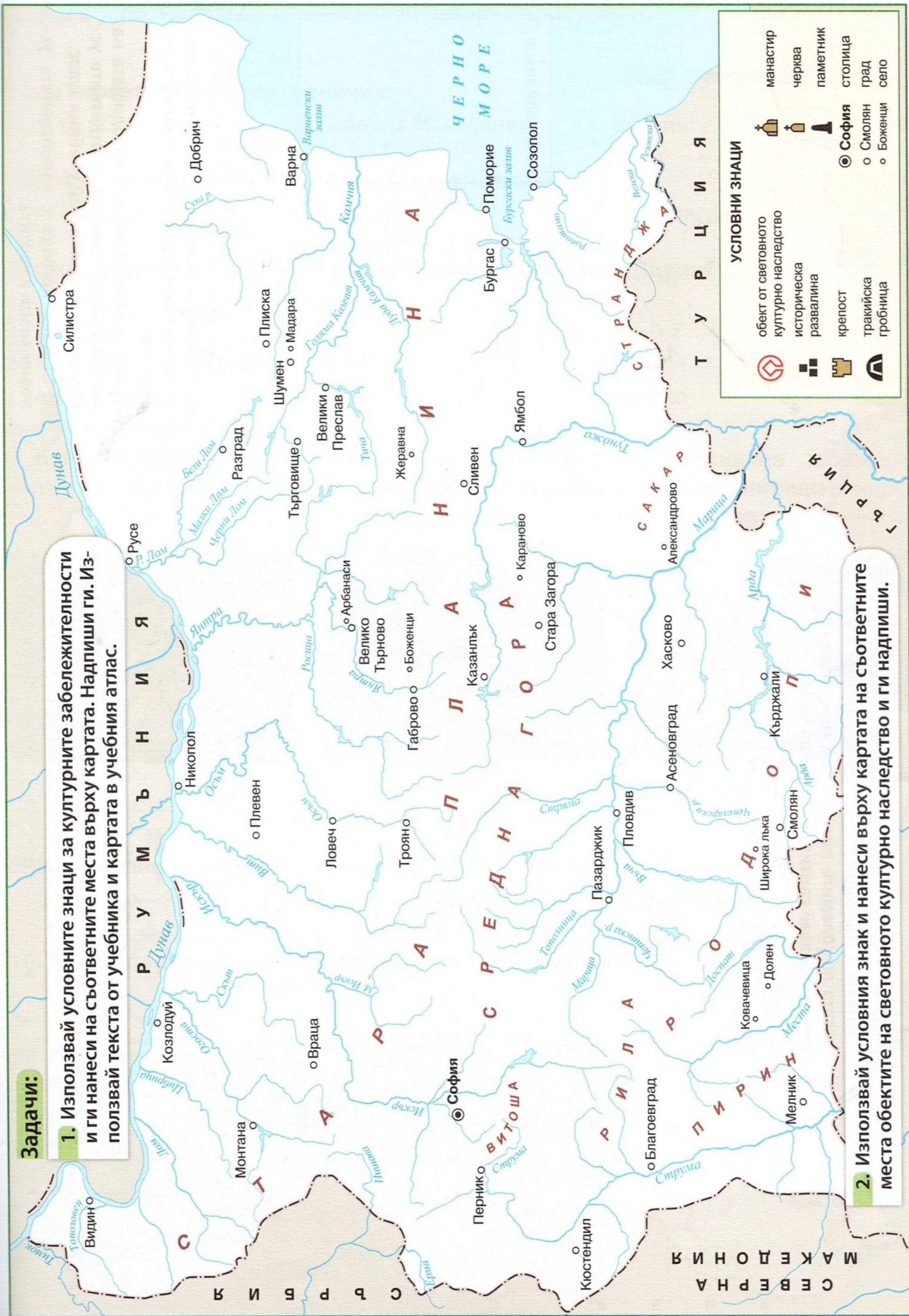
Задачи:

1. Използвай условните знаци за природните забележителности и ги нанеси на съответните места върху картата. Надпиши ги. Използвай текста от учебника и картата в учебния атлас.

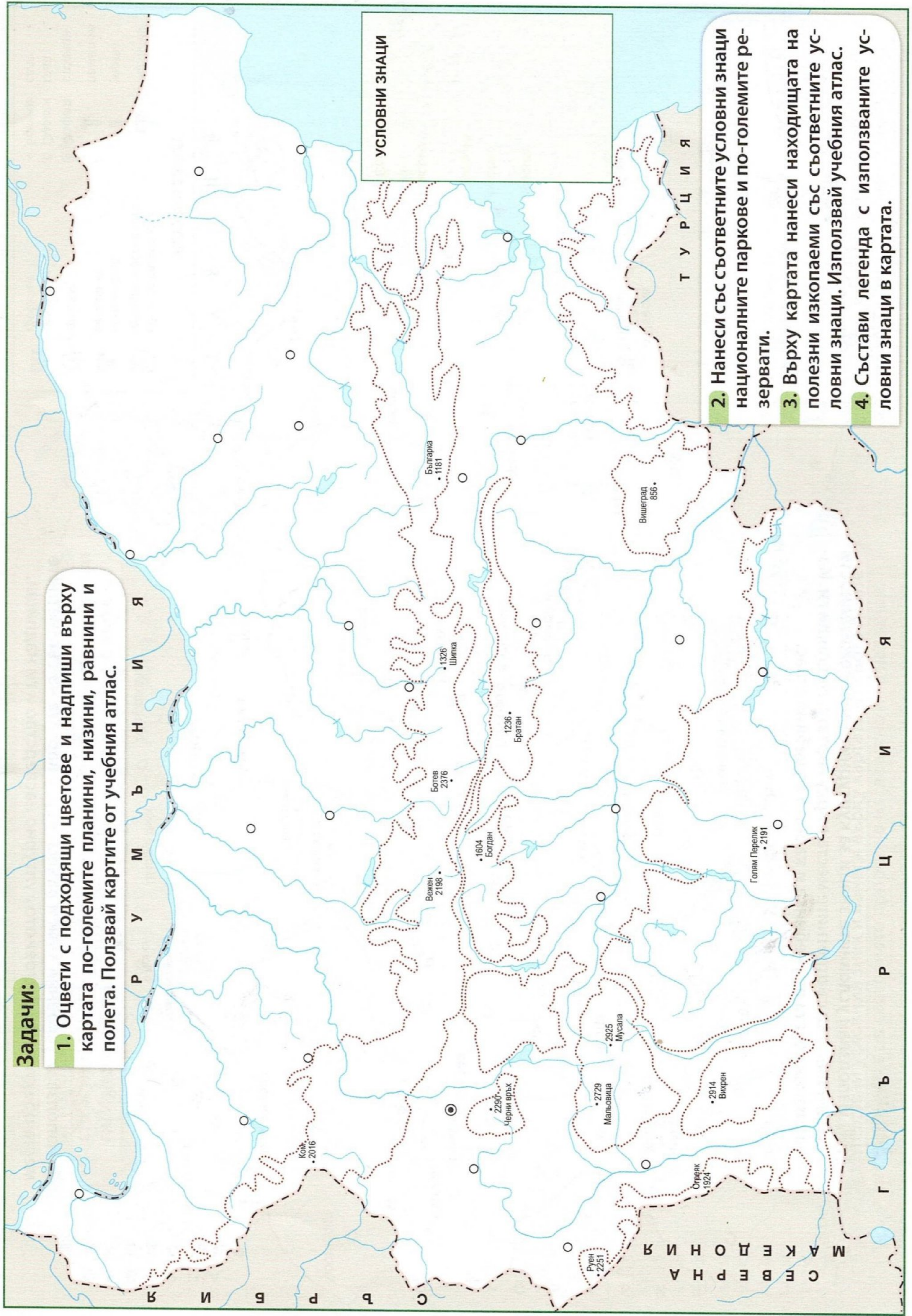
2. Използвай условния знак и нанеси върху картата на съответните места обектите на световното природно наследство и ги надпиши.

УСЛОВНИ ЗНАЦИ

	обект от световното природно наследство		вековно дърво
	ждрело, пролом		минерален извор
	пещера		София
	живописни скали		Смолян
			Гранит
			град
			село

Аз правя карта на моята родина България

Задачи:

1. Оцвети с подходящи цветове и надпиши върху картата по-големите планини, низини, равнини и полета. Ползвай картите от учебния атлас.

УСЛОВНИ ЗНАЦИ

- 2. Нанеси със съответните условни знаци националните паркове и по-големите резервати.
- 3. Върху картата нанеси находищата на полезни изкопаеми със съответните условни знаци. Използвай учебния атлас.
- 4. Състави легенда с използваните условни знаци в картата.

1. Кой е условният знак за минерален извор? Нарисувай го.

2. На югоизток България граничи с:

- а) Сърбия б) Северна Македония в) Турция

3. Кой от градовете е в Горнотракийската низина?

- а) Пазарджик б) Шумен в) Благоевград

4. В каква посока спрямо Рила е разположена планината Пирин?

5. В кой град има лечебни извори?

- а) Кърджали б) Хисаря в) Банско

6. Кое е защитеното растение на илюстрацията?

7. Коя птица, характерна за българската природа, разпознавате?

8. Природната забележителност „Триградско ждрело“ са намира в планината:

9. В коя планина е обявен първият резерват в България?

- а) Витоша б) Средна гора в) Странджа

10. Коя културна забележителност разпознаваш на снимката?

11. Кое от изброените древни племена се е занимавало с отглеждането на коне?
 а) траките б) древните българи в) древните славяни
12. През коя година България станала християнска държава?
 а) 855 г. б) 870 г. в) 864 г.
13. Кой български цар разделил царството между двамата си синове?
 а) цар Иван Асен II б) цар Иван Александър в) цар Калоян

14. Напиши под всяко изображение името на известния българин от възрожденската епоха.

15. Срещу всяка от годините запиши важно историческо събитие.

- 681 г. _____
- 811 г. _____
- 1824 г. _____
- 1870 г. _____

16. Кои от изброените древни племена били най-старото население на Балканския полуостров?

- а) древните славяни б) траките в) древните българи

17. В коя година българският народ отхвърлил византийската власт и възстановил своята държава?

- а) 1396 г. б) 1018 г. в) 1185 г.

18. Кой български владетел бил наречен „спасител на Европа“?

- а) хан Тервел б) хан Крум в) хан Омуртаг

19. Напиши под всяко от изображенията събитието, с което е свързано.

20. Срещу всяка от годините напиши историческото събитие, за което се отнася.

- 870 г. _____
- 1018 г. _____
- 1876 г. _____
- 1878 г. _____

Ръководство за самооценка на Обобщителния тест

Задача №	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Точки	3	1	1	1	2	1	3	4	2	2	1	1	1	3	4	1	1	1	3	4

0 – 10 точки –
незадоволително

11 – 20 точки –
задоволително

21 – 30 точки –
много добре

31 – 40 точки –
отлично

РАБОТНИ ЛИСТОВЕ с ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАЧИ по човекът и обществото за 3. клас

Автори

проф. д-р Румен Пенин
доц. д-р Георги Якимов

Редактори

Елеонора Николова
проф. д.и.н. Илия Илиев

Графичен дизайн на корицата

Камен Стоянов

Коректор

Ина Господинова

Българска. Първо издание
Формат 64x90/8. Печатни коли 7,5

ISBN 978-619-238-158-5

Издателство

„Издателство Атласи“ ООД
София 1000, ул. „Иван Вазов“ 12
тел.: (02) 987 12 73, 0875 165664
e-mail: office@atlas.bg
www.atlas.bg

Печат

„БУЛВЕСТ ПРИНТ“ АД

© „Издателство Атласи“ ООД, 2020
ВСИЧКИ ПРАВА ЗАПАЗЕНИ

Това издание и никоя част от него не могат да бъдат възпроизвеждани
с каквато и да е цел, в каквато и да е форма и с каквито и да е средства,
нито да бъдат преведени на друг език без писменото съгласие на „Издателство Атласи“ ООД.

Структурата на помагалото е свързана с тази от учебниците, но дава по-широки възможности за практическа работа. Освен работни листове, към почти всички теми има и контурни карти.

В помагалото са използвани различни техники на учене, с помощта на които се повишава интересът към изучаваните теми за българската природа, за трудовата дейност на хората в селищата на България, за родното минало през вековете.

Работните листове с практически задачи са в помощ и на учителите, които могат да ги използват за работа в клас или за домашна работа, с цел осъществяване на различни дейности:

- пълноценна работа при разработването и овладяването на дадена тема или част от нея;

- забавно трениране на техники за запомняне на определени важни дати и данни, както и ориентиране във времето и пространството;

- проучване на нови факти и тълкуване на изображения, като така по-лесно се разбират новите понятия;

- съсредоточаване върху лични и обществени ценности.

Помагалото е в помощ и на родителите и близките, които могат по интересен и забавен начин да проверят знанията на децата си и да помогнат в овладяването на учебния материал, чрез своя опит и познание.

ISBN 978-619-238-158-5

9 786192 381585

Цена 5,90 лв.